

Indien som säkerhetspolitisk aktör

Konsekvenser för svenska försvarsrelationer

Samuel Neuman Bergenwall

Samuel Neuman Bergenwall

FOI-R--5588--SE

Indien som säkerhetspolitisk aktör

Konsekvenser för svenska försvarsrelationer

Titel	Indien som säkerhetspolitisk aktör – Konsekvenser för svenska försvarsrelationer
Rapportnr	FOI-R--5588--SE
Månad	April
Utgivningsår	2024
Antal sidor	86
ISSN	1650-1942
Uppdragsgivare	FOI
Forskningsområde	Säkerhetspolitik
FoT-område	-Inget FoT-område-
Godkänd av	Malek Finn Khan
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild	Premiärminister Narendra Modi åker stridsvagn i Longewala, Jaisalmer, Rajasthan, den 14 november 2020. Källa: Prime Minister's Office, Government of India, 2020, CNR: 142974, ID: 161566, archive.pib.gov.in/archive2/photoright.aspx?phid=161566 , 14/20. GODL-India: 761GI (data.gov.in).
------	---

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

I denna rapport analyseras Indiens hot- och målbilder, internationella strategi, försvarspolitik och demokratiutveckling relativt svenska säkerhetsintressen. För svenskt försvarssamarbete med Indien innebär landets utveckling möjligheter, men också stora risker. Indien uppfattar Kina som landets främsta hot, och uttrycker stöd för en regelbaserad världsordning. Samtidigt ser Indien på Ryssland som en nära strategisk partner, och agerar inte alltid i enlighet med sina egna principer. Indien försöker stärka sin egen ställning globalt genom att parallellt utveckla sina band till Väst och Ryssland. Försvarsmakten i Indien håller på att omdanas, men många utmaningar och problem återstår att hanteras i försvarssektorn. I fråga om demokrati går utvecklingen bakåt, då de medborgerliga friheterna i Indien kraftigt har inskränkts under de senaste åren.

Abstract

This report analyses India's security threats and objectives, grand strategy, defence policy and democracy from the perspective of Swedish security interests. For Swedish-Indian defence cooperation, overall development presents opportunities, but also major risks. India perceives China as its main threat and expresses support for a rules-based world order. At the same time, India sees Russia as a close strategic partner and does not always act according to its own proclaimed principles. Moreover, India is trying to strengthen its own position globally by developing its ties with the West and Russia in parallel. India's armed forces is undergoing major changes, but many challenges and problems remain to be addressed in the defence sector. Democracy is going backwards as civil liberties have been severely curtailed over the last few years.

Exekutiv sammanfattning

Indien strävar efter att bli en stormakt med militär förmåga att hantera sina hot regionalt och att projicera inflytande internationellt. Denna rapport analyserar hur fyra dimensioner av indisk säkerhet: hot- och målbild, övergripande strategi (grand strategy), försvarspolitisk inriktning och demokratiutveckling – korresponderar med svenska nationella säkerhetsintressen. I denna rapport uppfattas de svenska nationella säkerhetsintressena vara att möta det långsiktiga hotet från Ryssland; att hantera den geopolitiska utmaningen från Kina; att skydda den demokratiska och regelbaserade världsordningen; och att stärka internationella organisationer såsom Nato och EU.

Först analyserar rapporten Indiens hot- och målbild, dvs. utmaningarna från Kina, Pakistan och interna väpnade grupper, samt den indiska ambitionen att bli en oavhängig hindunationalistisk stormakt i en multipolär värld. Därefter diskuterar rapporten Indiens övergripande internationella strategi att balansera mellan stormakter och regioner, genom att analysera utvecklingen av Indiens relationer till Ryssland, USA respektive Västeuropa med fokus på försvarsdimensionen. Rapporten belyser också såväl Indiens försvarspolitiska färdriktning som demokratiska utveckling. Avslutningsvis presenterar rapporten fyra explorativa scenarier om indisk säkerhetspolitisk utveckling på lång sikt; identifierar risker och möjligheter med fördjupat svenskt-indiskt försvarssamarbete; och mejslar ut tre alternativa strategiska förhållningssätt till Indien.

En aspirerande stormakt med blicken riktad mot Kina

Indiens hotbild är sedan länge tredelad, mellan Kina, Pakistan och interna säkerhetshot. I dag betraktar dock det indiska säkerhetsetablissemanget Kina som det största och långsiktiga strategiska hotet; utmaningarna från Pakistan och interna väpnade grupper hamnar lägre ned på den säkerhetspolitiska dagordningen. Det indiska perspektivet på Kina korresponderar till stora delar med den svenska Försvarsberedningens, EU:s och Natos beskrivningar av landet som en geopolitisk utmanare. Det gör däremot inte synen på Ryssland, som Indien beskriver som en nära militärstrategisk partner och en pelare i landets utrikespolitik.

Indiens målbild konvergerar inte heller fullt ut med svenska nationella säkerhetsintressen. Sedan en lång tid tillbaka är Indiens ambition att bli en autonom stormakt i en multipolär världsordning. Med Modi-administrationens terminologi vill Indien bli en "ledande makt" (leading power) och "hela världens lärare" (vishwaguru). Begreppen uttrycker en indisk ambition att stärka sin egen makt och få genomslag för värden hämtade inom hindunationalistiskt tänkande. Centralt för den indiska målbilden är också principen om strategisk autonomi, dvs. att skydda sitt ekonomiska oberoende, sin utrikespolitiska självständighet och sin militära alliansfrihet. Till Indiens mål hör även visionen om en regelbaserad och multipolär världsordning, som varken domineras av Kina eller Väst. Indien framhåller vidare principerna om statlig suveränitet, territoriell integritet och inrikespolitisk icke-inblandning, liksom skyddet av internationell rätt, i synnerhet FN:s havsrättskonvention. Indien lever emellertid inte alltid som man lär. Det illustreras av Indiens ovilja att fördöma Rysslands invasion av Ukraina och anklagelser under 2023 om planerade eller genomförda utomrättsliga avrättningar i Kanada, USA och Sydasien.

Hot- och målbild i Indien bedöms delvis vara i samklang med Sveriges nationella säkerhetsintressen, särskilt synen på Kina och den regelbaserade världsordningen. Indiens syn på Ryssland och agerande stick i stäv med sina egna principer om en regelbaserad multipolär världsordning, stämmer däremot inte överens med svenska säkerhetsintressen.

Medveten realpolitisk balanseringsakt mellan öst och väst

Indien utgår från en realpolitisk och pessimistisk syn på det internationella systemets natur. Det innebär att säkerhetspolitiken är starkt transaktionell och intresseorienterad. Utifrån principen om multi-alignment söker Indien positionera sig i mitten av det internationella statssystemet, utveckla relationerna till alla större makter parallellt, och spela ut dem mot varandra för nå fördelar från alla och därmed främja det indiska nationella intresset. I linje med detta tänkande har Indien också framställt sig som vishva mitra, dvs. en brobyggare, mellan nord och syd, samt mellan öst och väst.

Framträdande indiska tänkare uppfattar vidare den samtida geopolitiska situationen – dvs. konflikten mellan Väst och Ryssland samt rivaliteten mellan USA och Kina – som en möjlighet att stärka Indiens inflytande globalt. Indien driver således en multivektordiplomati – att på samma gång stärka samarbetena till bland annat Ryssland, USA och Västeuropa.

Relationerna mellan Indien och Väst, i synnerhet USA och Frankrike, följer en positiv utvecklingskurva, med successivt starkare politiska och ekonomiska band samt djupare militära relationer, förankrad i en liknande syn på Kina. Under de senaste åren har försvarsdimensionen fått ökad betydelse genom nya försvarsavtal, fler militärövningar samt genom stärkta samarbeten om försvarsmateriel och kritiska teknologier. Parallellt har dock Indien utvecklat relationerna till Ryssland. Det indiska-ryska samarbetet om försvarsmateriel har varit mycket omfattande under de senaste två decennierna. Efter den ryska invasionen av Ukraina har även de ekonomiska banden stärkts, primärt genom storskalig indisk import av rysk råolja. Trots att kriget i Ukraina komplicerar det indisk-ryska försvarsmaterielsamarbetet kommer Indien att vara beroende av Ryssland under flera decennier framöver. Den indiska försvarsmaktens materielbestånd, som till stora delar är ryskt, kommer att ta lång tid att förändra, även om Indien skulle ha för avsikt att diversifiera sina försvarsindustriella relationer.

Att Indien kommer att ha ett nära militärt samarbete med Ryssland även på sikt innebär risker för Sverige vid ett försvarssamarbete. Samtidigt kan USA:s och andra västliga staters investeringar i de militära relationerna innebära att de indisk-ryska banden gradvis och relativt sett tunnas ut, och att Indien närmar sig ”den västliga sfären”. Förhoppningen att Indien går med i ett framtida ”asiatiskt Nato” eller t.ex. formar en formell militärallians med USA har dock inte stöd i indisk strategisk kultur.

Försvarspolitiska förändringar och stoppklossar

Den indiska försvarspolitiska utvecklingen under Modi kännetecknas både av framåtrörelse och av stiltje. Å ena sidan har Indien tagit steg mot att reformera det indiska försvaret genom att besluta om en genomgripande reform av personalförsörjningen, och mot en total omorganisering av försvaret för att stärka samverkan mellan försvarsgrenarna. Beslut om förändrad personalförsörjning tillsammans med prognoser om snabb ekonomisk tillväxt om ca 6 procent per år

kan dessutom innebära att Indiens försvarsbudget också växer snabbt och att en större andel allokteras till anskaffning av ny försvarsmateriel framgent.

Å andra sidan står det indiska försvaret inför stora utmaningar, som inte fått någon lösning under Modis tid vid makten. Indien brister i fråga om högre försvarsplanering och saknar publika nationella försvars- och säkerhetsstrategier som kan ge inriktning till vapenslagen och relevanta myndigheter. Behoven av ny försvarsmateriel är dessutom enorma – inte minst på flygsidan – då ett stort antal plattformar och system är omoderna samtidigt som den indiska försvarsmakten både har högt uppställda mål och står inför stora säkerhetsutmaningar. Anskaffning av ny försvarsmateriel försvåras av otillräckliga finanser på kort- och medellång sikt; en svag försvarsindustri; komplexa procedurer för upphandling och anskaffning; och tilltagande protektionism inom försvarssektorn. Reformen av försvarssektorn hämmas vidare av korruption, byråkratisk motsträvighet och politisering av försvarsbeslut.

Utifrån ett svensk nationellt säkerhetsintresse erbjuder den försvarspolitiska utvecklingen i Indien möjligheter till samarbete, men också många risker. Indiens ökande materielbehov och växande försvarsbudget kan utgöra en möjlighet, samtidigt som de potentiella fallgroparna vid samarbete är stora.

Demokratisk nedgång

Ledande demokratiforskningsinstitut bedömer att Indien under Modis styre har gått från att vara ”världens största demokrati” till att bli en hybridregim där de medborgerliga friheterna inskränks och spärrarna för den exekutiva makten försvagats. Många forskare och intellektuella, såväl inom som utom landet, betonar att den indiska demokratin håller på att erodera, i och med att pressfriheten, organisationsfriheten och den akademiska friheten minskar, och att minoriteter, framför allt muslimer, blir allt mer utsatta. Myndigheter och statliga organ uppges i ökad grad användas i politiska syften inom landet, och även för mord utanför landets territorium.

Trots den nedåtgående trenden för demokratin i Indien, är slutstationen inte nödvändigtvis en fullfjädrad auktoritär stat. De politiska rättigheterna i Indien upprätthålls fortfarande i juridisk mening och valen uppfattas vara relativt fria. Partiväsendet är dessutom starkt och maktskiftet sker regelbundet på delstatsnivå. Klart står dock att värdegemenskapen med Väst är i avtagande, trots att politiska ledare i USA och Europa fortsätter att beskriva Indien som en demokrati. Förutsättningarna för fördjupat försvarssamarbete kompliceras således av att Indiens demokrati håller på att försvagas och att respekten för mänskliga rättigheter minskar.

Fyra scenarier: indisk säkerhetspolitik på lång sikt

Rapporten redogör för fyra explorativa scenarier om Indiens säkerhetspolitiska utveckling på lång sikt genom att variera två variabler – Indiens demokratiutveckling och balansakten mellan Väst och Ryssland.

Det mest sannolika scenariot bedöms vara att Indien rör sig i auktoritär riktning och mot ökat strategiskt samarbete med Väst i syfte att hantera hotet från Kina och stärka sin egen ställning internationellt. Alternativa utvecklingsvägar är dock fullt möjliga. Ett andra scenario är att Indien går i auktoritär riktning, hand i hand med

såväl Kina som Ryssland, och att det positiva momentum som i dag finns i relationerna till Väst avstannar. Ett tredje utfall är att Indien fortsätter att balansera relativt jämbördigt mellan Väst och Ryssland samtidigt som demokratin i landet upplever en renässans. Ett fjärde scenario är att Indien fördjupar banden till Väst, och att de demokratiska institutionerna i landet åter stärks.

Möjligheter och risker

Att fördjupa försvarssamarbeten med Indien innebär såväl möjligheter som risker. Å ena sidan kan ett stärkt samarbete med Indien potentiellt bidra till att balansera Kinas makt, försvaga Rysslands internationella inflytande, och dra in världens folkrikaste nation i ett starkare samarbete med Väst. Å andra sidan kan riskerna och svårigheterna med ett fördjupat samarbete inte negligeras. Stärkta försvarspolitiska band mellan Väst och Indien leder inte nödvändigtvis till ett skifte i indisk säkerhetspolitisk positionering; det indiska målet kan mycket väl förbli att etablera en multipolär världsordning där Västs roll inflytande minskar och bibehålla nära politiska och militära relationer till Ryssland. Det indiska försvaret av internationell rätt och den regelbaserade världsordningen har dessutom visat sig vara ihålligt t.ex. vad gäller Rysslands invasion av Ukraina. Nedsidan med ett fördjupat försvarssamarbete förstärks dessutom av alltifrån demokratisk recession och samhällelig korruption till en svårhanterlig byråkrati och komplexa upphandlingsprocesser.

Tre strategiska förhållningssätt

Strategiska förhållningssätt till Indien skulle kunna anta åtminstone tre olika former: *offensivt-optimistiskt*, *passivt-pessimistiskt* eller *avvaktande-kritiskt*.

Ett offensivt-optimistiskt förhållningssätt innebär betoning av möjligheter, och användning av det nuvarande geopolitiska läget för att bidra till att Indien rör sig västerut. Utgångspunkten är att Indien kommer distansera sig från Ryssland och i bästa fall återupprätta sin demokratiska status. I en tid då Ryssland är försvagat på grund av kriget i Ukraina och har svårt att leverera nya vapensystem, och relativt indisk-västlig samsyn råder om Kina, skulle västmakter på olika sätt kunna använda morötter för att dra Indien närmare den västliga sfären. Det offensivt-optimistiska förhållningssättet är i dag utbrett bland västerländska stater, t.ex. USA och Frankrike.

Ett passivt-pessimistiskt förhållningssätt innebär betoning av risker, såsom svårigheter med att navigera på den indiska vapenmarknaden, farorna med långvariga och intima rysk-indiska band, riskerna för teknologispredning till tredje land, delvis inkongruenta nationella intressen samt avtagande värdegemenskap. Utgångspunkten är att riskerna är stora för att Indien bibehåller nära strategiska band till Ryssland, eventuellt återknyter samarbetet med Kina, och/eller går i auktoritär riktning. Det passivt-pessimistiska förhållningssättet medför att en fördjupning av banden med Indien om avancerade plattformar och kritiska teknologier är uteslutet. Hållningen innebär en låg profil i strategiska frågor – i hopp om bättre tider.

Ett avvaktande-kritiskt förhållningssätt antar att riskerna med ett djupare samarbete i nuläget är större än möjligheterna, men att det ändå är viktigt att bidra till att Indien rör sig från Ryssland i riktning mot Väst. Hållningen innebär att fördjupade försvarssamarbeten villkoras av förändrad inrikes- och politik i Indien, och att kritik samtidigt framförs öppet. I dagsläget behandlar de flesta framträdande väster-

ländska aktörer Indien med silkesvantar, genom att erbjuda investeringar och teknologier utan att offentligt kritisera samarbetet med Ryssland eller den demokratiska nedgången. Ett avvaktade-kritiskt förhållningssätt innebär signalering till Indien, i samråd med likasinnade stater, att ett djupare försvarssamarbete inte kan komma på fråga förrän Indien tar konkreta steg bort från Ryssland och den negativa demokratiutvecklingen vänder uppåt.

Vikten av svensk säkerhetspolitisk forskning om Indien

Som världens folkrikaste land och snabbast växande större ekonomi kommer Indien sannolikt att spela en större roll på världsarenan framgent. I dagsläget är dock forskning om indisk säkerhetspolitik ytterst begränsad i Sverige – till skillnad från i exempel USA och andra europeiska stater. Om Sverige, EU och Nato ska undvika att trampa snett när det gäller relationerna till den framväxande stormakten, krävs välgrundade beslut, som i sin tur är avhängig kontinuerlig och djupgående analys.

Nyckelord: Indien, säkerhetspolitik, försvarssamarbete, hotbild, strategi, Ryssland, USA, EU, försvarspolitik, demokrati, scenarier

Innehåll

1	Inledning.....	13
1.1	Syfte och forskningsfråga.....	13
1.2	Metod och källor.....	14
1.3	Svenska nationella säkerhetsintressen.....	14
1.4	Disposition	15
2	Hot- och målbilder – en oavhängig hindunationalistisk stormakt med blicken riktad mot Kina.....	17
2.1	En ledande autonom makt i en multipolär värld	17
2.1.1	Stormaktsambitioner – när India blir Bharat.....	17
2.1.2	Strategisk autonomi.....	19
2.1.3	Multipolaritet.....	19
2.2	En tredelad och ombalanserad hotbild	20
2.2.1	Kina – strategiskt hot och samarbetspartner.....	20
2.2.2	Pakistan – det taktiska hotet.....	23
2.2.3	Väpnade grupper – det interna hotet	25
2.3	Slutsatser	28
3	Strategi: realpolitisk balanseringskonst mellan öst och väst.....	29
3.1	Realpolitik, multi-alignment och vishwa mitra	29
3.2	Ryssland – en pelare i indisk säkerhetspolitik.....	30
3.2.1	Långvarigt samarbete med förnyelse under Putin.....	30
3.2.2	Ekonomisk renässans efter Rysslands invasion av Ukraina.....	31
3.2.3	Långvarigt, brett och djupt försvarsmaterielsamarbete ...	32
3.2.4	Militärövningar	35
3.3	USA – siktar mot stjärnorna.....	35
3.3.1	Från fiendskap till frändskap.....	35
3.3.2	Ett globalt strategiskt partnerskap	36
3.3.3	Stärkta ekonomiska relationer och diasporans roll.....	36
3.3.4	Försvarsöverenskommelser	37
3.3.5	Militärövningar	38
3.3.6	Samarbeten om försvarsmateriel och militära teknologier.....	39
3.3.7	“Sky is not the limit”, friktioner och silkesvantar	41
3.4	Västeuropa – positivt momentum trots kriget i Ukraina	42
3.4.1	EU – ökat fokus på försvar och säkerhet	42
3.4.2	Frankrike – ett allt djupare försvarsmaterielsamarbete ...	43
3.4.3	Brittiska, tyska och italienska blickar på Indien	44
3.5	Slutsatser	46
4	Försvarspolitisk färdriktning: strukturreformer och stoppklossar.	47
4.1	En koloss på lerbeton?.....	47
4.2	Den största försvarsomorganiseringen sedan självständigheten?.....	48
4.3	Högre försvarsplanering och strategidokument	49
4.4	Stort behov av ny försvarsmateriel	50
4.5	Svag försvarsindustri, komplexa anskaffningsprocesser och tilltagande protektionism.....	51
4.6	Otillräckliga finanser i dag, men resurser på sikt?	52
4.7	Byråkratin, korruptionen och politiseringen	53
4.8	Slutsatser	54

5	Demokratisk nedgång i hindunationalismens tidevarv	55
5.1	Världens största valmansautokrati?	55
5.2	Höga nivåer av korruption	55
5.3	Kriminalisering av politiken	56
5.4	Debatten om den indiska demokratin	56
	5.4.1 Intern kritik	56
	5.4.2 Extern kritik	58
	5.4.3 Till BJP:s försvar	59
5.5	Slutsatser	61
6	Fyra scenarier: indisk säkerhetspolitik på lång sikt	63
7	Slutsatser: möjligheter, risker och alternativa strategiska förhållningssätt	67
7.1	Indisk säkerhetspolitisk utveckling i korthet	67
7.2	Möjligheter och risker utifrån svenska säkerhetsintressen	68
7.3	Tre alternativa strategiska förhållningssätt	69

Inledning

Indien är en allt viktigare säkerhetspolitisk aktör globalt som potentiellt skulle kunna fördjupa försvarsrelationerna till Sverige. Att nogsamt väga risker mot möjligheter är generellt viktigt för att kunna fatta välavvägda beslut om samarbeten på försvarsområdet, men direkt avgörande i fallet Indien, där analysen kring landets säkerhetspolitiska kurs skiljer sig åt mellan olika politiker, forskare och analytiker.

Bedömningarna går delvis isär på åtminstone fyra områden med direkt bäring på Sveriges nationella säkerhetsintressen, nämligen indisk hot- och målbild, strategisk kurs (grand strategy), försvarspolitisk färdriktning och demokratiutveckling.

För det första är det en utbredd uppfattning att Indien i dag och under lång tid framöver kommer att uppfatta Kina som landets största hot, och att detta, i sin tur, möjliggör för fördjupade militärstrategiska band med USA och dess allierade i såväl Europa som Asien.¹ Ett kontrasterande perspektiv är att Indien och Kina, trots senare års spänningar, har gemensamma intressen, vilket kan möjliggöra förnyat samarbete, om än på sikt.²

För det andra råder delade meningar om Indiens strategiska orientering mellan Väst och Ryssland. Vissa bedömare menar att Indien under 2000-talet stärkt sina strategiska band med Väst på bekostnad av dem med Ryssland. Relationerna till Moskva har, enligt detta perspektiv, gradvis försvagats, en trend som uppges ha förstärkts av kriget mot Ukraina. Andra bedömare hävdar i stället att Indiens relationer med Ryssland fördjupats de senaste decennierna, framför allt genom indisk import och samproduktion av försvarsmateriel; den indiska försvarsmakten uppfattas därför för lång tid framöver att vara beroende av teknologi, reservdelar och expertis från Ryssland. Till argumentet hör att Indien mångdubblat importen av rysk råolja sedan den fullskaliga invasionen av Ukraina.³

För det tredje finns skilda uppfattningar om Indiens försvarspolitiska utveckling. Vissa bedömare menar att Indiens står i startgroparna för de största försvarsreformerna sedan självständigheten 1947, genom en radikal omläggning av personalförsörjningen, och en total omorganisering av försvarsmaktens struktur.⁴ Andra menar att hindren för meningsfull försvarsmodernisering, med positiv effekt på den operativa förmågan och den i nuläget svaga försvarsindustriella kapaciteten, är stora. Utvecklingen på försvarsområden uppges dessutom hämmas av komplexa procedurer för upphandling, en svårhanterlig byråkrati, utbredd korruption, politisering av försvarsbeslut och bristande cybersäkerhet.⁵

För det fjärde menar en allt större mängd forskare och internationella institut att premiärminister Narendra Modi och hindunationalistiska BJP (Bharatiya Janata Party, Indiska folkpartiet), som styrt Indien sedan 2014, är på väg att förvandla Indien till en auktoritär stat. Andra analytiker menar att kritiken är orättvis, och argumenterar att Indien fortsatt är en demokrati och att det finns motvikt som förhindrar utveckling i auktoritär riktning, såsom ett oberoende rättsväsende, ett starkt partiväsende och ett livskraftigt civilsamhälle.⁶

1.1 Syfte och forskningsfråga

Syftet med denna studie är att analysera ovan nämnda dimensioner (hot- och målbild, övergripande strategi, försvarspolitisk färdriktning och demokratisk förändring), då de är centrala för Indiens säkerhetspolitiska utveckling, och påverkar bedömningar vad gäller risker och möjligheter vid ett eventuellt fördjupat

svenskt-indiskt försvarssamarbete. Forskningsfrågan som denna studie belyser är därför följande: *Vad innebär Indiens säkerhetspolitiska utveckling för möjligheterna och riskerna med ett fördjupat försvarssamarbete?* Ett relaterat och underordnat syfte är att måla upp framtida utvecklingsvägar för indisk säkerhetspolitik samt att presentera möjliga sätt att förhålla sig till Indien vad gäller försvarssamarbete.

Rapporten gör inte en helhetsbedömning om det är ett svenskt nationellt säkerhetsintresse att fördjupa försvarsrelationerna till Indien, eller ej. Däremot utgör rapporten ett underlag som identifierar risker och möjligheter, och som kan användas vid beslut i frågan.

1.2 Metod och källor

Studien besvarar forskningsfrågan genom analys av relevant litteratur (böcker, forskningsrapporter och tidningsartiklar); intervjuer med forskare i Indien; deltagande i konferenser i New Delhi (Raisina-dialogen i mars 2023 och India Trilateral Forum i oktober 2023); samt genom bearbetning av numerär data. Såväl primär- som sekundärmaterial har alltså använts, liksom rapportförfattarens tidigare forskning på området.

En utmaning vid studier av indisk säkerhetspolitik är avsaknaden av nationella försvars- eller säkerhetsstrategier. Analysen i kapitel 2 och 3 (om hot- och målbild, respektive övergripande strategi) baseras på uttalanden av ministrar och militärer; texter av och intervjuer med tänkare inom det indiska säkerhetspolitiska etablissemangen; tidigare forskning på området; samt genom bedömning av indiskt agerande. Utrikesminister Subrahmanyam Jaishankar tänkande tillmäts stor betydelse, då han spelar en viktig roll för utformningen av Modi-administrationens säkerhetspolitik och då han presenterat sina perspektiv i flera böcker, artiklar och tal. Kapitel 4 (om försvarspolitik) använder sekundärlitteratur, såsom *The Routledge Handbook of Indian Defence Policy*, samt intervjuer, för att urskilja centrala utmaningar inom försvarssektorn och diskutera hur dessa har hanterats under BJP:s tid vid makten.⁷ Kapitel 5 (om demokrati) sammanställer analyser och bedömningar av ledande institut och forskare för att dra slutsatser om Indiens inrikespolitiska utveckling.

I kapitel 6 använder sig studien också av scenariometodik för att strukturerat diskutera Indiens framtida säkerhetspolitiska utveckling. Värdet för två viktiga variabler – Indiens grad av demokrati/auktoritärt styre och relationen till Väst respektive Ryssland – varierar, för att skapa fyra explorativa scenarier. Scenerierna ska dock *inte* uppfattas som prediktioner, utan som redskap för att båda diskutera möjliga framtida utfall och identifiera potentiella risker och möjligheter med fördjupat indiskt-svenskt försvarssamarbete.

1.3 Svenska nationella säkerhetsintressen

För att kunna diskutera risker och möjligheter med försvarssamarbeten utifrån svenska säkerhetsintressen, behöver de senare först specificeras. Denna studie utgår framför allt från Försvarsberedningens rapport Allvarstid från 2023 för att urskilja svenska nationella säkerhetsintressen.⁸

Försvarsberedningen menar ”att Sveriges vitala nationella säkerhetsintresse är att hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet”⁹ och pekar ut Ryssland som ett hot och Kina som en geopolitisk utmanare: ”Försvarsberedningen anser att svensk säkerhets- och försvarspolitik ska utformas för att hantera det hot Ryssland långsiktigt bedöms utgöra mot europeisk och global

säkerhet”¹⁰, men också ”att svensk säkerhetspolitik i större utsträckning än tidigare bör anpassas för att möta Kinas maktanspråk och ambition att genom politiska, ekonomiska och militära maktmedel påverka såväl enskilda stater som den regelbaserade världsordningen.”¹¹

Utmaningar och hot mot Sveriges säkerhet ska vidare, enligt Försvarsberedningens rapport, ”så långt möjligt mötas i samverkan med andra länder och organisationer”.¹² Svensk säkerhetspolitik ”förutsätter ett aktivt, brett och ansvarsfullt internationellt agerande” och ”bygger på sammanhållningen i EU och Nato”.¹³

Enligt Försvarsberedningen ska Sverige också värna den regelbaserade världsordningen och grundläggande demokratiska värderingar: ”Sverige ska fortsätta främja grundvärden i svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Sverige ska inom Nato liksom i EU, FN, OSSE och Europarådet värna den regelbaserade världsordningen, den europeiska säkerhetsordningen, demokrati, frihet, mänskliga rättigheter och jämställdhet.”¹⁴

Rapporten tar även i beaktning lagstiftningen om skärpt exportkontroll för krigsmateriel. Enligt lagstiftningen ska ”den mottagande statens demokratiska status [...] utgöra ett centralt villkor vid tillståndsprövning”.¹⁵ Vidare ”ska [det] ställas hårdare krav på mottagarlandets respekt för mänskliga rättigheter.”¹⁶

Svenska försvarssamarbeten bör således beakta hotet från Ryssland, utmaningen från Kina, sammanhållningen inom samlarbetsorganisationer såsom Nato och EU, skyddet av den regelbaserade världsordningen och främjandet av demokratiska värden.

1.4 Disposition

Kapitel 2 tecknar Indiens hot- och målbild genom att först analysera hotuppfattningar vad gäller Kina, Pakistan och interna väpnade grupper, och därefter identifiera grundläggande mål inom indisk säkerhetspolitik. Kapitel 3 analyserar Indiens övergripande strategi genom att, dels belysa tänkandet hos inflytelserika beslutsfattare, dels det faktiska agerandet när det gäller utvecklingen av relationerna till Ryssland, USA och Västeuropa. Kapitel 4 analyserar den indiska försvarspolitikens färdriktning genom att både identifiera utmaningar och analysera hur BJP lyckats att adressera dem. Kapitel 5 analyserar den inrikespolitiska utvecklingen i Indien med betoning på demokrati och mänskliga rättigheter. Kapitel 6 målar upp fyra scenarier avseende Indiens säkerhetspolitiska utveckling på längre sikt. Kapitel 7 drar slutsatser, sammanställer risker och möjligheter, och lägger fram tre alternativa strategiska förhållningssätt till Indien.

2 Hot- och målbilder – en oavhängig hindunationalistisk stormakt med blicken riktad mot Kina

Vilka långsiktiga strategiska målsättningar har Indien? Och hur ser Indiens säkerhetspolitiska hotbild ut? Detta kapitel menar att det nuvarande politiska ledarskapet i New Delhi strävar efter att Indien blir en autonom hindunationalistisk stormakt i en multipolär världsordning, och att kunna hantera tre primära hot – Kina, Pakistan och interna väpnade grupper – där det förstnämnda uppfattas vara det största, och det sistnämnda det minsta. Kapitlet gör en sammanfattande bedömning att indisk mål- och hotbild delvis är i samklang med svenska säkerhetsintressen, men delvis inte.

2.1 En ledande autonom makt i en multipolär värld

Indiens säkerhetspolitik är förankrad i tre målsättningar som det i stora drag råder samstämmighet om inom det indiska säkerhetspolitiska etablissemangen: att bli en stormakt, att skydda sin strategiska autonomi och att etablera en multipolär världsordning.

2.1.1 Stormaktsambitioner – när India blir Bharat

I Indien har det länge funnits en ambition att spela en framträdande roll internationellt. Målet har rötter i självständighetsrörelsen och i politiken åren efter självständigheten. Jawaharlal Nehru, Kongresspartiets starke man och Indiens förste premiärminister drev under 16 år vid makten (1947-1964) en utrikespolitik där Indiens aktiva roll i världen prioriterades. För Nehru var Indien ödesbestämt att ”återfå sin rättmätiga och ärofyllda plats i världen” och ”spela en stor roll på världens scen”. Verkligheten kom dock ifatt Nehrus vision om att vara en inflytelserik och moralisk stormakt. Ekonomisk kräftgång, social underutveckling, inrikespolitiska stridigheter, och väpnade konflikter fick Indien att vända sig inåt, och det dröjde ända fram tills 00-talet innan indiska ledare åter på allvar började komplettera stormaktsdrömmen. Bakgrunden var att den snabba ekonomiska utvecklingen under 00- och 10-talen gjorde att gapet mellan ambition och kapacitet minskade.

Efter BJP:s återkomst till regeringsmakten 2014 har retoriken om Indiens stormaktsroll trappats upp och koncepten Bharat (ett alternativt namn för Indien), vishwa guru (”hela världens lärare”) och leading power (ledande makt) använts för att artikulera ambitionen om globalt inflytande.

Namnet Bharat har i ökad grad kommit att användas i officiella och semi-officiella sammanhang i stället för India. Båda termerna används i konstitutionen för att benämna den indiska republiken. Men Bharat, som har rötter i hinduisk tradition, signalerar styrka, oberoende, och stolthet över landets (hinduiska) kultur, och stämmer således väl överens med Modis och BJP:s politiska ambitioner.

Till termen vishwa guru hör föreställning om att Indien är förutbestämt att påverka världen, bland annat med hinduiska normer och värderingar.¹⁷ Vishwa guru har länge använts av hinduiska tänkare, såsom av Modis andliga inspirationskälla Swami

Vivekananda (1863-1902), liksom inom Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), BJP:s moderorganisation och hjärtat av den indiska hindunationalistiska rörelsen. Den hindunormativa internationella agendan under BJP:s styre har dock hittills varit vag och främst handlat om mjuka frågor.¹⁸ Inom den hindunationalistiska rörelsen finns emellertid tankegods av kontroversiell art, såsom visionen om Akhand *Bharat*, ”det odelade Indien”, som beroende på uttolkare, inkluderar territorier i Syd-, Sydost- och Centralasien. Att BJP och RSS har för avsikt att utveckla den internationella normativa agendan genom att vända sig till vissa hinduiska tankeströmningar är tydligt; det är dock osäkert hur visionen om vishwa guru kommer att gestaltas i faktisk politik framgent.

Begreppet leading power associeras till utrikesminister Jaishankar, en inflytelserik före detta kabinetssekreterare, som är stöpt i den realpolitiska traditionen. Jaishankar menar att Indien måste göra avkall på vad han menar är Indiens strategiska försiktighet och passivitet, och i stället proaktivt, med list och självförtroende, exploatera motsättningar inom internationell politik (se: 3.1).¹⁹ Med Jaishankars ord strävar Indien ”to be a leading power, rather than just a balancing power”.²⁰ Det finns dock en bredd inom indiskt strategisk tänkande. Framträdande analytiker inom Kongresspartiet är ofta försiktigare i frågan om stormaktstatus och om att projicera makt internationellt.

Till BJP:s föreställning om leading power hör politiska, ekonomiska, militära, teknologiska, och nationalistiska ambitioner. Politiskt strävar Indien efter att bli en permanent medlem av FN:s säkerhetsråd och öka sitt inflytande i multilaterala institutioner, såsom G20, QUAD, BRICS och SCO.²¹ Ekonomiskt har BJP som mål att Indiens BNP når 5 biljoner dollar 2025 och 10 biljoner dollar 2032.²² BJP har också som mål att Indien blir världens tredje största ekonomi senast 2030.²³ (Enligt Internationella valutafondens prognoser uppgick Indiens BNP till knappt 4 biljoner dollar 2023; under kommande fem år bedöms Indien vara världens snabbast växande ekonomi, vilket antas leda till att landet blir världens tredje största ekonomi redan 2027.²⁴) Modi har också uttryckt målet om Amrit Kaal, att Indien är ett fullt ut modernt land vid hundraårsjubileet 2047 och att landets sociala underutveckling då är övervunnen.²⁵

Militärt strävar Indien att inte enbart kunna försvara sitt eget territorium, utan också agera på långa avstånd i den indopacifiska regionen, och bli en respekterad kärnvapenmakt med en nukleär triad (se kapitel 4). Indien strävar också efter att på sikt bli en teknologisk stormakt. Till ambitionerna hör satsningar på kritiska teknologier, som artificiell intelligens och halvledare, liksom på ett avancerat rymdprogram, med militära användningsområden.²⁶ Indien blev 2023 första staten att landa vid månens sydpol och planerar att själva skicka upp sina första astronauter i rymden 2025.

Till visionen om leading power hör också målet att stärka nationalismen bland befolkningen, genom att, med Modis ord, ”remove any trace of colonial mindset”.²⁷ Stärkandet av en nationalism med hinduiska förtecken uttrycks bland annat i beslutet att tudela och centralstyra delstaten Jammu och Kashmir; att bygga ett tempel till guden Rama i Ayodhya (där Babrimoskén tidigare stått); och att resa upp statyer av diskutabla individer på centrala platser, såsom av Subhas Chandra Bose (framträdande inom självständighetsrörelsen och allierad med Nazityskland och det kejsrerliga Japan under andra världskriget) i hjärtat av New Delhi.²⁸

2.1.2 Strategisk autonomi

Sedan självständigheten har Indien delvis som en reaktion på århundraden av kolonialt styre lagt tonvikt vid ekonomisk självtillit, politiskt oberoende och militär alliansfrihet. Ambitionen kan sammanfattas i begreppet ”strategisk autonomi”, som används frekvent av indiska politiker, tjänstemän och forskare.

Ekonomiskt hör strategisk autonomi samman med Mahatma Gandhis och självständighetsrörelsens idéer om swadeshi (”självtillit”), och med begreppet *aatmanirbharta* (”självförsörjning”) som populariserats av Modi-administrationen sedan 2020. Strävan efter strategisk autonomi på det ekonomiska området har inneburit en hög grad av protektionism, inte minst för att skydda den inhemska industrin och kritiska sektorer, t.ex. på försvarsområdet (se 4.3).²⁹

Politiskt betyder den strategiska autonomin att utrikespolitiken är starkt självständig och att de westfaliska principerna – om statens suveränitet och territoriella integritet samt icke-inblandning i andra länders interna angelägenheter – betonas. Indien uttrycker stöd för den internationella rätten, i synnerhet FN:s havsrättskonvention (UNCLOS), motsätter sig humanitära interventioner utan FN-mandat liksom att aktivt sprida demokratiska värden och mänskliga rättigheter. Under BJP:s styre har också Indien, likt många västerländska stater, använt begreppet ”regelbaserad världsordning” (rules-based world order) i sin retorik.³⁰ Det står emellertid i stark kontrast till indiskt utrikespolitiskt agerande. Vid Rysslands aggression 2014 hävdade den indiska regeringen, ledd av Kongresspartiet, att Moskva har ”legitima intressen” i Ukraina. Efter den fullskaliga invasionen av Ukraina 2022 har Indien inte fördömt Ryssland, även om man signalerar missnöje med kriget i sig.³¹ Jaishankar indikerar i stället att nationens intressen övertrumfar principen om internationell rätt: “I would still like to see a more rules-based world /.../ But when people start pressing you in the name of a rules-based order to give up, to compromise on what are very deep interests, at that stage I’m afraid it’s important to contest that and, if necessary, to call it out.”³² Att det finns en skillnad mellan ord och handling indikerar också flera anklagelser under 2023 om att Indien planerat eller genomfört utomrättsliga avrättningar utomlands, bl.a. i Kanada, USA och Sydasien.³³

Militärt innebär strategisk autonomi att Indien fortsätter att motsätta sig formella militära allianser. Begreppet non-alignment, som associeras till Nehru och Kongresspartiet, uppfattas dock som ett förlegat koncept som uttrycker ett dogmatiskt förhållningssätt med moralistiska övertoner. Istället används ofta termen multi-alignment, som uttrycker ett mer flexibelt och öppet förhållningssätt till säkerhetssamarbeten (se 3.1). Det betyder dock inte att Indien gör avkall på principen om militär alliansfrihet, utan motsätter sig fortsatt formella avtal med ömsesidiga försvarsförpliktelser och gemensam försvarsplanering.³⁴ Förhoppningen att Indien ansluter till sig till ”ett asiatiskt Nato” eller blir formellt allierad till USA har således inte någon stark förankring inom det indiska säkerhetspolitiska etablissemangen. Jaishankar menar dock att Indien under perioder kan behöva luta mer åt ett block mer än ett annat, såsom man gjorde under 1970- och 80-talen då Sovjetunionen stod Indien mycket nära.³⁵

2.1.3 Multipolaritet

Indien har också som mål att etablera en multipolär världsordning, med sig själv som en av polerna.³⁶ Jaishankar utvecklade tankegångarna kring multipolaritet i ett tal i Moskva 2021, i kontexten indisk-ryska relationer:

To my mind, at the core of our contemporary relationship is the embrace of multi-polarity, both as a reality and as an aspiration. It is this conceptualization that has enabled us to smoothly maintain our relationship in comparison to others. Such an outlook guides our interaction with other nations and groupings and is obviously universal in application. It follows logically that a multi-polar world must have a multi-polar Asia as an essential constituent.³⁷

Strävan efter multipolaritet innebär därför att Indien motsätter sig amerikansk hegemoni på global nivå liksom kinesisk dominans i Asien.³⁸ Indien har således en revisionistisk inställning till de nuvarande globala maktstrukturerna. För att institutionalisera idén om multipolaritet argumenterar indiska företrädare för reform av globala institutioner, såsom FN:s säkerhetsråd, Internationella valutafonden, Världsbanken och Världshandelsorganisationen men också för utveckling av samarbetsorganisationer inom globala syd, såsom BRICS och SCO. Bland indiska analytiker finns samtidigt en oro för att Kina och USA på sikt delar upp världen mellan sig och skapar en bipolär världsordning, ett G2, i strid med Indiens intresse av multipolaritet.³⁹

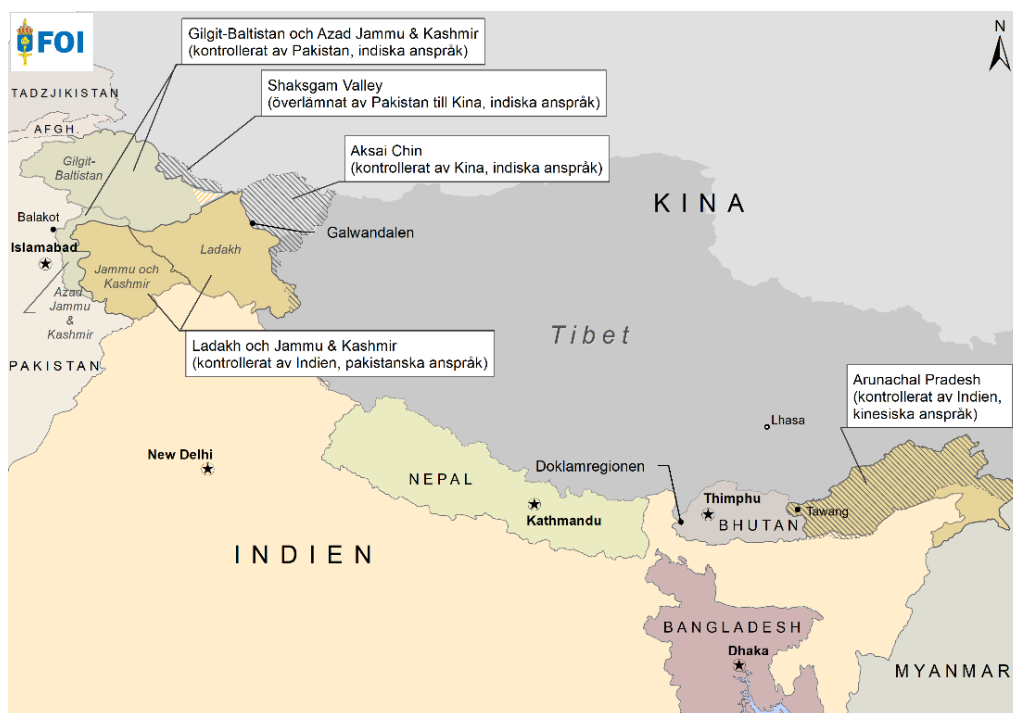
2.2 En tredelad och ombalanserad hotbild

Sedan självständigheten har Indien haft en tredelad hotbild, med Kina, Pakistan och interna väpnade rörelser som primära beståndsdelar. Indiens fokus mellan de tre säkerhetsutmaningarna har dock varierat över tid. I början av 00-talet stod Pakistan och interna väpnade grupper högst upp på säkerhetsagendan samtidigt som de bilaterala relationerna till Kina var relativt goda. Under de senaste 10–15 åren har hotbilden ombalanserats i takt med att det upplevda hotet från Kina har tilltagit. I dag uppfattar det indiska säkerhetsetablissemanget överlag Kina, inte Pakistan eller interna väpnade grupper, som nationens största säkerhetsutmaning.

2.2.1 Kina – strategiskt hot och samarbetspartner

Kina har, allt sedan 1950-talet, uppfattats som en hot i Indien, trots att relationerna utvecklades i positiv riktning under 90- och 00-talen. Hotet från Kina i dag behöver därför förstås mot bakgrund av en historia av konflikt, främst kopplat till gränsfrågan, men också i ljuset av gemensamma intressen och perioder av samarbete.

Figur 1. Indiens omtvistade gränser med Kina och Pakistan

Källa: Per Wikström, FOI

I samband med självständigheten 1947 övertog Indien Storbritanniens särskilda rättigheter i Tibet, t.ex. rörande handel och militär närvaro, och betraktade överlag de koloniala gränsdragningarna som vederhäftiga. Kina, som motsatte sig Storbritanniens gränsöverenskommelser och hänvisade till ”historisk rätt”, invaderade Tibet 1950 och gjorde anspråk på stora områden i och kring Himalaya, som överlappade med indiska territorialanspråk. Efter en tibetansk revolt 1959, som Kina menade var understödd av Indien, ökade spänningarna ytterligare. 1962 gick Kina till militärt angrepp mot Indien, besegrade de indiska styrkorna och drog sig därefter tillbaka till en egendefinierad demarkationslinje (*Line of Actual Control*, LAC). Kinas aggression kom som en chock för det indiska ledarskapet och blev en formativ händelse för landets försvars- och säkerhetspolitik. Kina-hotet förstärktes av att Kina 1963 började utveckla ett strategiskt samarbete med Pakistan, genomförde kärnvapensprängningar 1964, och understödde väpnade separatister i östra delarna av Indien. I ungefär ett drygt kvartssekel förblev de bilaterala relationerna mycket ansträngda, och ackompanjerades av flera militära sammandrabbningar med dödlig utgång i gränsområdena (se figur 1).

På 1980-talet började dock de kyliga diplomatiska relationerna så sakteliga tinas upp och 1988 åkte premiärminister Rajiv Gandhi till Peking. Besöket åtföljdes under 1990-talet av diverse förtroendeskapande åtgärder och dialogmekanismer för att stabilisera situationen i gränsområdena, med avsikt att kunna lösa territorialdispyten. Peking och New Delhi kom samtidigt överens om att inte låta gränsfrågan förhindra utveckling av andra aspekter av den bilaterala relationen. Handeln mellan länderna tog därefter fart och ett multilateralt samarbete utvecklades om internationell handel och klimatfrågan. Med utgångspunkt i en gemensam vision om en multipolär världsordning lanserade Kina och Indien tillsammans med Brasilien och Ryssland initiativet BRIC år 2008.

Trots omfattande ekonomiskt och multilateralt samarbete under 90- och 00-talen förblev konfliktdimensionen en viktig, om än underordnad, aspekt av relationerna. Staterna lyckades inte finna en lösning på gränskonflikten samtidigt som Kina stärkte sina militära relationer till Pakistan och Indien stödde Dalai Lama och den tibetanska exilregeringen.⁴⁰

Indiska forskare och tjänstemän menar att de bilaterala relationerna gradvis försämrats under de senaste 10–15 åren. En nedåtgående spiral uppges ha börjat i samband med den globala finanskrisen 2008, då Kinas ledning under Hu Jintao började göra avkall på Deng Xiaopings maxim att ”dölja sin styrka och bida sin tid”, för att i stället öppet projicera styrka och utmana den USA-ledda säkerhetsordningen i Asien. Indiska bedömare menar att trenden mot en mer hårdför och nationalistisk kinesisk utrikespolitik förstärktes ytterligare under Xi Jinpings ledning efter 2014 och hade negativa effekter på relationerna till Indien. Kina-hotet i Indien ökade, enligt indiska analytiker, ytterligare av att maktbalansen snabbt förändrades till Kinas fördel, och att spänningarna i gränsområdena trappades upp på 10-talet. Relationerna nådde en brytpunkt 2020, då Kina flyttade fram sina militära positioner för att ta kontroll över omtvistade territorier, vilket åtföljdes av den första sammandrabbningen med dödlig utgång på 45 år, i Galwandalen.⁴¹ Indien kräver sedan dess att Kina återgår till situationen före 2020, som en förutsättning för utveckling av relationerna.⁴²

En rad Kina-relaterade utmaningar har under senare år blivit allt viktigare inom indiskt säkerhetspolitiskt tänkande.

För det första betonas Kinas växande militära förmåga och mer framfusiga agerande i och kring de omtvistade gränsområdena. Enligt indiska analytiker bygger Kina upp sin förmåga att kunna agera mot Indien, bland annat genom utveckling av militärt relevant logistik, såsom vägar, järnvägar, militärbaser, flygplatser och helikopterplattformar. Bedömare i Indien menar också att Folkets befrielsearmé patrullerar allt mer provocativt i de omtvistade områdena. Enligt indiska analytiker är det i ljuset av Kinas mer aggressiva säkerhetspolitik, men också den indiska regeringens vilja ”att sätta hårt mot hårt”, som man bör förstå upptrappningen kring gränsen och sammanstötningar såsom i Doklam 2017, Galwandalen 2020 och Tawang-distriktet 2022.⁴³

För det andra talar indiska militärer och analytiker om en ökad risk för tvåfrontsrig, mot bakgrund av det allt djupare samarbetet mellan Kina och Pakistan, inte minst i fråga om försvarsmateriel. Sedan Xi Jinping kom till makten och lanserade Belt and Road Initiative (BRI) har Kina investerat mångmiljardbelopp i en ekonomisk korridor i Pakistan (China-Pakistan Economic Corridor, CPEC), vilket gjort Islamabad starkt beroende av Peking. Indiska analytiker menar att Kina medvetet understödjer Pakistan för att begränsa Indiens maktutveckling genom att binda upp indiska resurser till Sydasien.⁴⁴

För det tredje oroas indiska bedömare av att Kina stärker sitt inflytande i Indiens intressesfär, dvs. i Sydasien och Indiska oceanen. Kinas inflytande i grannländer, såsom Bhutan, Nepal, Myanmar, Afghanistan, Sri Lanka och Bangladesh uppges under perioder ha ökat, genom handel, investeringar och försvarsmateriel-samarbeten. Oro finns också för ökat kinesiskt inflytande i för Indien strategiskt belägna önationer, som Mauritius, Maldiverna och Seychellerna. Hotet från Kina styrks ytterligare av Kinas snabba marina modernisering och allt större närvaro i Indiska oceanen. Farhågor finns att Kina etablerar fler militärbaser i den indo-pacifiska regionen. Militära analytiker menar därför att Indien inte enbart behöver

fokusera på att hantera Kinas växande militära förmåga längs landsgränsen i norr, utan även i sitt maritima närområde i Indiska oceanen i söder.⁴⁵

För det fjärde menar indiska analytiker att Kinas modernisering av sitt kärnvapenprogram påverkar indisk säkerhet och förmåga till avskräckning negativt. Mot bakgrund av Kinas utökning och modernisering av sin arsenal, och den växande obalansen i militär makt mellan länderna, har det pågått en diskussion i Indien huruvida nationen bör förändra sin kärnvapendoktrin eller inte.⁴⁶

För det femte finns en stark irritation över Kinas nedlåtande attityd mot Indien och ovilja att respektera landet som en stormakt. Indiska forskare påtalar ofta att Kina inte accepterar Indien som sin jämlike och i linje med det agerar för att förhindra Indiens medlemskap i multilaterala institutioner.⁴⁷

För det sjätte är indiska bedömare oroade för Kinas allt djupare politiska och militära band med Ryssland, en av Indiens viktigaste strategiska partners. Medan vissa indiska analytiker tror att det kinesisk-ryska samarbetet har tydliga begränsningar, menar andra att ett nära och långvarigt samarbete mellan Moskva och Peking är att vänta, med negativa säkerhetspolitiska effekter för Indien som följd.⁴⁸

För det sjunde betonas Indiens ekonomiska beroende av Kina, landets största handelspartner (om Hong Kong medräknas), och den i särklass största källan för indisk import.⁴⁹ Kinas investeringar i Indien uppges dessutom vara stora, även om det är svårt att exakt uppskatta storleken, på grund av transferering av kapitel via tredje land. En kraftig negativ politisk reaktion mot handeln med Kina har dock skett i Indien, i synnerhet sedan 2020, men trots det fortsätter det ekonomiska utbytet att vara omfattande.⁵⁰

Trots de många friktionsytorna uppfattas förbättrade indiska relationer till Kina inte som helt uteslutet. Indiska bedömare noterar att staterna, åtminstone i teorin, har ett gemensamt intresse av att etablera en multipolär världsordning som inte domineras av Väst; att upprätthålla principerna om statens suveränitet och icke-inblandning; och att hantera gränsfrågan för att i stället prioritera ekonomisk utveckling och stärka sin egen makt internationellt. För normalisering av relationerna krävs dock att Kina går Indien till mötes, t.ex. genom att ta steg tillbaka i gränsfrågan och stödja landets ambition att bli permanent medlem i FN:s säkerhetsråd.⁵¹

2.2.2 Pakistan – det taktiska hotet

Sedan Storbritannien delade sin koloni i Sydasien har konflikt rått mellan Indien och Pakistan. Att bildandet av staterna ackompanjerades av massmigration, storskaligt dödande och väpnad konflikt påverkar relationerna än i dag. Motsättningar om identitet och territorium är sedan självständigheten centrala ingredienser i konfliktdynamiken – något som förstärkts av regelbundna incidenter av väpnat våld, artilleribeskjutning, och krig (1965, 1971 och 1999). Indien, Pakistan och Kina gör i dag anspråk på delar av det tidigare furstendömet Kashmir.

Vid sidan om territorialkonflikten utgör frågan om Pakistans stöd till terrorgrupper en central aspekt av indisk hotbild. Indien beskyller regelmässigt Pakistan för att understödja jihadister i de Indien-kontrollerade delarna av Kashmir. Terrorgrupperna Lashkar-e-Taiba (LeT) och Jaish-e-Mohammad (JeM), som står pakistanska säkerhetstjänsten ISI (Inter-Services Intelligence) nära, har dessutom vid upprepade tillfällen genomfört attacker i Indien. 2001 gick medlemmar av LeT och JeM till angrepp mot Indiens parlament, och 2008 genomförde LeT ett storskaligt terrorangrepp i Mumbai, landets finansiella centrum. När BJP kom till

makten 2014 lovade partiet att bryta med Kongresspartiets så kallade ”strategiska försiktighet” och agera mer kraftfullt i händelse av att terrorgrupper med koppling till Pakistan genomför angrepp på indiskt territorium. När JeM år 2016 attackerade ett arméhögkvarter i Uri, Kashmir, som krävde 19 indiska soldaters liv, svarade den indiska armén, enligt egen utsago, med ett ”kirurgiskt angrepp” i de Pakistan-kontrollerade delarna av Kashmir. När JeM år 2019 attackerade en indisk konvoj, i Pulwama, Kashmir, svarade Indien med ett flygangrepp mot en terrorbas i Balakot, i delstaten Khyber Pakhtunkwa, dvs. i områden som även Indien erkänner som pakistanskt territorium. ”Operation Balakot” signalerar å ena sidan att Indien är villig att eskalera konflikten vid terrordåd och syna Pakistans hot om kärnvapen-användning. Å andra sidan tyder mycket på att operationen var ett misslyckande då målet sannolikt inte träffades.⁵²

Relationerna mellan Indien och Pakistan fick ytterligare en törn i augusti 2019, då den indiska regeringen beslutade att upphäva artikel 370 i konstitutionen, vilken gav delstaten Jammu och Kashmir särskilda rättigheter. Det spända läget i delstaten som resulterade i ökad artilleribeskjutning kring Line of Control (LoC) 2020–2021. Men sedan parterna kom överens om eldupphör i februari 2021 har spänningarna minskat och beskjutningarna avtagit.⁵³ I maj 2023 besökte till och med Pakistans utrikesminister, Bilawal Bhutto Zardari, Goa, för att delta vid ett SCO-möte – ett tecken på förbättrade relationer.⁵⁴

I intervjuer med indiska forskare framkommer att hotet från Pakistan uppfattas som hanterbart och av lägre dignitet än utmaningen från Kina. Det finns en utbredd uppfattning att Indiens konventionella militära övertag är stort och att Modi-administrationens i handling uttryckta vilja att eskalera militärt har stärkt avskräckningen mot Pakistan. Indiska analytiker uttrycker också förhoppning om att relationerna till Pakistan ska stabiliseras ytterligare så att Indien kan lägga mer resurser vid gränsen mot Kina. Försiktig tacksamhet uttrycks också mot Pakistan för att man inte mobiliserade eller flyttade fram trupper i samband med den indisk-kinesiska sammandrabbningen 2020, vilket möjliggjorde för Indien att överföra militära resurser till fronten mot Kina. Flera indiska forskare menar också att Indien i ökad grad bör verka för stabilisering av relationerna till Pakistan, för att kunna hantera hotet från Kina. Andra menar att det är önsketänkande, och att Indien i stället bör uppfatta hoten från Kina och Pakistan som samfällt, och förbereda sig för tvåfrontskrig.⁵⁵

De senaste årens förbättrade relationer till Pakistan riskerar att snabbt försämrats, om ett nytt terrordåd genomförs i Indien. En indisk forskare, med goda kontakter i det politiska och militära etablissemangen, uttrycker det tydligt: ”Det stora hotet mot Indien är Kina, inte Pakistan. Vi och pakistanierna förstår varandras säkerhetsintressen väl och har nära mellanfolkliga och kulturella band. Det är en stor skillnad mellan de informella dialogerna med Pakistan och Kina. Men om Pakistan skulle försöka sig på något dumt igen, så vet jag att vi kommer svara på ett sätt som vi aldrig gjort tidigare. Då kommer vi förinta dem!”⁵⁶

Så trots att hotet från Pakistan inte uppfattas som lika akut som tidigare, är frågan emotionellt laddad, vilket bär med sig risker om oövertänt agerande, i synnerhet i en tid då den poliska ledningen i Indien spelar på hindunationalistiska strängar. Styrande BJP, som länge använt anti-muslimsk och anti-pakistansk retorik, skulle vid behov kunna blåsa upp hotet från Pakistan för att vinna inrikespolitiska poänger och öka stödet bland de hindunationalistiska gräsrotterna. Det var något som också

skedde under valrörelsen 2019, då BJP nyttjade det militära svaret mot Pakistan efter ett terrordåd i Pulwama (se ovan) för att stärka sin ställning internt.

2.2.3 Väpnade grupper – det interna hotet

Indien står sedan självständigheten inför stora interna säkerhetutmaningar, såsom väpnade uppror och våld mellan befolkningsgrupper (*communal violence*), som i sin tur har rötter i motsättningar om religion, kast, klass och etnicitet. Indien har samtidigt kopplat ihop de externa och interna hoten med varandra; Kina anklagas för att bistå väpnade grupper i nordöst, och Pakistan för att understödja militanta separatiströrelser i Kashmir och Punjab (se figur 2).

De interna säkerhetsutmaningarna mot den indiska staten, som var mycket omfattande fram till början av 00-talet, har dock minskat. Statistik från indiska inrikesministeriet, sammanställd av Amit Ahuja och Daves Kapur, visar att våldsnivåerna inom landet kraftigt sjunkit under de senaste två decennierna.⁵⁷ Det väpnade våldet i Indien har varit centrerat till fyra geografiska områden: delstater i nordöst; delar av det centrala inlandet; samt till Kashmir respektive Punjab i nordväst.

Figur 2. Konfliktdrabbade indiska delstater och regioner

Källa: Per Wikström, FOI

Sedan 1950-talet har det pågått väpnade uppror i multietniska och ekonomiskt eftersatta delstater i nordöst, såsom i Mizoram, Nagaland, Assam, Tripura och Meghalaya. Flera olika väpnade grupper i regionen strävar efter självständighet, eller autonomi, och har visst folkligt stöd genom att spela på etniska identiteter, underutveckling samt missnöje med centralmakten och repressivt agerande av indiska säkerhetsstyrkor. Utöver spänningar med centralmakten, briserar dessutom våld med jämna mellanrum mellan olika befolkningsgrupper. Under 2023 hemsöktes delstaten Manipur av ett stort våldsutbrott mellan folkgrupperna meiti och kuki, kopplat till en konflikt som rör positiv särbehandling och landrättigheter. Indien har tvingats att sätta in armén för att stabilisera situationen, som krävt över 175 dödsoffer och tvingat tiotusentals personer att fly från sina hem.⁵⁸

I de centrala delarna av landet, framför allt delstaterna Jharkhand, Chhattisgarh, Maharashtra och Bihar, bedriver naxaliterna, en maoistisk-leninistisk rörelse, en

väpnad kamp mot den indiska staten. Rörelsen har stöd från delar av ursprungsbefolkningen (adivasi), där det finns uppfattningar om statlig diskriminering och exploatering. I början av 00-talet uppnådde naxaliterna stora militära framgångar och kontrollerade ett betydande antal distrikt i flera delstater. Sedan dess har naxaliterna inflytande kraftigt beskurits, bland annat genom militära operationer av armén och paramilitära miliser, stor polisiär närvaro samt biståndsinsatser. Konflikten resulterat fortsatt i ett stort antal dödsoffer per år, men är koncentrerad till betydligt färre distrikt än tidigare.⁵⁹

Kashmir har också drabbats av omfattande nivåer av våld sedan 1990-talet, då ett uppror bland den muslimska majoritetsbefolkningen inleddes. Upproret i Kashmir blev successivt allt mer militant, dels som en följd av att indisk repression bidrog till ökad radikaliserings och dels genom pakistanskt stöd till väpnade grupper. Våldsnivåerna i Kashmir har dock kraftigt minskat, bland annat genom omfattande militär och polisiär närvaro, liksom genom begränsningar av medborgerliga friheter och politiska rättigheter.⁶⁰ Våldsamheter flammade åter upp i samband med att Indien 2019 beslutade om att tudela delstaten, men de skedde under en kortare tidsperiod och var relativt sett lågintensiva.⁶¹

Instabilitet har under perioder också rått i Punjab, en ekonomiskt central delstat nära New Delhi. Under 1980-talet inleddes en väpnad kamp för en sikhisk självständig stat, Khalistan. Separatismen slogs dock ned genom mycket hårdföra militära medel, och följdes av ett mord på premiärminister Indira Gandhi och därefter i pogromer på sikher. Sedan mitten av 1990-talet har Punjab varit relativt lugnt. Pro-Khalistan-rörelsen lever dock vidare, inte minst i diasporan i Kanada, Storbritannien och USA. Under senare år tycks rörelsen ha fått ny näring i Punjab, bland annat genom att en ung och radikal sikhisk predikant, Amritpal Singh, flyttade hem till Indien från Dubai. Under 2023 fängslades Singh, anklagad för att av bygga upp en militant organisation med understöd av Khalistan-rörelsen i Väst och pakistanska ISI.⁶² En kort tid därefter anklagade den kanadensiska premiärministern Justin Trudeau indisk säkerhetstjänst för att ligga bakom ett mord i Kanada på den kanadensiske medborgaren Hardeep Singh Nijjar, som Indien beskriver som terrorist och representant för Khalistan-rörelsen.⁶³

Utbrott av storskaligt våld mellan olika befolkningsgrupper har varit ett återkommande fenomen i det självständiga Indiens historia. Våldet har ofta varit asymmetriskt till sin natur, riktat från hinduer mot muslimer, eller från högkastliga mot daliter (så kallade kastlösa). Den senaste incidenten av storskaligt våld mellan hinduer och muslimer skedde 2001 i Gujarat, när Modi var delstatens chefsminister. Efter uppgifter om att muslimer tänt eld på en tågagn, som ledde till ca 70 personer död, gick hinduextremistiska mobbar till angrepp i Gujarat. Enligt oberoende bedömningar dömdades uppemot 2 000 personer i oroligheterna, majoriteten av dem muslimer.⁶⁴ Trots våldsutbrottet i Gujarat 2021 och Manipur under 2023 och BJP:s polariserande retorik mot muslimer, tycks fallen av storskaligt våld mellan befolkningsgrupper ha minskat över tid. Däremot verkar antal lynchningar mot muslimer ha ökat under BJP:s styre, bland annat kopplat till rykten om slakt av kor.⁶⁵

Samtidigt som Indien fortsatt har stora interna säkerhetsproblem, vilka kräver betydande insatser av armén och de paramilitära styrkorna, är således hotet betydligt mindre än för ett par decennier sedan.

2.3 Slutsatser

Indiens mål- och hotbild stämmer delvis överens med svenska säkerhetsintressen. Precis som Sverige, EU och Nato, ser Indien på Kina som en geopolitisk utmanare, vilket skapar förutsättningar för samarbete. Indien lägger, likt Sverige och västliga partnerstater, tonvikt vid den regelbaserade världsordningen, inte minst havsrätten i den indopacifiska regionen.

Å andra sidan finns det aspekter i Indiens hot- och målbild som rimmar illa med svenska säkerhetsintressen. Indien uppfattar inte Ryssland som ett hot utan som en nära strategisk partner, och frångår regelbundet sina principer om att skydda den internationella rätten genom att exempelvis inte fördöma invasionen av Ukraina, och, om kanadensiska och amerikanska anklagelser stämmer, genom utomrättsliga avrättningar utomlands. Indiens starka betoning av strategisk autonomi komplicerar dessutom ekonomiska och försvarspolitiska samarbeten och innebär att en formell militär allians med västliga stater inte är aktuell. Visionen om en multipolär världsordning innebär vidare att Indien inte enbart vill motverka Kinas strävanden efter hegemoni, utan också, relativt sett, försvaga Västs dominerande position i globala institutioner. Utifrån indiskt tänkande handlar det om att göra det internationella systemet mer rättvist och att stäkra det globala syds inflytande. Indien under BJP stödjer vidare inte tydligt ”den liberala internationella agendan”, såsom aktiv spridning av demokrati och mänskliga rättigheter; däremot vill man få genomslag för hinduiska uttryck globalt.

De indiska hot- och målbilderna stämmer således delvis med svenska nationella säkerhetsintressen, och delvis inte.

3 Strategi: realpolitisk balanseringskonst mellan öst och väst

Vad är Indiens övergripande internationella strategi (grand strategy) för att hantera hot och uppnå mål? Hur uttrycks strategin vad gäller relationerna till Ryssland, USA och Västeuropa?

Detta kapitel bedömer att Indien har en avsiktlig strategi förankrad i en realpolitisk tankevärld där principen om multi-alignment är central. Det innebär att Indien medvetet försöker att utveckla sina strategiska relationer till framträdande makter och regioner, såsom Ryssland, USA och Västeuropa parallellt, för att därigenom stärka sina nationella intressen.

Kapitlet bedömer att den indiska strategin försvårar försvarssamarbeten, inte minst då Ryssland för lång tid framöver kommer att förbli en viktig partner. Samtidigt kan Indiens allt närmare band till västliga makter bidra till att Rysslands roll i indisk försvars- och säkerhetspolitik successivt minskar.

3.1 Realpolitik, multi-alignment och vishwa mitra

Indisk internationell strategi utgår primärt från perspektiv grundade i realism (en skolbildning inom internationella relationer som betonar makt, balansering, anarki och nationella intressen) och principen om multi-alignment. Trots att indisk strategisk kultur inte är homogen när det gäller synen på internationella relationer, utgör den realpolitiska skolbildningen den i dag dominerande tanketraditionen.⁶⁶ Indisk balanseringskonst handlar dock inte om att hantera hot med hjälp av formella militära allianser. Istället kombineras intern balansering, såsom uppbyggnad av militär förmåga, med en alternativ form av ”extern balansering”: att hantera hot, stärka sin egen position och befästa sin strategiska autonomi genom säkerhetssamarbeten i flera riktningar parallellt.

Begreppet multi-alignment myntades i slutet av 00-talet av Shashi Tharoor, en framträdande indisk intellektuell och ledare inom Kongresspartiet, men används i dag även av BJP.⁶⁷ Mer specifikt handlar multi-alignment om att stärka Indiens säkerhet, makt och inflytande genom att, utifrån en mittenposition i det internationella systemet, utveckla relationerna till alla större makter och regioner. Enligt Jaishankar är det viktigt att utveckla relationerna till ”rivaliserande makter som Ryssland, EU, USA och Kina på samma gång.”⁶⁸ Denna multivektordiplomati delas av många framträdande indiska tänkare; det semiofficiella strategidokumentet Non-Alignment 2.0 från 2012, som publicerades under Kongresspartiets styre, utgår från realpolitiska premisser och ett förhållningssätt till internationella relationer i linje med principen om multi-alignment.⁶⁹ Den multiriktade diplomatin under BJP bör därför inte uppfattas som ett avsteg från indisk strategisk tradition, men uttrycker en förändrat tonläge, med mindre ideologisk dogmatism, mer proaktivt agerande och stärkta stormaktsambitioner. Jaishankar menar att principen om multi-alignment utgår från tanken om non-alignment, men att indisk strategi i dag är mer ”energisk”, ”involverad” och ”kraftfull” än tidigare.⁷⁰

Med utgångspunkt i begreppet vishwa mitra (”hela världens vän”) försöker Indien samtidigt framställa sig utåt sett som en fredsmäklare, konsensusskapare och brobyggare såväl mellan öst och väst som mellan nord och syd. Utifrån vishwa mitra beskriver sig Indien som en vänligt sinnad aktör som vill bidra till fred i Europa och

Mellanöstern, och samtidigt representera globala syds intressen i en värld av konflikter och turbulens.

I böckerna *The India Way* och *Why Bharat Matters*, det närmaste man kommer en indisk säkerhetsstrategi under BJP, utgår realpolitikern Jaishankar från att det internationella systemet av i dag är instabilt på grund av globala maktförskjutningar, främst med anledning av Kinas ökade inflytande. Internationell politik beskrivs i mörka, hobbesianska termer, som en allas kamp mot alla, där stomaktskonflikt råder och staten behöver prioritera sina nationella intressen. Indien bör, enligt utrikesministern, därför anamma en mer realpolitisk hållning till internationella relationer och använda sina bilaterala relationer på ett listigare sätt än tidigare, då den instabila världsordningen och Kinas ökade makt inte bara utgör utmaningar, utan också möjligheter. Indien behöver, enligt Jaishankar, "extract as much gains from as many ties as possible", "by identifying and exploiting opportunities created by global contradictions."⁷¹ Mer specifikt handlar Jaishankars realism om att "the weaker player solicits or manipulates stronger forces to [his] advantage."⁷² Det finns i detta avseende lärdomar att hämta från Kinas strategi, menar Jaishankar, som syftar på hur Peking i decennier lyckades stärka sin egen makt genom att balansera relationerna mellan Washington och Moskva. Denna realpolitiska multi-alignment-strategi, där vilseledning tillmäts ett positivt värde, går dessutom att utläsa i det hinduiska eposet Mahabharata, enligt Jaishankar.⁷³

För att belysa hur indisk internationell strategi tar sig uttryck i praktiken analyseras nedan relationerna till Ryssland, USA och Västeuropa, med fokus på militärstrategiska aspekter.

3.2 Ryssland – en pelare i indisk säkerhetspolitik

Efter över än ett halvt sekel av mycket goda indiska-ryska relationer, ser indier överlag mycket positivt på Ryssland, enligt opinionsundersökningar.⁷⁴ I officiella indiska dokument beskrivs Ryssland också i positiva ordalag, som "en nyckelspelare i Indiens utrikespolitik" och "en långvarig och väl beprövad partner".⁷⁵ Efter en nedåtgång av relationerna efter kalla krigets slut, fick de ett uppsving under 00- och 10-talet, främst genom samarbeten om försvarsmateriel. Kriget i Ukraina har dessutom resulterat i att de ekonomiska banden stärkts, samtidigt som det resulterat i utmaningar när det gäller materielsamarbeten.

3.2.1 Långvarigt samarbete med förnyelse under Putin

Indiens positiva syn på och djupa strategiska band till Ryssland i dag kan förstås utifrån historiska erfarenheter. Ryssland har inte haft några kolonier i Sydasien, aldrig utgjort ett hot mot centrala indiska intressen och varit en långvarig, trogen partner – politiskt, ekonomiskt och militärt.

Nära strategiska band började utvecklas på 1960-talet, framför allt genom indiska köp av sovjetisk försvarsmateriel. 1971 stärktes relationerna ytterligare genom ett fördrag om fred, vänskap och samarbete, som Indien skrev under mot bakgrund av USA:s allt närmare relationer till Kina och för att få ryskt stöd för en militär intervention av Östpakistan. Under kalla krigets senare hälft förblev Indien därefter nära förtrogen till Sovjetunionen, med omfattande ekonomiskt och militärt samarbete. Sovjetunionens fall innebar därför en geopolitisk chock för Indien, och ledde fram till en omläggning av landets säkerhetspolitik. Under 1990-talet blev Indien mer öppet för samarbeten med såväl Väst som Kina, samtidigt som

relationerna till Moskva upplevde en relativ nedgång, även om försvarsmateriel-samarbetet utvecklades och länderna samverkade militärt mot bakgrund av inbördeskriget i Afghanistan.

Sedan början av milleniet har de indisk-ryska relationerna stärkts betydligt, framförallt i fråga om politisk dialog och samarbete kring försvarsmateriel. Vid Putins besök i New Delhi år 2000 etablerade staterna ett strategiskt partnerskap. Sedan dess har de politiska ledarna för respektive stat mötts under totalt 21 bilaterala toppmöten, utöver otaliga samtal på sidlinjen vid multilaterala sammankomster. År 2000 upprättades också India-Russia Inter-Governmental Commission on Military-Technical Cooperation (IRIG-MTC) som leds av försvarsministrarna och som har varit central för utvecklingen av försvarsrelationerna under de senaste två decennierna.⁷⁶ Det strategiska partnerskapet uppgraderades dessutom år 2010 till ”special and privileged” och fick 2021 en mekanism för årliga tvåpartssamtal mellan ländernas försvars- och utrikesministrar (så kallat 2+2-format).⁷⁷

Samarbetet i multilaterala institutioner har också stärkts sedan 00-talet mot bakgrund av det gemensamma intresset av en multipolär världsordning. Indien och Ryssland koordinerar sig i FN:s säkerhetsråd genom en dialogmekanism mellan de nationella säkerhetsrådgivarna. Ryssland backar historiskt upp Indien i Kashmir-frågan och står bakom New Delhis strävan efter en permanent plats i FN:s säkerhetsråd. Indien svarar upp genom att exempelvis lägga ned sin röst vid omröstningar i FN om resolutioner som fördömer Rysslands invasion av Ukraina. Vidare samarbetar Ryssland och Indien tillsammans med Kina, Brasilien och Sydafrika inom ramen för BRICS. Sedan 2017 är Indien också medlem av SCO, vilket Ryssland har varit pådrivare för.⁷⁸

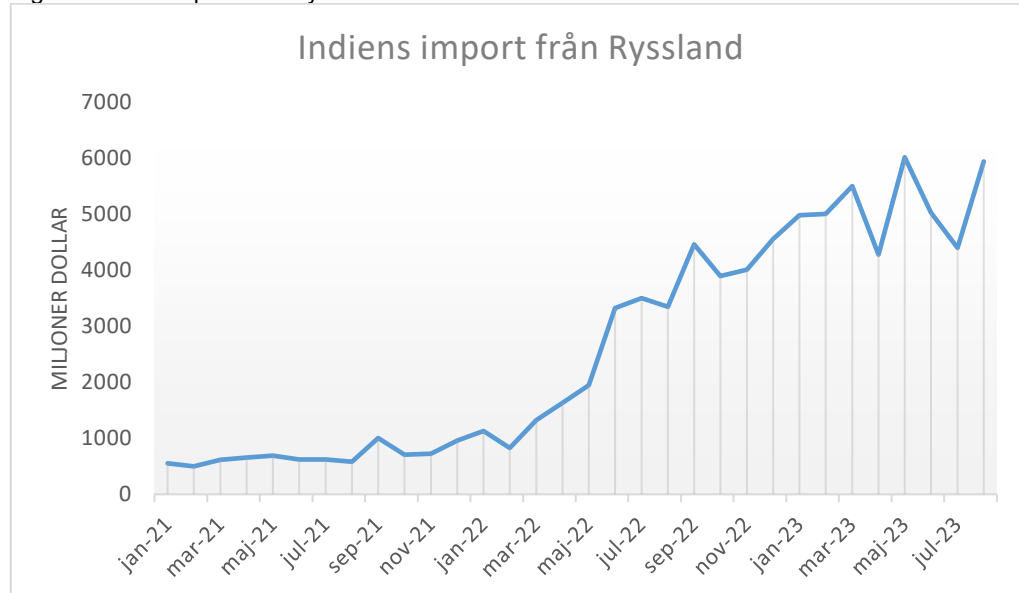
Trots den djupa politiska dialogen finns tilltagande friktionsytor, såsom å ena sidan Rysslands djupare band till Kina och stärkta relationer till Pakistan, och å andra sidan Indiens allt närmare relationer till USA och Västeuropa. Under 2022 och 2023 ställde också Indien in den årliga dialogen mellan ländernas högsta politiska företrädare. Dessutom valde Indien, som ordförande för SCO under 2023, att låta det årliga multilaterala toppmötet mellan medlemmarnas politiska ledare gå av stapeln digitalt, i stället för på plats i New Delhi. Enligt en del analytiker är Indiens agerande delvis ett uttryck för missnöje med Rysslands krig i Ukraina; andra indiska bedömare menar i stället att Indiens agerande handlar om optik: att banden till USA och Frankrike, som befinner sig i en kritisk fas, skulle skadas om Putin välkomnades till Indien.⁷⁹ Jaishankar besökte Putin under ett flerdagarsbesök i Moskva i december 2023, varvid staterna kom överens om att försöka återuppta den strategiska politiska dialogen på högsta nivå.

3.2.2 Ekonomisk renässans efter Rysslands invasion av Ukraina

Före invasionen av Ukraina var Ryssland inte en av Indiens tjugofem största handelspartners.⁸⁰ Sedan dess har värdet på den bilaterala handeln mångdubblats i och med att Indien, världens tredje största importör och konsument av olja, primärt vänt sig till Ryssland, framför sina traditionella oljeleverantörer Irak, Saudiarabien och Förenade arabemiraten. Före invasionen av Ukraina importerade Indien ungefär 1 procent av sin råolja från Ryssland; under 2023 var andelen omkring 40 procent.⁸¹ Indiens import från Ryssland har därför ökat kraftigt sedan den fullskaliga invasionen av Ukraina (se figur 3). Ryssland var under 2023 på väg att bli Indiens tredje eller fjärde största handelspartner, efter USA och Kina, även om

handeln är begränsad till vissa sektorer.⁸² Indien har också försökt att använda situationen efter invasionen för att få ökad tillgång till marknaden i Ryssland och inom Eurasian Economic Union (EEU), genom att påskynda förhandlingar om frihandelsavtal.⁸³

Figur 3. Indisk import från Ryssland

Källa: Indiens ministerium för handel och industri

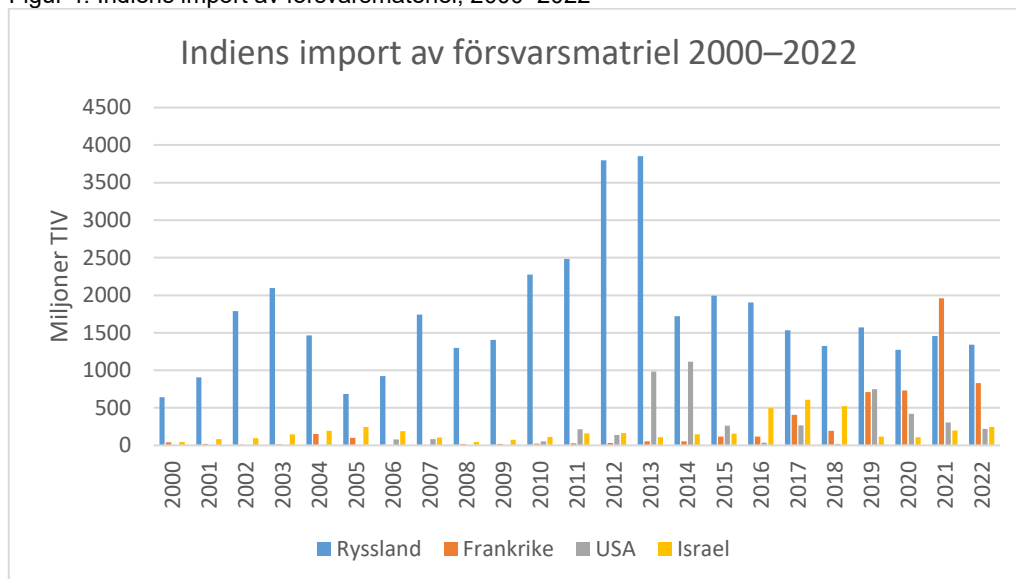
Omvärldens sanktioner mot Ryssland försvårar samtidigt rysk-indisk handel. Indien och Ryssland har därför förhandlat om att inrätta en mekanism för handel i rubel och rupie, men hittills utan framgång.⁸⁴ Ryssland som sitter på stora mängder rupier, uppges ha föreslagit att handeln ska ske med kinesiska renminbi i stället, vilket Indien motsätter sig.⁸⁵

En del indiska bedömare menar också att den blomstrande handeln med Ryssland under 2022 och 2023 är en tillfällig effekt av kriget i Ukraina och att handeln kommer att återgå till mer modesta nivåer när oljemarknaden stabiliserats och produktionen av olja i gulfstaterna tilltar.⁸⁶ Huruvida den omfattande energihandeln mellan Ryssland och Indien kommer att bli permanent eller ej återstår att se; vad som står klart är att handeln efter invasionen av Ukraina inte varit så omfattande sedan det kalla krigets slut, och att Indien bidrar till den ryska krigskassan genom att kompensera för inkomstbortfall från Europa och USA.

3.2.3 Långvarigt, brett och djupt försvarsmaterielsamarbete

Indiens försvarsmakt är sedan kalla krigets dagar starkt beroende av rysk försvarsmateriel. När Indien utvecklade relationerna till USA och Västeuropa i början av 00-talet fanns dock förhoppningar om att Indien skulle vända sig från Ryssland och till Väst när det gäller försvarsmaterielsamarbete. Ryssland har dock fortsatt vara den största vapenexportören till Indien under 21 av de 22 senaste åren (se figur 4). Under de senaste fem åren, mellan 2018 och 2022, har dock Frankrike, USA och Israel tagit marknadsandelar från Ryssland, som även under denna period var den största exportören av försvarsmateriel till Indien (se figur 5).

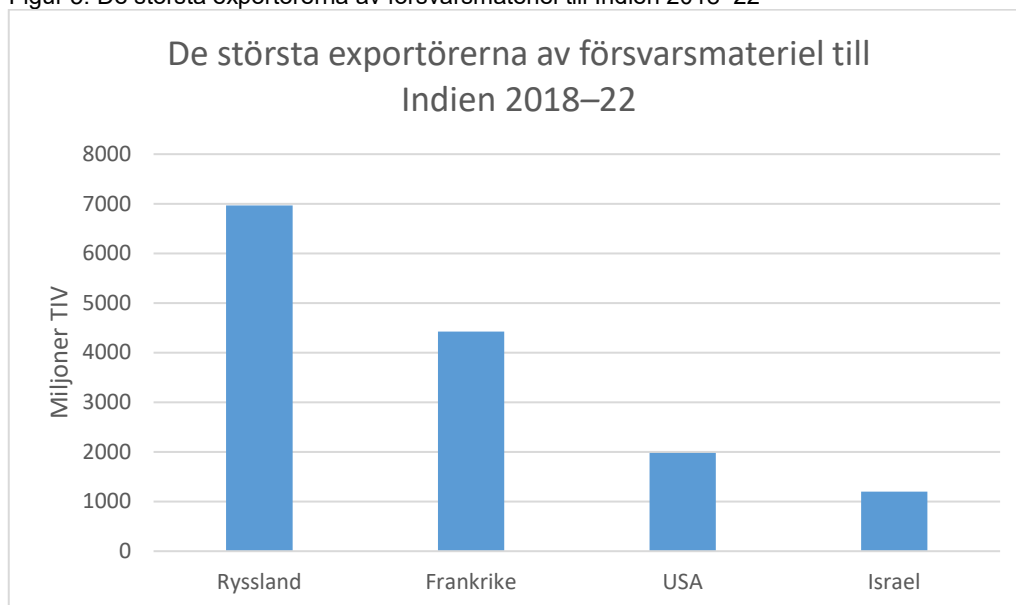
Figur 4. Indiens import av försvarsmateriel, 2000–2022

Källa: SIPRI, Arms Transfer Database, 2023

(TIV är en indikator för att mäta volymer av levererade vapensystem).

Figur 5. De största exportörerna av försvarsmateriel till Indien 2018–22

(TIV är en indikator för att mäta volymer av levererade vapensystem).

Källa: SIPRI, Arms Transfer Database, 2023.

Indiens väpnade styrkor är följaktligen i ett mycket stort beroende av rysk försvarsmateriel. En studie av Lalwani och Sagerstrom från 2021 kommer fram till att 85 procent av den indiska försvarsmaktens materiel är rysk, och bedömer att andelen till och med är högre än under kalla kriget. De visar vidare att alla tre vapenslag är beroende av ryska plattformar, system och teknologier. Armén, det största vapenslaget, är särskilt beroende, i och med att nästan alla stridsvagnar, större delen av artilleriet, liksom robotförsvaret kommer från Ryssland. Flygvapnet och marinen är också i hög grad beroende av ryska plattformar, i synnerhet för sin offensiva förmåga. Majoriteten av Indiens moderna stridsflygplan och större marina plattformar har ryskt ursprung, liksom en stor del av dess robotar.⁸⁷

Försvarssamarbetet är inte bara stort och långvarigt, utan också djupgående. Det rysk-indiska förhållandet i materielfrågor har utvecklats från en relation mellan köpare och säljare, till ett samarbete med gemensam utveckling och produktion. Till skillnad från andra samarbetsparter, som USA, har Ryssland sedan länge förlagt produktion till Indien och låtit den indiska försvarsindustrin få tillgång till militära teknologier med stor strategisk betydelse, såsom robot- och undervattensteknologier. 1998 upprättades exempelvis ett rysk-indiskt bolag för utveckling av den supersoniska kärnvapenbärande roboten Brahmos baserad på rysk teknologi, vilken i dag används av alla indiska vapenslag och exporteras utomlands.⁸⁸ Indien hyr dessutom sedan länge ryska kärnenergidrivna attackubåtar (SSN), och har fått ryskt stöd för utvecklingen av små kärnreaktorer till sitt SSBN-program med kärnvapenbärande ubåtar (Arihant-serien).⁸⁹ Det finns därför ingen annan stat som kan mäta sig med Ryssland i fråga om bredd, djup och varaktighet i försvarsmaterielsamarbetena med Indien.

Många västerländska och indiska analytiker hävdar dock att Indien är på väg att diversifiera försvarsmaterielrelationerna från Ryssland i och med att den säkerhetspolitiska dynamiken förändrats, och att västerländska försvarsföretag stärkt sin ställning på den indiska marknaden. Till argumentet hör att mycket rysk materiel i Indien är ålderstigen och behöver bytas ut, att vapenleveranser från Ryssland försenats efter invasionen av Ukraina, och att Indien är mindre benäget att köpa ryska system på grund av de ryska motgångarna på slagfältet. En vanlig bedömning är därför att Indiens köp av robotförsvarssystemet S-400 från Ryssland kommer att bli den sista stora vapenaffären länderna emellan. Till narrativet om indisk diversifiering från Ryssland hör uppgifter om att Indien under 2022 ska ha dragit tillbaka planer på att beställa nya ryska stridsflygplan och helikoptrar.⁹⁰

Andra indiska analytiker menar dock att det inte tagits några slutgiltiga beslut om att ställa in köp av rysk materiel, och att överenskommelser om gemensam indisk-rysk produktion av stridsvagnar, fregatter och stridsflygplan kommer att fortsätta.⁹¹ Tecken tyder också på att Indien är på väg att utveckla materielsamarbetet med Ryssland. *Indo-Russian Rifles Private Limited* började under 2023 att producera AK-203 Kalasjnikov vid en fabrik i Uttar Pradesh.⁹² Ryska Rosoboronexport uppges dessutom under 2023 förhandla med indiska företag om gemensam produktion av vapensystem för det indiska flygvapnet.⁹³ En del indiska analytiker hävdar också att Indien, precis som under 1990-talet, nu har ett gyllene tillfälle att få tillgång till fler ryska plattformar och teknologier. Indien uppges ha fått ryska anbud om nya försvarssamarbeten inom strategisk viktiga områden; i sammanhanget nämns det strategiska bombflyget Tupolev Tu-160 ("den vita svanen"), som skulle kunna stärka Indiens flygburna kärnvapenavskräckning mot Kina.⁹⁴

Även om Ukraina-kriget leder till att Indien inte skriver under några fler och nya större avtal om köp av rysk försvarsmateriel, kommer den indiska försvarsmakten av materielskäl vara beroende av Ryssland i decennier. Många av de plattformar och system som Indien köpt av eller samproducerat tillsammans med Ryssland – såsom stridsflyget SU-30MKI, stridsvagnen T-90, hangarfartyget Vikramaditya, fregatten Talwar och robotförsvarssystemet S-400 – är relativt moderna, och skulle potentiellt kunna vara i bruk i två eller tre decennier.⁹⁵ Indien är dessutom beroende av ryska teknologier för sin strategiska avskräckning. Indien kommer därför för lång tid framöver vara beroende av ryska reservdelar, teknologier, uppgraderingar och utbildningsinsatser, om man ska kunna upprätthålla sin försvarsförmåga. Det är

osannolikt att köp av nya västerländska plattformar, eller utveckling av inhemsk försvarsmateriel, kommer göra Indien oberoende av Ryssland på mycket länge.

Under 2023 har en debatt pågått i Foreign Affairs mellan Happyman Jacob och Sameer Lalwani och om huruvida Indien är på väg att ”skaka av sig” Ryssland, eller inte. Jacob argumenterar för att relationerna mellan Indien och Ryssland sakta men säkert håller på att försvagas, bland annat av geopolitiska skäl, och som en konsekvens av kriget i Ukraina. Lalwani menar däremot att relationerna mycket väl kan tunnas ut på sikt, men att det till följd av Indiens starka beroende av rysk försvarsmateriel, i så fall kommer att ta mycket lång tid.⁹⁶ Eller, för att tala med Indiens f.d biträdande nationelle säkerhetsrådgivare Arvind Gupta: ”Indien är beroende av Ryssland och kommer fortsätta att vara det i flera decennier för sina behov av militär hårdvara.”⁹⁷ Det kommer i sin tur kräva att New Delhi står på god fot med Moskva.

3.2.4 Militärövningar

En indikator på det rysk-indiska försvarssamarbetet är militärövningarnas omfattning och frekvens. År 2003 började Indiens och Rysslands stridskrafter att öva med varandra under beteckningen INDRA; hittills har 12 övningar ägt rum inom formatet.⁹⁸ En första försvarsgrensgemensam övning ägde rum 2017 i Ryssland, och en andra 2019 i Indien.⁹⁹ INDRA-övningen 2021 involverade flygstridskrafter.¹⁰⁰ Under hösten 2023 uppges indiska och ryska marinstridskrafter åter ha övat i Bengaliska viken, även om Indiens marin frångick sin rutin att informera om övningar publikt.¹⁰¹

Indien deltar också i andra rysk-ledda multinationella övningar. 2021 deltog en armékontingent bestående av 200 indiska soldater i den ryskledda multinationella övningen Zapad-21.¹⁰² Indiska trupper deltog också i övningen Vostok-22 i september 2022.¹⁰³ I september 2020 valde dock Indien att dra sig ur övningen Kavkaz-20 i Ryssland; officiellt berodde det på Covid-19, men indisk media menar att skälet var att Ryssland också bjudit in Kina och Pakistan att delta.¹⁰⁴

Kriget i Ukraina samt Rysslands allt närmare relationer till Kina komplicerar således förutsättningarna för indisk-rysk övningsverksamhet. Noterbart är också att Indiens militärövningar med Ryssland äger rum betydligt mindre frekvent än de med USA och sker i mindre skala.

3.3 USA – siktar mot stjärnorna

Relationerna mellan Indien och USA har inom loppet av ett par decennier genomgått en remarkabel förvandling – från ovänskap till nära partnerskap. Indien och USA har i dag ett omfattande ekonomiskt, mellanfolkligt och politiskt samarbete, men inte minst allt djupare försvarsrelationer.

3.3.1 Från fiendskap till frändskap

Indiens relationer till USA under kalla kriget var generellt spända, även om det fanns perioder av samarbete (t.ex. under Kennedy-administrationen). På 1970- och 80-talen blev förhållandet direkt iskallt eftersom USA utvecklade samarbetena med Pakistan och Kina, och Indien ingick ett vänskapsfördrag med Sovjetunionen. Trots kalla krigets slut fortsatte relationerna att vara spända under 1990-talet, inte minst på grund av USA:s sanktioner relaterade till Indiens kärnvapenprogram. Relationerna till Indien komplicerades ytterligare på 00-talet av att USA stärkte sina strategiska och finansiella relationer till Pakistan under kriget mot terrorismen.¹⁰⁵

Under George W. Bushs presidentskap förändrades USA:s syn på Indien och hållning i den kärntekniska frågan. Indien uppfattades också vara en växande marknad, och en naturlig demokratisk partner för att balansera Kina. Ett avtal om samarbete om civil kärnenergi 2005 följdes av att USA verkade för internationell acceptans av Indiens status som kärnvapenmakt.¹⁰⁶ Sedan dess har de indisk-amerikanska relationerna stärkts över hela spektrumet, inte minst på försvarsområdet.

3.3.2 Ett globalt strategiskt partnerskap

År 2004 upprättade USA och Indien ett strategiskt partnerskap, som efter hand stärkts genom många dialoger på hög politisk nivå. Det politiska utbytet utvecklades i synnerhet efter 2009 då staterna upprättade en mekanism för strategisk dialog på ministernivå, och ytterligare efter 2018, då ett årligt återkommande tvåpartssamtal mellan ländernas utrikes- och försvarsministrar upprättades. I juni 2023 uppgraderas partnerskapet ytterligare, till ”ett omfattande och globalt strategiskt partnerskap”.¹⁰⁷

Indien och USA samverkar också i ökad grad inom en rad multilaterala samman slutningar, i frågor som rör såväl ekonomi som säkerhetspolitik. 2017 återupplivades den quadilaterala säkerhetsdialogen (Quad) mellan USA, Indien, Japan och Australien.¹⁰⁸ 2022 institutionaliserades ett nytt fyrpartssamarbete, I2U2, som utöver Indien och USA involverar Israel och Förenade arabemiraten.¹⁰⁹ 2022 etablerade USA dessutom *The Indo-Pacific Economic Framework* (IPEF) med Indien som en partner.¹¹⁰ Under G20-mötet i New Delhi 2023 lanserades ytterligare ett multilateralt initiativ, *India-Middle East-Europe Economic Corridor* (IMEC), mellan USA och Indien, tillsammans med EU, Frankrike, Tyskland, Italien, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten.¹¹¹

Drivkraften bakom det allt mer omfattande samarbetet uppges vara den relativa samsynen avseende Kina samt vad Ashley J. Tellis menar är USA:s ”strategiska altruism”, utifrån förställningen att ett starkt Indien är ett amerikanskt nationellt intresse.¹¹² USA stödjer explicit Indiens framväxt som en ledande makt, ambitionen om en permanent plats i FN:s säkerhetsråd och pekar ut Indien som ”a major defence partner”, vilket underlättar försvarsmateriel- och teknologisamarbete.

3.3.3 Stärkta ekonomiska relationer och diasporans roll

Utvecklingen av det politiska samarbetet har gått hand i hand med omfattande ekonomiskt utbyte och mellanfolkligt samarbete. Den indisk-amerikanska handeln har vuxit från blygsamma 12 miljarder dollar 2000 till över 129 miljarder dollar 2022, vilket innebär att USA är Indiens största exportmarknad och näst största handelspartner, efter Kina.¹¹³ Mycket tyder på att de ekonomiska relationerna kommer att fortsätta stärkas i ljuset av amerikanska initiativ att minska beroendet av Kina och att omlokalisera produktion till Indien.¹¹⁴ Foxconn, Apples taiwanesiska tillverkare av Iphone, har sedan ett par år tillbaka flyttat delar av sin produktion från Kina till Indien.¹¹⁵ Under 2023 meddelade även amerikanska Micron Technology sina planer på att bygga en fabrik för utprovning och tillverkning av halvledare i Gujarat.¹¹⁶ Även Elon Musk uttalade sig om att Tesla kommer att ha produktion i Indien ”så snart som det är mänskligt möjligt”.¹¹⁷ Indiska företag stärker samtidigt sina band till USA. Under 2023 beställde flygbolaget Air India 220 kommersiella flygplan från Boeing, med option på ytterligare 70.¹¹⁸

En annan viktig komponent i de bilaterala relationerna är den snabbt ökande indiska arbetskraftsinvandringen till USA. Den indiska diasporan i USA uppgår i dag till ca

5 miljoner och är en av de framgångsrika minoriteterna i landet, överrepresenterad inom IT-sektorn och akademien. Studier indikerar att indiska familjers inkomster i USA är dubbelt så höga som amerikanska familjer i gemen. Ca 25 procent av alla nystartade IT-företag i Silicon Valley leds av indier och de verkställande direktörerna för storföretag som Microsoft och Alphabet är första generationens invandrare från Indien. Rapporter indikerar också att den indiska diasporan får allt större genomslag på amerikansk politik och att ”India caucus” har blivit en allt mer inflytelserik kraft i den amerikanska kongressen.¹¹⁹ Indikationer på den indiska diasporans stärkta roll är även att USA:s vice-president, Kamala Harris, är dotter till en indisk immigrat och barnbarn till en av Nehrus statssekreterare, och att två av Republikanernas presidentkandidater under 2023, Nikki Haley och Vivek Ramaswamy, är andra generationens invandrare från Indien. Framför allt BJP, men även andra indiska partier, antas också få stöd och betydande finansiering från diasporan i USA.¹²⁰

3.3.4 Försvarsöverenskommelser

Utvecklingen av de indo-amerikanska försvarsrelationerna är iögonfallande ifråga om militärövningar och samarbete om försvarsmateriel och känsliga teknologier. En förutsättning för de djupare försvarsrelationerna var ett ramverk för försvarssamarbete från 2005, som antogs i samband med avtalet om civil kärntekniskt samarbete. Sedan ramverket förnyades 2015 har USA och Indien dessutom skrivit under fyra kritiska försvarsavtal – om förenklad tillgång till varandras militärbaser, om informationssäkerhet, om säker kommunikation mellan ländernas försvarsindustrier, och om geospaciala underrättelser (se tabell 1). Det skapar i sin tur en plattform för fortsatt fördjupning av försvarsrelationerna.

Tabell 1. Försvarsöverenskommelser mellan USA och Indien

Försvarsöverenskommelser mellan USA och Indien		
Överenskommelse	År	Syfte
Agreed Minute on Defence Relations	1995	Återupptagande av militära relationer efter kalla kriget.
New Framework for Defence Relationship	2005 (förnyat 2015)	Utveckling av gemensamma militärövningar och försvarsdialoger, samarbeten om internationella insatser, militär utbildning, underrättelsesamarbete, etc.
Joint Principles for Defense Cooperation	2013	Uttryckande av gemensamma säkerhetsintressen och av vikten av gemensam utveckling och produktion av försvarsmateriel, etc.
Logistics Exchange Memorandum of Agreement (LEMOA)	2016	Om ömsesidigt logistikstöd och rutiner för förenklad tillgång till varandras militärbaser
Communications Compatibility and Security Agreement (COMCASA)	2018	Om förbättrad informations- och kommunikationssäkerhet
Industrial Security Agreement (ISA)	2019	Om utbyte av säker information mellan ländernas försvarsindustrier.
Basic Exchange and Cooperation Agreement (BECA)	2020	Om geospatiala underrättelser.

3.3.5 Militärövningar

Övningsverksamheten mellan USA:s och Indiens väpnade styrkor utvecklas också i mycket positiv riktning och är en indikator på vart försvarsrelationernas är på väg. USA uppges i dag vara den stat som de indiska väpnade styrkorna övar allra mest frekvent tillsammans med.¹²¹

Utvecklingen av den marina övningsverksamheten i den indopacifiska regionen är iögonfallande. Gemensamma marinövningar under beteckningen Malabar påbörjades under 90-talet, men var då symboliska. Den årliga övningsverksamheten har därefter vuxit och fördjupats, breddats i fråga om deltagande nationer, och förlagts till militärt signifikanta havsområden. Japan började medverka i Malabar 2015, och sedan 2020 deltar även Australien.¹²² Malabar har därmed blivit ett inofficiellt militärt ben av Quad-samarbetet. Övningarna har dessutom gått från att primärt ske utanför Indiens kust till att också äga rum öster om Malackasundet, nära Kinas territorium, såsom i Sydkinesiska havet och Filippinska havet. I augusti 2023 gick övningarna för första gången av stapeln vid Australiens östkust.¹²³ Utöver Malabar deltar indiska marinstridskrafter i andra multilaterala övningar tillsammans med USA. Sedan 2014 skickar Indien fartyg till den USA-ledda marinövningen *The Rim of the Pacific Exercise* (RIMPAC) i Stilla havet.¹²⁴ Indiska fartyg deltog också i den franskledda övningen *La Perouse*, som 2021 samlade Quad-staterna och Frankrike för gemensamma marinövningar i Indiska oceanen.¹²⁵ Indiska marinen skickade vidare patrullflygplan till övningen *Sea Dragon* utanför Guam 2023, som utöver USA involverade Kanada och Sydkorea.¹²⁶ Den indiska marinen har också under senare år deltagit i USA-ledda multilaterala marinövningar i Arabiska gulfen och Adenviken, t.ex. *International Maritime Exercise* (IMX) 2023.¹²⁷ Indien blev också associerad medlem av den USA-ledda och Bahrain-baserade *Combined Maritime Force* (CMF) under 2022.¹²⁸ Samma år deltog amerikanska marinen för första gången i den Indien-ledda multilaterala marinövningen Milan i Indiska oceanen.¹²⁹

Därutöver övar indiska marinkårssoldater (*Marvos*) och amerikanska *Navy SEALs* med varandra inom ramen för formatet *Sangam*; den senaste övningen – den sjunde i ordningen – ägde rum i Goa 2022.¹³⁰

Samarbetena på flyg- och armésidan har också stärkts på senare tid. Markstridskrafterna har totalt genomfört 18 övningar i USA eller Indien, inom ramen för *Yudh Abyas*. Under 2022 ökade *Yudh Abyas* signifikans, då aktiviteterna förlades till Auli, i delstaten Uttarakhand, vid Himalayas fot nära Kashmir, en mil från gränsen till Kina.¹³¹ Arméernas specialförband har också genomfört 13 övningar sedan 2010, inom ramen för *Vajra Prabar*, senast 2022 i Bakloh i delstaten Himachal Pradesh, också nära gränsen mot Kina.¹³² Övningen *Cope India* mellan USA och Indiens flygstridskrafter, som drogs igång 2004 låg dock i träda i ett decennium, innan det återupptogs 2018, och har sedan dess vitaliserats. Under 2023 genomfördes *Cope India* i Västbengalen – den sjätte och största indisk-amerikanska flygvapenövningen hittills.¹³³

En första försvarsgrensgemensamma övning, *Tiger Triumph*, ägde rum i Indien 2019. Övningen involverade 500 amerikanska marinkårssoldater och sjömän samt 1 200 indiska soldater, och hade syftet att bygga interoperabilitet för humanitära operationer och nödhjälp.¹³⁴ Under 2023 övade dessutom det indiska inrikesministeriets kontraterrorstyrkor tillsammans med amerikanske *Special Operations Forces* (SOF), för sjätte gången i ordning, inom ramen för övningen *Tarkash*, bland annat för att möta CBRN-hot.¹³⁵

De militära övningarna mellan Indien och USA har ibland kritiserats för att vara ytliga och främst syfta till att utveckla militära kontakter, och inte till att bygga interoperabilitet.¹³⁶ Det står dock klart att den indiska övningsverksamheten med USA är frekvent, substantiell och del av en uppåtgående trend där hotet från Kina är den gemensamma nämnaren.

3.3.6 Samarbeten om försvarsmateriel och militära teknologier

Det indiskt-amerikanska samarbetet om försvarsmateriel och kritiska teknologier har tagit stora steg framåt. Innan 2008 var vapenhandeln mellan Indien och USA närmast obefintlig. Sedan dess har Indien skrivit under kontrakt värda över 20 miljarder dollar för köp av amerikanska plattformar; köp från USA utgör ca 10 procent av Indiens vapenimport mellan 2008 och 2022. Indien har bland annat anskaffat 11 C-17 Globemaster (transportflygplan), 28 AH-64 Apache (attackhelikoptrar), 13 C-130 Hercules (transportflygplan), 15 CH-47 Chinook (transporthelikoptrar) och 12 P-8 Poseidon för patrullering och ubåtsbekämpning.¹³⁷ I samband med Galwankrisen med Kina 2020 fick Indien hyra två amerikanska drönare, vilket ledde fram till att försvarsmakten 2023 beställde 31 stycken MQ-9B till en beräknad kostnad av ca 3,5 miljarder dollar.¹³⁸

År 2012 lanserade staterna *Defense Technology and Trade Initiative* (DTTI) för samarbete om utveckling och produktion av försvarsmateriel och militära teknologier. Trots att dialog inom ramen för DTTI fördes över ett decennium resulterade det inte i några substantiella samarbeten. Misslyckandet uppges ha berott på byråkratiska hinder och juridiska restriktioner på båda sidor, liksom indisk vilja att få tillgång till amerikansk spetsteknologi kombinerat med amerikansk ovilja att släppa ifrån sig densamma. Dessutom uppges amerikanska försvarsföretag ha varit försiktiga med att närma sig den komplexa indiska vapenmarknaden. En konkret stötesten i dialogen ska ha varit USA:s och GE:s ovilja att låta Indien få tillgång till

avancerade flygmotorer.¹³⁹ Som en konsekvens av uteblivna framsteg inom DT*TI, har USA, till skillnad från Ryssland och Frankrike, fram till nyligen inget större samarbete om gemensam utveckling och produktion av försvarsmateriel.

Under senare år har dock förutsättningarna för fördjupat försvarsmaterielsamarbete ökat markant. 2016 klassificerades den amerikanska kongressen Indien som en ”Major Defence Partner”, vilket 2018 åtföljdes av att USA uppgraderade Indiens status till *Strategic Trade Authorization tier 1* (STA-1).¹⁴⁰ Det betyder att Indiens nivå för ”strategisk handel” med USA är på samma nivå som allierade inom Nato, vilket i sin tur kan möjliggöra enklare överföring av teknologier med militära användningsområden. De bilaterala försvarsavtalen COMCASA från 2018 och ISA från 2019 (se ovan) förbättrar också förutsättningarna för ett djupare materielsamarbete.

Steg mot ett fördjupat samarbete om försvarsmateriel och kritiska teknologier togs under 2022 och 2023. Under Quad-mötet 2022 meddelade Modi och Biden en satsning benämnd *initiative on Critical and Emerging Technologies* (iCET) i syfte att uppgradera och utveckla partnerskapet om strategiska teknologier och de försvarsindustriella samarbetena mellan länders regeringar, näringsliv och forskningsinstitut. iCET sjuksattes formellt i januari 2023 och fokuserar på frågor som rör halvledare, rymdfrågor, kvantdatorer, artificiell intelligens, 5G/6G och jetmotorer.¹⁴¹ I juni 2023 etablerades dessutom *India-US Strategic Trade Dialogue* (IUSSTD), en mekanism för dialog mellan höga tjänstemän, för att facilitera samarbeten om kritiska teknologier.¹⁴²

Under Modis statsbesök i Washington i juni 2023 presenterades dessutom en indisk-amerikansk vägkarta för försvarsindustriellt samarbete och ett nytt initiativ för att stärka samarbetena mellan ländernas försvarsindustriella ekosystem. Syftet med vägkartan är att vara en kortsiktig mekanism för att driva fram en rad känsliga projekt fram till och med 2024, varefter staterna har för avsikt att förnya det tioåriga ramverket för försvarssamarbete från 2015.¹⁴³ I vägkartan uppmuntrar staterna till djupare samarbete inom försvarssektorn. USA ger också löfte om att stödja Indiens ambition att bli en logistikhub i den indopacifiska regionen, genom att skapa infrastruktur för reparation och underhåll av fartyg och flygplan. I vägkartan uttrycker USA även avsikten att stödja integrering av indisk försvarsindustri i de amerikanska flyg- och försvarsföretagens globala försörjningskedjor. Indien å sin sida utlovar att implementera avtalet ISA (se ovan) för att möjliggöra djupare industrisamarbeten när det gäller hemliga projekt. I samband med statsbesöket 2023 introducerade staternas försvarsdepartement initiativet *India-U.S. Defense Acceleration Ecosystem* (Indus-X). Syftet med Indus-X är att utöka samarbeten om strategiska teknologier samt kontaktytorna ländernas försvarsindustrier och forskningsinstitut emellan.¹⁴⁴

Satsningarna de senaste två åren har redan haft större resultat än vad DT*TI hade under ett decennium. I samband med Modis statsbesök i Washington skrevs en rad avsiktsförklaringar under som signalerar att teknologi- och materielsamarbete är på väg att fördjupas. General Electric (GE) Aerospace, signerade efter många år av indisk påtryckning, under ett avtal med Hindustan Aeronautics Limited (HAL) för att i Indien producera jetmotorn F414. F414 är tänkt att användas för den pågående utvecklingen av det lätta indiska stridsflygplanet Tejas Mark 2 och i HAL:s projekt *Advanced Medium Combat Aircraft* (ACMA).¹⁴⁵

Modi och Biden skrev också under ett MoU om partnerskap i fråga om halvledare och innovation.¹⁴⁶ De välkomnade dessutom Microns uppbyggnad av en ny fabrik för halvledare i Indien samt att amerikanska Lam Research planerar att utbilda

60 000 indiska ingenjörer i halvledarteknik.¹⁴⁷ Med försvarsminister Lloyd Austins ord betyder det att ”vi integrerar våra industriella baser, stärker vår interoperabilitet och delar med oss av den senaste teknologin.”¹⁴⁸

3.3.7 “Sky is not the limit”, friktioner och silkesvantar

Indiens och USA:s allt djupare strategiska partnerskap illustreras av ett tilltagande rymdsamarbete. NASA, USA:s federala myndighet för rymdfart, och dess indiska motsvarighet, ISRO, planerar att utveckla sitt samarbete för att bland annat gemensamt skicka ut astronauter till den internationella rymdstationen (ISS).¹⁴⁹ I juni 2023 skrev dessutom Indien under den av NASA framtagna Artemis-överenskommelsen, som innefattar principer om ökad transparens och säkerheten i rymden. Överenskommelsen är en förutsättning för deltagande i det USA-ledda Artemisprogrammet, som syftar till att skicka människor till Månen och att förbereda resor till Mars.¹⁵⁰

Modi har med utgångspunkt i det tilltagande rymdsamarbetet hävdade att ”even the sky is not the limit” för det strategiska partnerskapet mellan Indien och USA.¹⁵¹ Samtidigt finns det en rad hinder på vägen mot djupare relationer. Den ökade protektionismen i båda staterna kan vara en hämmande faktor. Amerikanska säkerhetsforskare menar också att det strategiska samarbetet med Indien har begränsningar då länderna har delvis motstridiga intressen (t.ex. avseende Pakistan, Ryssland och Iran), skilda prioriteringar (t.ex. försvaret av Taiwan), olika visioner av världsordningen, samt olika värderingar; frågan om Indiens utveckling i auktoritär riktning uppmärksammas allt mer av amerikanska forskare.¹⁵²

Mycket talar dock för att Indiens strategiska relationer till USA kommer att fortsätta att stärkas mot bakgrund den gemensamma utmaningen från Kina, goda ekonomiska utsikter och den indiska diasporans roll. USA har dessutom sett mellan fingrarna på indiskt agerande i en rad frågor, och fortsatt med ”strategisk altruism”, för att kunna prioritera stärkandet av Indien som en motvikt mot Kina i den asiatiska maktbalansen.

USA:s svar på Indiens köp av det ryska robotförsvarssystemet S-400 illustrerar detta. 2016 införde USA *Countering America's Adversaries Through Sanctions Act* (CAATSA) som är tänkt att leda till sanktioner för stater med större försvarsmaterielsamarbeten med Ryssland, Iran och Nordkorea. Trots explicita hot om sanktioner, valde Indien att gå vidare med köpet 2018. Kongressen har dock regelbundet gett Indien undantag från CAATSA. I juli 2022, antog dessutom representanthuset ett tillägg till lagen, framtagna av demokraten Rohit Khanna, vice ordförande för India Caucus, så att Indien ska få ett permanent undantag.¹⁵³ Andra frågor där USA under senare tid uppvisat en försiktig hållning rör Indiens storskaliga import av rysk råolja sedan 2022 och den indiska demokratiutvecklingen. USA:s finansminister Janet Yellen ställer sig positiv till att Indien köper subventionerad rysk olja, så länge man inte bryter priskappan.¹⁵⁴ USA påtalar inte att Indien är på väg i auktoritär riktning (se kapitel 5) utan lyfter officiellt fram Indiens påstådda demokratiska status.

Trots att amerikanska myndigheter uppges ha haft information om indiska mordplaner mot sikhiska separatister i Nordamerika sedan maj 2023, försökte Washington länge lösa frågan genom tyst diplomati. Det dröjde till slutet av november innan information om amerikanska misstankar om en indisk mordplan i New York nådde offentligheten. I samband med det tycks Indien tagit steg för att gå USA till mötes, och båda parter tycks vilja lösa frågan bakom lyckta dörrar utan

att det åsamkar relationerna för mycket skada. USA försöker således att utveckla det strategiska samarbetet med Indien genom att främst erbjuda morötter snarare än att använda piskor.

3.4 Västeuropa – positivt momentum trots kriget i Ukraina

Indiens relationer till EU och stormakter i Västeuropa följer precis som i fallen USA och Ryssland en positiv utvecklingslinje, inte minst vad gäller försvars- och säkerhetsfrågor. EU utvecklar, precis som USA, relationerna mot fonden av en retorik om gemensamma internationella normer och värderingar, men också i skuggan av rivaliteten med Kina. Pådrivande för EU:s utveckling av relationerna till Indien är Frankrike, som vid sidan om Ryssland är New Delhis viktigaste partner i fråga om försvarsmateriel. Indiens relationer till Tyskland, Storbritannien och Italien uppvisar också ett positivt momentum, trots Indiens hållning efter Rysslands invasion av Ukraina.

3.4.1 EU – ökat fokus på försvar och säkerhet

Indiens relationer till EU upplevde, precis som i fallen USA och Ryssland, ett uppsving efter millennieskiftet. Fokus låg dock länge på politiska och ekonomiska aspekter. Ett årligt toppmöte för dialog mellan Indiens och EU:s politiska ledare institutionaliserades år 2000 och har hittills ägt rum vid 17 tillfällen.¹⁵⁵ De ekonomiska relationerna har stärkts kraftigt och är på uppåtgående, bland annat på grund av stora beställningar av europeiska flygplan från indiska flygbolag. I juni 2023 beslutade IndiGo, Indiens största flygbolag, att beställa 500 flygplan från den multinationella europeiska tillverkaren Airbus, beskriven som den enskilt största beställningen i det kommersiella flygets historia.¹⁵⁶ IndiGos konkurrent, Air India, meddelade dagen därpå att man skrivit under ett köpeavtal om 470 nya flygplan, varav 250 från Airbus och 220 från amerikanska Boeing.¹⁵⁷

Under senare år har det strategiska partnerskapet mellan Indien och EU breddats, med ett ökat fokus på försvar och säkerhet. 2018 antog EU en ny Indien-strategi där en central beståndsdel är verkande för fred och säkerhet och en regelbaserad världsordning.¹⁵⁸ Strategin utgår från att "EU och Indien delar värderingar om demokrati, mänskliga rättigheter, grundläggande friheter och stöd för en regelbaserad global ordning centrerad kring multilateralism".¹⁵⁹ I dokumentet stadfästs "att EU har ett intresse för att Indien spelar en större roll i en multipolär värld."¹⁶⁰ Strategin pekar ut hur "världens två största demokratier" ska fördjupa den utrikespolitiska dialogen samt försvars- och säkerhetssamarbeten i områden som rör maritim säkerhet, kontraterrorism, cybersäkerhet, icke-spridning och nedrustning.¹⁶¹ Enligt analytikern Garima Mohan uttrycker strategin ett skifte i EU:s förhållningssätt, där Indien i ökad grad ses som en geopolitisk aktör och säkerhetspartner, mot bakgrund av utmaningen från Kina och betydelsen av ett stabilt Asien för europeisk ekonomisk utveckling.¹⁶²

Indien och EU fortsatte på den inslagna vägen 2020 genom en gemensam vägkarta för utveckling av det strategiska partnerskapet fram till 2025, med en starkt betoning av säkerhetsfrågor.¹⁶³ År 2021 inleddes dessutom en dialog om maritim säkerhet, som åtföljdes av en marinövning i Adenviken.¹⁶⁴ 2022 ägde de första försvars- och säkerhetspolitiska konsultationerna rum mellan Indien och EU, och 2023 och etablerades *The Trade and Technology Council* (TTC) för att fördjupa samarbetet i skärningspunkten mellan handel, säkerhet och strategiska teknologier,

och områden såsom AI, 5G/6G, halvledare, kvantdatorer, och motståndskraftiga försörjningsleder.¹⁶⁵

Rysslands invasion av Ukraina har viss påverkan på relationerna. I början av 2022 värdade representanter från EU till Indien att fördöma Rysslands invasion av Ukraina, men utan framgång.¹⁶⁶ I maj 2023 sade Josep Borrell, EU:s höga representant i utrikesfrågor, att vidareförsäljningen av raffinerat bränsle baserat på rysk råolja till Europa rundar sanktionerna, och uppmanade därför till europeiskt agerande.¹⁶⁷ Det uppfattades som en signal till Indien, som inte bara har mångdubblat importen av rysk råolja, utan också ökat exporten av raffinerat bränsle med ryskt ursprung till Europa med ca 600 procent.¹⁶⁸ Jaishankar replikerade genom att hävda att försäljning av raffinerad och uppblandad rysk råolja till tredje land följer europeiska rådets regleringar.¹⁶⁹ I juni 2023 klargjorde Borrell att han inte anklagar den indiska regeringen för att köpa eller exportera rysk olja, som han beskrev som fullt ”legalt och normalt”, och hävdade samtidigt att det europeiska pristaket gynnar både EU och Indien, som får ett lägre pris på rysk olja, och samtidigt minskar Rysslands intäkter.¹⁷⁰

Spänningar i relationerna har också uppstått som en följd av att frågan om mänskliga rättigheter i delstaten Manipur uppmärksammas av EU-politiker. I juli 2023 antog EU-parlamentet en resolution om situationen i Manipur, som inte bara fördömer våldet i delstaten i generella ordalag, utan som också kritiserar nationalistisk retorik från företrädare inom BJP, beskriver Indiens militära undantagslagar (*Armed Forces Special Powers Act*, AFSPA) som illegala, och uppmanar EU att fokusera på mänskliga rättigheter och demokrati i dialogen med Indien.¹⁷¹ Indiens utrikesdepartement gensvarade på resolutionen genom att hävda att ”en sådan inblandning i Indiens inre angelägenheter är oacceptabel och återspeglar ett kolonialt tänkesätt.”¹⁷²

Trots ökad uppmärksamhet kring Indiens brister avseende mänskliga rättigheter, och den kraftigt ökade importen av rysk olja, fortsätter relationerna till EU att följa en positiv utvecklingskurva. Under G20-mötet i New Delhi i september lanserades exempelvis *The India Middle East Europe Economic Corridor* (IMEEC), ett initiativ för att bygga en transportkorridor mellan Europa och Indien via Mellanöstern.¹⁷³

3.4.2 Frankrike – ett allt djupare försvarsmaterielsamarbete

Frankrike, en före detta kolonialmakt i Indien som har egna territorier i den indopacifiska regionen, är i dag en av New Delhis allra viktigaste samarbetspartners, framför allt på försvarsområdet. Modis visit i Paris på den franska nationaldagen 2023 och Macrons besök under Republikens dag i Delhi 2024 indikerar att relationerna är på väg att fördjupas ytterligare.

Frankrike och Indien ingick ett strategiskt partnerskap redan för 25 år sedan (1998) och har haft en årlig dialog på hög politisk nivå sedan dess. Utvecklingen av relationerna har gynnats av Frankrikes vilja att samarbeta med New Delhi i kärntekniska frågor och att förlägga försvarsmaterielförproduktion till Indien, liksom Paris stöd för Indiens kandidatur för en permanent plats i FN:s säkerhetsråd. Till bilden hör att ca en halv miljon individer med indiskt ursprung lever i franska territorier, och att länderna har en delvis likartad syn på Kina. Enligt staterna själva finns det dessutom värdemässig och principiell kongruens; i ett gemensamt uttalande från mötet mellan Modi och Macron 2023 betonades att relationerna ”är baserade på gemensamma värderingar, tron på suveränitet och strategisk autonomi, ett orubbligt engagemang för internationell rätt och FN-stadgan [samt] en bestående

tro på multilateralism och en gemensam strävan efter en stabil multipolär värld.”¹⁷⁴ Modi och Macron menar att Frankrike respektive Indien är ”bland våra närmaste och mest betrodda”.¹⁷⁵

Under Modis besök i Paris presenterade staterna en vision för strategiskt samarbete under de kommande 25 åren, benämnd ”Horizon 2047”, med tonvikt på försvars- och säkerhetsfrågor. Utöver att stärka försvarsmaterielsamarbetet betonas samarbete om säkerheten i Asien i enlighet med en gemensam vision för Indiska oceanen från 2018 och en vägkarta för den indopacifiska regionen 2023.¹⁷⁶ Staterna framhåller maritimt och multilateralt samarbete med andra i regionen, såsom ”trilateraler”, t.ex. med Australien (sedan 2020) och med Förenade arabemiraten (sedan 2023). ”Horizon 2047” betonar också samarbete om rymden, kontraterror och kritiska teknologier.¹⁷⁷ Utifrån en vägkarta för samarbete om cybersäkerhet och digitala teknologier från 2019 uttrycker staterna även en önskan om att utveckla samarbete om kvantteknologier och AI.¹⁷⁸

Det indisk-franska samarbetet på försvarsområdet är förhållandevis djupt och under tillväxt. På 1980-talet, när Indien precis som i dag sökte minska sitt materielberoende från Sovjetunionen, köpte man det franska stridsflygplanet Mirage. Under senare år har Indien ökat materielsamarbetet med Frankrike genom att beställa sex attackubåtar (Scorpène-klassen), och sedan ytterligare tre 2023.¹⁷⁹ Indien har också inhandlat 36 stridsflyg (Rafale) vilka är på väg att tas i tjänst av flygvapnet.¹⁸⁰ I samband med Modis statsbesök i Paris 2023 gav dessutom Indiens råd för anskaffning av försvarsmateriel (*Defence Acquisition Council*, DAC) prelimärt klartecken för att upphandla 26 Rafale-flygplan anpassade för användning på indiska hangarfartyg. Staterna uttrycker också en vilja till gemensam utveckling av motorer för stridsflygplan.¹⁸¹ Därtill har franska Safran och indiska HAL under 2023 beslutat att etablera ett gemensamt företag i Bangalore för utveckling och produktion av motorer.¹⁸²

Indien och Frankrike genomför också en rad militärövningar tillsammans. Redan 1993 började länderna genomföra marinövningar *Varuna*, som hittills skett vid 23 tillfällen, senast i september 2023.¹⁸³ Övningarna har dessutom blivit allt mer komplexa under de senaste åren. Indien och Frankrike övar också i allt högre grad tillsammans med andra stater i Indiska oceanen. Indien deltog med övriga Quad-stater i den fransk-ledda övningen La Perouse 2021, och även 2023, då deltagarlistan utvidgats ytterligare bortom Quad, till att inkludera Storbritannien och Kanada.¹⁸⁴ Mönstret av allt närmare djupare övningsverksamhet illustreras av att Indien och Frankrike i mars 2023 genomförde sin första försvarsgrensgemensamma övning någonsin, förlagd till Kerala.¹⁸⁵

3.4.3 Brittiska, tyska och italienska blickar på Indien

Indiens relationer till andra europeiska makter, som Storbritannien, Tyskland och Italien utvecklas överlag också i positiv riktning.

Storbritanniens ekonomiska och försvarspolitiska relationer till Indien är förvånansvärt svaga, trots att man är en tidigare kolonialmakt och har en indisk diaspora om 1,6 miljoner personer. Indiens flygvapen använder fortfarande Jaguar, men flygplanet planeras att inom kort ta ur tjänst, och några större indisk-brittiska vapenaffärer har inte ägt rum under de senaste 15–20 åren. Under senare tid har det dock tagits en rad initiativ för att stärka relationerna såväl ekonomiskt som försvarspolitiskt. Ett partnerskap om försvar och internationell säkerhet upprättades 2015 där försvarsindustriellt samarbete har en framträdande roll vid sidan om maritim

samverkan, gemensamma övningar, cybersäkerhet och kontraterrorism.¹⁸⁶ Under Boris Johnsons tid som premiärminister togs nya steg att utveckla relationerna, och 2021 antog länderna en gemensam vägkarta till 2030.¹⁸⁷ Under 2022 besökte Johnson New Delhi och lade då stor vikt vid utveckling av försvarsindustriellt samarbete, och utlovade att Storbritannien ger ”högsta möjliga tillgång till teknologi” för Indien.¹⁸⁸ Ytterligare initiativ på samma spår har tagits under Rishi Sunak, Storbritanniens första hinduiska premiärminister, tillika ingift i den indiska finansiella eliten.¹⁸⁹ I mars 2023 gav Storbritannien Indien en *Open General Export License* (OGEL) för att förenkla tillgång för militära teknologier.¹⁹⁰ Förhandlingar om ett indiskt-brittiskt frihandelsavtal pågår också, och i oktober hölls 2023 lanserades ett första utrikes- och försvardialog i 2+2-format.¹⁹¹ De bilaterala relationernas positiva momentum motverkas dock av spänningar relaterade till incidenter kopplade till pro-Khalistan-rörelsen i Storbritannien och en räd mot BBC:s kontor i Indien av en indisk skattemyndighet efter att det brittiska tv-bolaget publicerat en dokumentär kritisk mot Modi.¹⁹² Sunak-administrationen undviker dock att offentligt kritisera Indiens samarbete med Ryssland, demokratiska nedgång, och misstänkta mord i andra länder.

Relationerna mellan Indien och Tyskland är också uppåtgående. Handeln mellan länderna har ökat kraftigt under de senaste 10-15 åren, till ett värde av 27 miljarder dollar 2023.¹⁹³ Tyskland är, efter Ryssland, Indiens största europeiska handelspartner, och en av de större statliga investerarna i landet.¹⁹⁴ Trots att Indien och Tyskland har ett strategiskt partnerskap sedan 2000 och ett avtal om försvarssamarbete sedan 2006, har försvarsrelationerna varit begränsade; Indien använder fyra åldrande tyska ubåtar byggda på 1980-talet.¹⁹⁵ Under senare år har dock Tyskland ökat sitt fokus på Indien och maritim säkerhet i Asien, bland annat med ett policydokument om den indopacifiska regionen.¹⁹⁶ Den tyska fregatten *Bayern* besökte regionen under 2021 och 2022, och genomförde en passageövning med ett indiskt ytstridsfartyg och ett hamnbesök i Mumbai.¹⁹⁷ I juni 2023 besökte den tyske försvarsministern Boris Pistorius Indien, varvid ett MoU signerades mellan Mazagon Dock Shipbuilders Ltd och ThyssenKrupp Marine Systems, syftande till ett kontrakt om att bygga sex diesel-elektriska ubåtar med luftoberoende framdrivning.¹⁹⁸ Pistorius har offentligt uttryckt att det inte är i Tysklands intresse att Indien på sikt är beroende av rysk försvarsmateriel, och att det är en fråga som ”vi måste lösa gemensamt med andra partners”.¹⁹⁹ Tysklands bidrag tycks i sammanhanget vara att erbjuda produktion av tyska ubåtar i Indien.

Relationerna mellan Indien och Italien har länge hämmats av två stötestenar: ett långvarigt juridiska efterspel som följde på att två italienska marinkårssoldater dödade två indiska fiskare utanför den indiska kusten 2012 samt en korruptions-skandal relaterad till ett indiskt köp av italienska helikoptrar (se: 4.5). Under de senaste åren har dock relationerna tinats upp, och 2023 var premiärminister Giorgia Meloni hedersgäst och invigningstalare vid Raisina-dialogen i New Delhi, den största säkerhetspolitiska konferensen i Indien. I samband med Melonis besök upprättade Indien och Italien ett strategiskt partnerskap och skrev under ett MoU om fördjupat försvarsindustriellt samarbete.²⁰⁰ Italien uppvisar i sammanhanget ett tydligt intresse att få in en större fot på den indiska vapenmarknaden.²⁰¹

Sammantaget påminner utvecklingen av Indiens relationer till EU och ledande europeiska stater, trenden för relationerna med USA. Det finns ett positivt momentum, med fokus på att fördjupa relationer på försvarsområdet, trots det indisk-ryska samarbetet och Indiens demokratiska nedgång.

3.5 Slutsatser

Indiens grand strategy utgår från realpolitiskt tänkande och principen om multi-alignment. Det betyder att Indien är starkt intresseorienterat samt söker att hantera sina hot och stärka sin egen makt utifrån en mittenposition i det internationella systemet. Att utveckla relationerna till alla stormakter parallellt för att tjäna sina egna syften är en central aspekt av strategin. Praktiskt innebär strategin att Indien aktivt försöker utveckla relationerna till USA, Västeuropa och Ryssland samtidigt – något man lyckats relativt väl med.

Indien har sedan början av 00-talet stärkt relationerna till Ryssland, framför allt genom samarbeten om försvarsmateriel. Sedan 2022 har det ekonomiska utbytet utvecklas genom massiv indisk import av subventionerad rysk råolja. Kriget i Ukraina innebär inte att Indien distanserar sig från Ryssland; det faktum att den indiska försvarsmakten är starkt beroende av rysk försvarsmateriel gör att Indien behöver stå på god fot med Ryssland även på lång sikt.

Indien har parallellt utvecklat relationerna i västerled. Bandet till USA har stärkts betydligt – politisk, ekonomiskt, mellanfolkligt och militärt. USA är det land Indien genomför flest och mest sofistikerade militärövningar tillsammans med, inte minst i skuggan av det gemensamma hotet från Kina. En lång rad indisk-amerikanska strategiska överenskommelser har signerats, som bland annat ger förutsättningar för fördjupat samarbete om utveckling och produktion av försvarsmateriel och kritiska teknologier. EU och ledande västerländska stater verkar följa det amerikanska exemplet och utveckla relationerna till Indien, med ökat fokus på försvar och säkerhet. Indiens demokratiska nedgång, nära samröre med Ryssland, och misstänkta utomrättsliga och extraterritoriella mord, tycks inte hämma Västs närmande till Indien, som en allt viktigare marknad och geopolitisk aktör.

Den indiska strategin konvergerar inte naturligt med svenska säkerhetsintressen. En risk är att Indien kommer att ha nära relationer till Ryssland för lång tid framöver, och att New Delhi utgår från ett strategiskt tänkande där man spelar ut ”öst och väst” mot varandra för att tjäna sina egna intressen. Kriget i Ukraina kan samtidigt erbjuda en geopolitisk möjlighet att börja slå in kilen mellan Moskva och New Delhi, för att gradvis kunna dra den framväxande stormakten närmare Väst i en värld där utmaningen från Kina bedöms växa. De säkerhetspolitiska riskerna med ett sådant företag bör dock inte negligeras.

4 Försvarspolitisk färdriktning: strukturreformer och stoppklossar

Vilka utmaningar står Indiens försvarspolitik inför? Hur har BJP adresserat dessa sedan partiet fick regeringsmakten 2014? Och vad säger det om Indiens försvarspolitiska utveckling?

I detta kapitel dras slutsatsen att det indiska försvarssystemet står inför många och stora utmaningar, men också att betydande militära reformer är på väg att implementeras. I ljuset av indisk försvarspolitisk utveckling och svenska nationella säkerhetsintressen bedöms ett fördjupat försvarssamarbete innebära både stora risker och stora möjligheter.

4.1 En koloss på lerfötter?

Indiens försvarssystem är kolossalt och kan utåt sett uppfattas frambringa betydande militär förmåga. Försvarets finansiella resurser är ansevärd då militärutgifterna, som ökade med nästan 50 procent under det senaste decenniet, uppgick till 81 miljarder dollar 2022; Indiens försvarsbudget är därför den fjärde största i världen, efter USA:s, Kinas och Rysslands.²⁰² Miljontals indiska familjer är dessutom direkt beroende av försvarsbudgeten då försvarsdepartementet är bland de största arbetsgivarna i världen, med ca 3 miljoner individer på sina lönelistor.²⁰³

Vapenslagen har dessutom mycket personal och, i teorin, betydande kapacitet. Indiens armé, bland de största i världen, har ca 1,2 miljoner soldater i aktiv tjänst och knappt en miljon reservister. Noterbart är att armén också förfogar över ca 3 700 stridsvagnar (majoriteten ryska), med primärt syfte att användas vid en konflikt med Pakistan. Markstridskrafterna samverkar med 1,6 miljoner beväpnad personal i gendarmeriet och i diverse paramilitära enheter, vars uppgifter sträcker sig från intern säkerhet till gränspatrullering. Flygvapnet, som har ambition att verka på långa avstånd, förfogar i dagsläget över 31 operativa flygdivisioner, och totalt ca 750 stridsflygplan.²⁰⁴ Marinen, som strävar efter förmåga till såväl avregling som maktprojicering i den indopacifiska regionen, är inte heller oansenlig, och har stärkts i fråga om numerär, moderniseringsgrad och robotkapacitet under senare år. Två hangarfartyg, flera ytstridsfartyg och ett halvdussin franska attackubåtar (Scorpène) har tagits i aktiv tjänst.²⁰⁵ Indien utvecklar samtidigt sin nukleära triad genom att dels öka antalet stridsspetsar och dels utveckla leveranssystemen; utöver strategiskt bombflyg har Indien utvecklat sjöbaserad andraslagsförmåga (två SSBN-ubåtar uppges vara i aktiv tjänst) samt utprovat kärnvapenbärande interkontinentala ballistiska robotar.²⁰⁶ Vidare har Indien ett avancerat rymdprogram med militära användningsområden, liksom antisatellitvapen.²⁰⁷

Det råder emellertid enighet bland militära analytiker om att Indiens försvarssystem är i behov av genomgripande reformer, på många plan. Indiens förmåga att försvarplanera och samverka mellan försvarsgrenarna uppges vara låg. Materielbehoven är samtidigt stora, dels för att ambitionerna är höga och dels för att en betydande del av krigsmaterielen är ålderstigen. Anskaffning av ny försvarsmateriel hämmas dock av begränsande finansiella medel; en svag försvarsindustri; komplicerade processer för upphandling; en ineffektiv och svårhanterlig byråkrati; omfattande samhällslig korruption; och politisering av försvarsbeslut.²⁰⁸

Särskilt illa är tillståndet för flygvapnet, som har otillräckligt antal flygdivisioner i förhållande till målbilden och delvis omoderna stridsflygplan (se 4.2). Ett par

incidenter från 2019 och 2022 visar detta. Enligt den indiska regeringen genomförde flygvapnet i februari 2019 en framgångsrik operation mot en terrorbas i Pakistan, den s.k. Balakot-attacken; öppna satellitdata visar dock att flygvapnet missade målet.²⁰⁹ I den efterföljande indisk-pakistanska sammandrabbningen sköt Pakistans flygvapen ned en ålderstigen MiG-21, som av oklar anledning befann sig över pakistanskt territorium. Indien påstod därefter att man skjutit ned ett pakistanskt F-16-plan, ett påstående som oberoende bedömare menar är falskt.²¹⁰ Att flygvapnets kontrollsystem är dåliga indikerar en händelse i mars 2022 då en rysk-indisk kryssningsrobot av typen Brahmos (och som kan bära kärnvapen) av misstag sköts in i Pakistan av personal från det indiska flygvapnet.²¹¹

Under Modis styre har det tagits initiativ för att adressera flera av de ovan nämnda utmaningarna på försvarsområdet. Nedan diskuteras identifierade problem och hur BJP agerat för att hantera dem.

4.2 Den största försvarsomorganiseringen sedan självständigheten?

Indiska parlamentariska kommissioner och utredningar har länge påtalat brister i fråga om försvarsplanering och organisationsstruktur. Efter kriget med Pakistan 1999 – Indiens senaste väpnade konflikt – upprättades *The Kargil Review Committee* (KRC), ledd av Krishnaswami Subrahmaniam. Kommittén, som lade fram rekommendationer på förändringar av försvars- och säkerhetssystemet, åtföljdes av en ministerledd översyn av hela det indiska försvarssystemet. Indiens ledarskap har dock under lång tid undvikit att implementera reformförslag, såsom att tillsätta en försvarsstabschef och stärka samverkan mellan vapenslagen, t.ex. genom att inrätta försvarsgrensgemensamma militärkommandon. Att försvarsreformerna dragit ut på tiden har förklarats av oförmåga och okunskap om militära frågor inom det politiska ledarskapet; bristande civil-militär samverkan; byråkratisk motvilja och senfärdighet; samt rivalitet mellan försvarsgrenarna om inflytande och resurser. Indien har i dag 17 separata militärkommandon, varav sju faller under armén, sju under flygvapnet och tre under marinen. Att reformera en försvarsorganisation med konkurrerande maktcentrum och starka intressekonflikter är minst sagt en utmaning.²¹²

Modi-administrationen har emellertid tagit steg framåt för att omorganisera försvarsmakten. 2019 beslutade den indiska regeringen att inrätta en tjänst som försvarsstabschef (*Chief of Defence Staff*, CDS) och tillsätta general Bipin Rawat för positionen. Försvarsstabschefen är permanent ordförande i the *Chiefs of Staff Committee* (CSC), huvudsaklig rådgivare i övergripande militära frågor till försvarsministern, och dessutom chef för the *Department of Military Affairs* (DMA), en enhet på försvarsdepartementet, upprättad 2020. I försvarsstabschefens uppdragsbeskrivning finns etablering av försvarsgrensgemensamma militärkommandon och avdömningar i frågor om anskaffning av materiel mellan vapenslagen.²¹³ Redan under 2020 gav Rawat förslag på en omorganisering av Indiens försvarsmakt, inspirerad av amerikansk och kinesisk modell, med fem försvarsgrensgemensamma och geografiskt orienterade militärkommandon, så kallade *Integrated Theater Commands*.²¹⁴ Flygvapnet motsatte sig dock Rawats plan, då den uppfattades förringa luftstridskrafterna betydelse och minska flygvapnets inflytande. Reformarbetet avstannade i november 2021 då Rawat avled i en helikopterolycka, som i sin tur innebär att Indien förblev utan försvarsstabschef under nästan ett år.²¹⁵ I september 2022 tillsattes dock Anil Chauhan som ny CDS med samma uppdragsbeskrivning som sin företrädare. Chauhan har varit mer försiktig i sin interndiplomati än Rawat,

och uppges ha fått brett stöd för en ny försvarsorganisation.²¹⁶ Under 2023 presenterade Chauhan konturena av en försvarsorganisation med inledningsvis tre gemensamma militärkommandon (med fokus på Kina, Pakistan respektive den maritima arenan).²¹⁷ Att en ny försvarsorganisation kan vara på väg att ta form indikerar beslut i det indiska parlamentet i augusti 2023, som möjliggör för befälhavare i gemensamma militärkommandon att råda över personal tillhörande andra vapenslag.²¹⁸ Debatt uppges dock fortsatt pågå om den operativa kontrollen över de nya gemensamma militärkommandona.²¹⁹

Efter många om och men tycks Indien således under BJP stå nära ett beslut att förverkliga den största organisatoriska förändringen av försvarsmakten sedan självständigheten. När det politiska beslutet om försvarsorganisationens struktur väl tagits, kommer det dock ta lång tid innan implementering ägt rum och förmågan till försvarsgrensgemensam samverkan de facto ökar. Erfarenhet visar att förändring i Indien ofta tar mycket lång tid.

4.3 Högre försvarsplanering och strategidokument

Kargil-kommissionen, liksom många analytiker, har länge påpekat att Indien saknar såväl ett effektivt organ för försvarsplanering som övergripande inriktningsdokument för landets försvars- och säkerhetsmyndigheter. Indien har exempelvis, trots otaliga utvärderares och analytikers rekommendationer, inte publicerat någon nationell säkerhetsstrategi.

Modi-administrationen har tagit nya initiativ på området. År 2018 beslutade den indiska regeringen att etablera en ny övergripande försvarskommitté, *Defence Planning Committee* (DPC) med den nationelle säkerhetsrådgivaren som ordförande och försvarsministern som mottagare. Utöver den nationella säkerhetsrådgivaren består DPC av försvarsstabschefen, de tre försvarsgrenscheferna, samt statssekreterare från utrikes-, försvars- och finansdepartementen. Kommitténs mandat är mycket brett och uppges vara att utvärdera allt som har med försvarsplanering att göra, såsom försvars- och säkerhetspolitiska prioriteringar, operativa direktiv och doktriner, långsiktig perspektivplanering, anskaffning av försvarsmateriel, utveckling av försvarsindustrin och militära teknologier. DPC är också ålagt att ta fram strategiska dokument, såsom en nationell säkerhetsstrategi, försvarsstrategier och doktriner, samt vägkartor och planer för anskaffning och produktion av försvarsmateriel.²²⁰

Fem år och ett parlamentsval senare kan dock inte DPC uppvisa några imponerande resultat i fråga om nya styrdokument. Någon nationell säkerhets- eller försvarsstrategi har ännu inte publicerats, även om det rapporteras att utkast till sådana har formulerats. Indien tycks således ha fortsatt stora utmaningar med framtagandet av försvars- och säkerhetspolitiska inriktningsdokument. Indiska analytiker menar att problemen riskerar att bestå på grund av politisk obeslutsamhet, och rivaliteter mellan såväl civila byråkrater och militärer, som mellan försvarsgrenarna. De finns också indiska bedömare som menar att skälet till att Indien inte publicerat en säkerhetsstrategi än är att en sådan riskerar att begränsa handlingsfriheten och skapa onödiga diplomatiska friktioner. Andra menar att den nationelle säkerhetsrådgivaren Ajit Doval saknar den kompetens och förmåga som krävs för uppdraget samt att det storstrategiska tänkandet inom försvarsmakten är outvecklat.²²¹ Analytiker menar också att mandaten och uppdragsbeskrivningarna överlappar mellan olika organisatoriska enheter, såsom mellan DMA och DPC.²²² Under 2023 har det åter cirkulerat uppgifter om att ett utkast till en första offentlig säkerhetsstrategi

håller på att behandlas av relevanta myndigheter och snart kan vara på väg att möta offentlighetens ljus.²²³

4.4 Stort behov av ny försvarsmateriel

Det finns ett stort gap mellan å ena sidan den indiska försvarsmaktens och de enskilda vapenslagens materielbehov, och å andra sidan kvaliteten och kvantiteten på den befintliga försvarsmaterielen. Om indiska försvarsmakten ska klara av sina uppgifter, behöver således stora mängder ny försvarsmateriel införskaffas.

På flygsidan är, som ovan nämnts, materielbehoven särdeles stora. Flygvapnet ska räkna över 42 divisioner om ca 18 stridsflygplan, men har i dagsläget enbart 31 divisioner. Ryggraden i flygvapnet är diverse relativt moderna ryska och franska flygplan: elva divisioner Sukhoi SU-30 MKI, tre divisioner Mig-29 "Fulcrum", tre divisioner Mirage och två divisioner Rafale. Flygvapnet använder fortfarande stora mängder äldre ryska och brittiska stridsflygplan, såsom flera divisioner Mig-21 och Jaguar.²²⁴ Planer finns på att ta MiG-21 ur tjänst, men flygvapnet har fortfarande inte tillräckligt ersättare.²²⁵ Indien har försökt att lösa flygvapnets utmaningar genom samarbeten med utländska bolag och genom egenutveckling av inhemska flyg. Under 00-talet drog Indien igång upphandling av 126 stridsflyg, där Rafale från franska Dassault, efter många om och men fick kontraktet. Modi-administrationen beslutade dock 2016 att enbart beställa enbart 36 Rafale, varav de första fem togs i tjänst 2020.²²⁶ Indien har under senare år också börjat producera inhemska Tejas, ett egenutvecklat enmotorigt stridsflyg. Bedömare menar dock att Tejas använder delvis förlegad teknologi och inte möter flygvapnets behov av i dag.²²⁷ Sammanfattningsvis är flygvapnets behov akuta; den planerade anskaffningen av 114 nya stridsflyg är inte tillräcklig för att möta flygvapnets behov. Hundratals nya flygplan behöver anskaffas om målet ska kunna uppnås.

Marinens materielbehov är också stora då Indien lägger all större vikt vid sjömak i den indopacifiska regionen mot bakgrund av Kinas snabba upprustning. Det finns en uttryckt vilja inom den indiska marinen att ha förmåga till maktprojicering (genom tre hangarfartygsgrupper) och en bättre förmåga till avregling (genom en större och mer modern ubåtsflotta). Om marinen får som den vill ska Indien anskaffa åtminstone ett nytt hangarfartyg och diverse stöd- och ytstridsfartyg, samt expandera ubåtsflottan i en tid då de befintliga tyska och ryska plattformarna åldras. I och med att anskaffning av både hangarfartyg och ubåtar är väldigt kostsamt, pågår det en debatt om vilka marina förmågor som bör prioriteras på kort- och medellång sikt.²²⁸

Arméns materielbehov har också vuxit, inte minst efter att gränskonflikten med Kina trappats upp. Behoven rör allt ifrån stridsfordon anpassade för hög höjd till eldhandvapen, helikoptrar, robotförsvar, haubitsar och drönare. Nya överenskommelser med bland annat Ryssland (om robotförsvar och eldhandvapen) och USA (om drönare och haubitsar) kan till viss del komma att möta vissa behov.²²⁹

Indiska analytiker och militärer menar också att Indien behöver utveckla sin förmåga till strategisk avskräckning. Försvarsmakten planerar för åtminstone tre ytterligare SSBN-ubåtar för den strategiska andraslagsförmågan och investerar samtidigt på sina robotprogram vad gäller långräckviddig ballistiska robotar.²³⁰ Indien håller kostnaderna för kärnvapenprogrammet hemliga, men historiskt är satsningar på kärnvapen starkt kostnadsdrivande.

4.5 Svag försvarsindustri, komplexa anskaffningsprocesser och tilltagande protektionism

Indien har länge haft som mål att bygga upp en stark inhemsk försvarsindustri, att bli självförsörjande på försvarsmateriel och etablera sig som en konkurrenskraft vapenexportör internationellt. I själva verket har Indien, med ett par undantag, misslyckats med dessa ambitioner. Ett vanligt perspektiv bland analytiker är att indisk försvarsindustri står inför stora problem, vilket bland annat illustreras av att Indien är världens största importör av försvarsmateriel och att försvarsmakten är starkt beroende av utländska militära teknologier. Forskaren Harsh Pant menar exempelvis att försvarsindustrin i Indien lider av ”ineffektivitet, inkompetens och misslyckanden”, och att förmågan hos statliga *Defence Research and Development Organisation* (DRDO) – hjärtat i Indiens försvarsindustri – är usel, på grund av bristande transparens, som i sin tur resulterat i förseningar och fördyrningar av nyckelprojekt.²³¹ Statliga bolag inom försvarssektorn – såsom *Hindustan Aeronautics Limited* (HAL) – beskrivs med liknande negativa attribut.²³²

Kritiken framförs med goda argument då indiska försvarsindustriella satsningar generellt tagit mycket lång tid, åtföljts av kostnadsökningar och resulterat i suboptimala produkter med utländskt teknologiberoende. Högprofilerade satsningar på inhemska stridsflygplan och stridsvagnar är exempel på försvarsindustrins misslyckanden. 1972 startade Indien att utveckla den indiska stridsvagnen Arjun, men det dröjde 35 år innan produktion började, och då med delvis förlegad teknologi. Armén har hittills tagit 124 Arjun i tjänst, men är fortsatt starkt beroende av ryska T-72 och T-90.²³³ 1983 lanserade Indien ett program för att utveckla Tejas, lätta stridsflygplan (*Light Combat Aircraft*, LCA), med syftet att ersätta sovjetiska MiG-21, som beställdes på 1960-talet. Det dröjde dock över trettio år innan de första Tejas började produceras och så sakteliga tas i aktiv tjänst av flygvapnet. Flygplanen är dock baserade på amerikanska jetmotorer och bland annat israelisk teknologi, och kritiserats för bristande prestanda.²³⁴ Misslyckandena med stridsvagnar och stridsflygplan till trots, uppges den indiska försvarsindustrin lyckats relativt väl med att utveckla robot- och rymdförmågor, liksom vad gäller produktion av egna ytstridsfartyg.²³⁵

Under de senaste tio åren har BJP tagit diverse initiativ för att stärka landets försvarsindustriella bas. Under Modis första mandatperiod (2014–2019) lanserades mottot ”Make in India”, som till stora delar syftade till att stärka samarbetena mellan indiska och internationella försvarsföretag, att förlägga produktion till Indien, att få tillgång till utländska militära teknologier, få till stånd motköp, och att stärka den privata sektorns roll. Under Modis andra mandatperiod har dock fokus skiftat mot självförsörjning (*Atmanirbhar Bharat*) och att bli en vapenexportör (”Make for the World”). Som del av den nya mer inåtvända inriktningen har Indien publicerat flera så kallade *Positive Indigenisation Lists* (PILs), som spaltar upp flera tusen komponenter som ska anskaffas inom landet snarare än importerar utifrån.²³⁶ Indiens ökade betoning av självförsörjning och protektionism är också tydlig i Indiens 697-sidiga manual för materielanskaffning, *Defence Acquisition Procedure* (DAP), från 2020.²³⁷

Bland analytiker finns en stark kritik av BJP:s försvarsindustriella policy, i synnerhet under den andra Modi-administrationen. Många menar att logiken bakom policyn haltar och att den försvårar samarbeten med internationella partners. En allmän bedömning är att DAP inte bara är ett långt dokument, utan också mångtydigt och

komplext, vilket möjliggör för byråkrater att förhålla processer och avskräcker internationella samarbetspartners. Intervjuer i Indien indikerar därför att den inhemska industrin och processerna för anskaffning har stora brister, och att några större förändringar i positiv riktning inte skett under Modis styre.²³⁸

Däremot har den indiska regeringen lyckats stärka exporten av försvarsmateriel. Mellan 2017/2018 och 2022/23 ökade den indiska vapenexporten med över 300 procent, från ca 600 miljoner dollar till 2 miljarder dollar, med Myanmar, Armenien och Sri Lanka som största mottagare. Indien har också skrivit under ett avtal om att exportera den indisk-ryska kryssningsroboten Brahmos till Filippinerna.²³⁹ Indien är således, sitt importberoende till trots, på väg att bli en aktör att räkna med på den internationella vapenmarknaden.

4.6 Otillräckliga finanser i dag, men resurser på sikt?

Indiska militäranalytiker och försvarsekonomer betonar ofta att statens finansiella resurser inte räcker till för den pågående moderniseringen av de väpnade styrkorna, trots snabb BNP-tillväxt, en på pappret stor försvarsbudget samt en snabb utvecklingstakt av de militära utgifterna. Den planerade officiella försvarsbudgeten för 2023/24 planeras öka med 13 procent jämfört med 2022/2023.²⁴⁰ Problemet består i att en stor andel av de militära utgifterna äts upp av personalkostnader, såsom löner och pensioner, och att förhållandevis begränsade resurser avsätts till materielanskaffning, underhåll, forskning och utveckling. De indiska försvarsekonomerna Behera och Kaushal bedömer att över hälften av den officiella försvarsbudgeten går till löner, förmåner och pensioner, och att drygt 20 procent är öronmärkta för anskaffning av ny materiel. Under de senaste tio åren har dessutom pensionskostnaderna ökat med över 160 procent, vilket innebär att Indien haft svårt att finna resurser för att betala för redan ingångna kontrakt om krigsmateriel.²⁴¹

En ny reform som påverkar personalförsörjningen har dock implementerats av Modi-administrationen. I juni 2022 beslutade regeringen om ett nytt system för personalrekrytering, benämnt Agnipath ("eldsvägen"), med omedelbar effekt på all nyrekrytering till försvarsmakten. Officiellt handlar Agnipath om att föryngra de väpnade styrkorna; det underliggande syftet uppges dock främst vara finansiellt: att få bukt med de skenande personalkostnaderna. Den tidigare personalpolicyn innebär att nyrekryterade individer arbetar i minst 17 år, varefter de får livstidslång pension. Agnipath-reformen betyder att nyrekryterade får en ny rang (*agniveers*, "eldskrigare") för tjänstgöring i fyra år, varefter 25 procent av dessa går vidare till de reguljära styrkorna i ytterligare 15 år. Agniveers får under sina fyra år i tjänst lägre lön, sämre förmåner och inga medel för pension jämfört med tidigare nyligen rekryterade, vilket betyder att försvarsmakten kan få större möjlighet att hantera kostnaderna för personalförsörjning framgent. Laxman Beheras och Vinay Kaushals prognos visar att Angipath gradvis kan leda till stora besparingar på sikt i fråga om löner, i takt med att andelen agniveers växer, och att de skenande pensionskostnaderna kan hanteras. Det kan i sin tur innebära att budgeten för materielanskaffning ökar på bekostnad av budgeten personalutgifter. Den positiva finansiella effekten av Agnipath bedöms dock inte materialiseras i närtid, utan på allvar få effekt på 5-10 års sikt.²⁴²

Beslutet om Agnipath möttes initialt av våldsamma demonstrationer i ett stort antal indiska delstater. Militära bedömare menar också att programmet är orättvist, ökar friktionerna inom armén och bidrar till minskad operativ förmåga i en tid när

spänningarna med Kina tilltar. Indiska försvarsekonomer ser dock Agnipath som en viktig och nödvändig reform för att på sikt modernisera Indien väpnade styrkor.²⁴³

De finansiella resurserna för modernisering kan dock mycket väl öka om Indiens nuvarande snabba ekonomisk tillväxt om ca 6–7 procent per år håller i sig. Internationella valutafonden bedömer att Indiens BNP kommer närma sig 6 miljarder dollar 2028.²⁴⁴ Om Indiens militärutgifter ökar i samma takt som IMF:s prognos av BNP-utvecklingen, kommer den indiska försvarsbudgeten nå över 120 miljarder dollar 2028 – vilket sannolikt även skulle leda till kraftigt ökade medel för modernisering av de väpnade styrkorna. På kort sikt räcker dock inte finanserna till för att möta behoven av ny försvarsmateriel.²⁴⁵

4.7 Byråkratin, korruptionen och politiseringen

Den indiska försvarssektorn har länge hämmats av en ineffektiv byråkrati, korruption i samhället, och politisering av försvarsbeslut.

Indisk statlig byråkrati ett rykte av att vara långsam, ineffektiv, och svårhanterlig. Tjänstemän på försvarsdepartementet kritiseras av indiska bedömare, för alltifrån inkompetens till korruption, inte minst när det gäller frågor som rör anskaffning av ny försvarsmateriel.²⁴⁶

Internationella samarbeten om försvarsmateriel kantas dessutom ofta av anklagelser om mutor, och används som slagträn i valrörelser. Utifrån ett index för korruption inom försvars- och säkerhetssektorn bedömer *Transparency International* att riskerna är måttliga (*moderate*) i Indien överlag. Riskerna för korruption uppfattas dock vara höga, eller mycket höga, i fråga om finansiell översyn, samt transparens rörande anskaffningsprocesser och policy. Resultaten för indiska försvarsföretag är dessutom överlag nedslående i fråga om policies mot korruption och för transparens.²⁴⁷

Under senare tid har i synnerhet två vapenaffärer – med italienska respektive franska företag – uppmärksamats av indiska politiker och i media för att vara kringgåddade av korruption. 2010 skrev indiska regeringen under ett avtal för köp av 12 helikoptrar från Agusta Westland, ett italienskt-brittiskt dotterbolag till den italienska försvarsjätten Finmeccanica (nu: Leonardo). Uppgifter gjorde kort därefter gällande att Agusta Westland använt mellanhänder, skalbolag och mutor för att få kontraktet. Indien avbröt affären 2014, och rättsprocesser har pågått i såväl i Italien som i Indien.²⁴⁸ 2016 signerade Indien och Frankrike, efter ett mycket långdraget upphandlingsförfarande, under ett avtal för export av 36 stridsflygplan (Rafale), i en affär som också kantats av mutanklagelser, och som blivit en inrikespolitisk politisk fråga. Rahul Gandhi, ledare inom Kongresspartiet anklagar Modi-administrationen för korruption i samband med upphandlingen.²⁴⁹

I Indien sker dessutom ofta försvarsbeslut utifrån personliga intressen och mot bakgrund av inrikespolitiska kalkyler, snarare än utifrån effektivitetsperspektiv. Under senare år har det exempelvis funnits ett starkt indiskt intresse att förlägga utländsk produktion av försvarsmateriel till Uttar Pradesh, den indiska delstaten med störst befolkning (ca 240 miljoner). Indiska regeringen har bland annat upprättat två så kallade försvarsindustriella korridorer i Uttar Pradesh för att attrahera investeringar i försvarssektorn.²⁵⁰ Delstaten är emellertid en av de fattigaste, minst industrialiserade och poliskt mest dysfunktionella i Indien, och borde inte vara det mest naturliga alternativet för industriproduktion. Uttar Pradesh spelar dock i kraft av sin storlek en central roll i indisk politik då delstaten bidrar med hela

80 mandat i underhuset i New Delhi. I praktiken kan ingen majoritetsregering bildas i Indien utan stöd från Uttar Pradesh. Försvarsminister Rajnath Singh kommer dessutom själv från Uttar Pradesh och har varit delstatens chefsminister. Yogi Adityanath, som många tror kommer att ta över ledarskapet i New Delhi efter Modi är dessutom Uttar Pradeshs nuvarande chefsminister.²⁵¹

4.8 Slutsatser

Indiens försvarspolitik genomgår stora förändringar mot bakgrund av hotet från Kina och ambitionen att spela en större roll i den indopacifiska regionen. Under Modi har Indien tagit steg mot att reformera den indiska försvarssektorn. År 2020 tillsattes en första indisk försvarsstabschef med uppgift att initiera en omfattande omorganisering av försvarsmakten och främja samverkan mellan vapenslagen. År 2022 fattade den indiska regeringen ett beslut om att införa ett nytt system för personalförsörjning som gradvis kommer få stor effekt på försvarsmaktens organisering och finansiering. Den snabba BNP-tillväxten och den skarpare hotbilden har också inneburit att militärutgifterna vuxit. Indien har också börjat bli en exportör av försvarsmateriel, om än från en låg nivå.

Trots vissa framsteg fortsätter den indiska försvarssektorn att hämmas av stora utmaningar, såsom avsaknad av försvars- och säkerhetspolitiska styrdokument, enorma materielbehov, bristande finanser på kort sikt, en svag försvarsindustri, komplicerade processer för upphandling av försvarsmateriel, en motspänstig byråkrati samt korruption och politisering av försvarspolitiska beslut.

5 Demokratisk nedgång i hindunationalismens tidevarv

Indien har länge uppfattats vara ”världens största demokrati”, där både politiska rättigheter och medborgerliga friheter respekteras. Men hur är det egentligen ställt med den indiska demokratin?

Detta kapitels slutsats är att demokratin i Indien är på tillbakagång, i synnerhet när det gäller medborgerliga friheter. Den negativa inrikespolitiska utvecklingen i Indien bedöms utgöra en komplicerande faktor vid fördjupat försvarssamarbete i och med att respekt för demokrati och mänskliga rättigheter är centrala villkor vid tillståndsprövning av krigsmateriel och att Sverige har ett intresse av en demokratisk världsordning.

5.1 Världens största valmansautokrati?

Ledande demokrati-index visar att Indiens demokrati är på tillbakagång. Fram till och med 2018 bedömde amerikanska *Freedom House* att Indien var ett fritt land där respekten för politiska rättigheter och medborgerliga rättigheter var förhållandevis stor. Från och med 2019, året då Modis andra mandatperiod inleddes, har *Freedom House* klassificerat Indien som ”delvis fritt” (*partly free*), med anledning av att de medborgerliga friheterna inskränks till en betydande grad. *Freedom House* bedömer dock att de politiska rättigheterna – som främst rör valprocessen – överlag har upprätthållits.²⁵²

Varieties of Democracy (V-Dem), som klassificerar staters demokratiska status utifrån fyrgradig skala (*closed autocracy, electoral autocracy, electoral democracy, liberal democracy*) bedömer att Indien inte längre är en demokrati. Enligt V-Dem var Indien en valmansdemokrati, men inte liberal demokrati från 1977 till och med 2016. Sedan 2017, dvs. under Modis styre, har V-Dem degraderat Indien ytterligare, till en valmansautokrati (*electoral autocracy*). V-Dem gör också bedömningen att Indien är ett av de länder i världen som gått längst i auktoritär riktning under de senaste tio åren.²⁵³

The Economist Intelligence Unit (EIU), som också har ett demokrati-index, bedömer att valprocesserna i Indien fungerar relativt väl och att pluralismen är stor, men att det finns betydande problem när det gäller medborgerliga friheter och i den politiska kulturen. Indien kategoriseras därför som ”flawed democracy”.²⁵⁴

Enligt *Reportrar utan gränser* pressfrihetsindex, som sträcker sig tillbaka till 2002, har Indien alltid haft stora begränsningar i mediefriheten och bedömts vara ett av länderna i världen med lägst pressfrihet. Mellan 2014 och 2022, under BJP:s styre, har Indien sjunkit från plats 140 till 160 i graden av pressfrihet av totalt 180 bedömda länder. *Reportrar utan gränser* menar att pressfriheten i Indien befinner sig i en kris på grund av våld mot journalister, koncentrerad ägarskap av medier, och politisk partiskhet i nyhetsförmedlingen.²⁵⁵

5.2 Höga nivåer av korruption

Indiens demokrati påverkas också negativt av en hög grad av korruption. *Transparency International Corruption Perceptions Index* – det mest använda rankningssystemet för bedömning av uppfattad korruption i offentlig sektor – befinner sig Indien någonstans i mellanskiktet av världens länder; år 2022 var Indien på plats 85 av 180 i fråga om uppfattad korruption inom den offentliga sektorn.

Korruptionen har dock, enligt Transparency International, minskat marginellt under tioårsperioden 2012—2022, men ökat sedan 2019, då den andra Modi-administrationen inleddes.²⁵⁶

År 2020 publicerade Transparency International rapporten ”Citizens Views and Experiences of Corruption” som detaljerat undersöker hur korruption uppfattas av medborgare i 17 asiatiska stater, däribland Indien. Enligt undersökningen – som inbegrep telefonintervjuer med 2 000 slumpmässigt utvalda indier i juni och juli 2020 – är Indien det land där mutor och personliga kontakter var vanligast. 39 procent av alla tillfrågade indier uppgav att de mutat för att få en statlig tjänst, varav hälften menade att de blivit tillfrågade att göra detta. De statliga institutioner som uppfattas som mest korrupta är polisen, presidenten, premiärministern och statliga tjänstemän, särskilt på lokal nivå. Över 40 procent av alla intervjuade menade att premiärministern, presidenten samt de flesta parlamentsledamöter och statliga tjänstemän är korrupta. 89 procent ansåg att korruption inom den indiska regeringen var ett stort problem.²⁵⁷

5.3 Kriminalisering av politiken

Analys från den indiska organisationen *Association of Democratic Reforms* (ADR), som samlar data om åtal mot indiska politiker, indikerar att kriminaliteten är hög och ökar bland de folkvalda. Av de kandidater som blev parlamentsledamöter i Lok Sabha, underhuset, efter 2009 års val, då Kongresspartiets blev största parti, hade 162 av 543 (nästan 30 procent) åtal riktade mot sig. 14 procent av dessa stod dessutom åtalade för grov brottslighet. Efter valet 2014, då BJP blev största parti, ökade antalet ledamöter som åtalades för kriminalitet något, till 34 procent. Ledamöterna som anklagades för grov brottslighet ökade dock till 20 procent. Efter valet 2019, då BJP fick egen majoritet i Lok Sabha, ökade antalet ledamöter anklagade för kriminalitet ytterligare. Enligt ADR:s analys hade 233 av 539 parlamentsledamöter, eller 43 procent, åtal riktade mot sig, en ökning på 26 procent jämfört med 2014. Antalet individer som stod åtalade för grova brott, som mord, våldtäkt, mordförsök eller våld mot kvinnor, ökade också mellan 2014 och 2019, till 29 procent.²⁵⁸

Kriminaliseringen av politiken verkar således ha varit stor redan under Kongresspartiets styre, men ökat sedan BJP övertog regeringsmakten. Även om åtal kan vara politiskt motiverade så indikerar ADR:s data att det finns allt starkare band mellan kriminalitet och politik i Indien, något som stöds av Milan Vaishnavs forskning.²⁵⁹

5.4 Debatten om den indiska demokratin

Debattens vågor om vart den indiska demokratin är på väg går höga bland forskare, intellektuella och aktivister. Nedan redogörs för diverse perspektiv på den indiska demokratis tillstånd och utveckling.

5.4.1 Intern kritik

Inom Indiens oppositionspartier finns en oro för att BJP är på väg att försvaga, om inte direkt nedmontera demokratin. Kongresspartiets Rahul Gandhi, Modis främste utmanare till positionen som premiärminister vid 2024 års val, menar att ”det institutionella ramverk som krävs för en demokrati – parlament, en fri press och rättsväsendet [...] håller på att begränsas.”²⁶⁰ Gandhi hävdar därför att Indien ”står inför en attack på den indiska demokratis grundläggande struktur”.²⁶¹ Shashi Tharoor, författare och framträdande gestalt inom Kongresspartiet, har länge

hävdat det pågår en kamp mellan två olika idéer av Indien, mellan en pluralistisk och inkluderande vision och en motsatt vision representerad av *hindutva* (den hindunationalistiska ”ideologin”), och att striden intensifierats under senare år. Tharoor noterar negativ utveckling i form av bl.a. fler hatbrott mot religiösa minoriteter, särskilt muslimer.²⁶² Tharoor har också på andra sätt uttryckt oro för vart den indiska demokratin kan tänkas vara på väg, inte minst efter att Rahul Gandhi dömdes till två års fängelse i en domstol i Gujarat för att ha smädat namnet Modi, varpå premiärministerkandidaten blev av med sin plats i parlamentet. (Högsta domstolen gick emot domen och Gandhi fick sedermera återvända till Lok Sabha).

En rad indiska intellektuella med internationellt renommé har också uttryckt stark oro för vart Indien är på väg i demokratiskt hänseende.

Pratap Bhanu Mehta, en framträdande indisk akademiker med liberala utgångspunkter, har gått så långt som att hävda att ”Indiens politiska system är på väg mot fullt utvecklat tyranni.” Han menar att indikatorer på detta är angrepp på oppositionsledare, hets mot forskningsorganisationer och civilsamhället samt undertryckande av demonstrationer.²⁶³

Arundhati Roy, prisbelönt romanförfattare och politisk aktivist, har länge hävdat att demokratin är på fallrepet, men att situationen försämrats under BJP:s styre. Hon menar att ”Indiens demokrati är på väg att bli systematiskt nedmonterad” och att ”enbart ritualerna återstår.”²⁶⁴ Hon hänvisar bland annat till nedgång i medborgerliga friheter, hets mot organisationer i civilsamhället, ökande ekonomisk ojämlikhet och våld mot muslimer. Enligt Roy har ”India for all practical purposes [...] become a corporate, theocratic Hindu state, a highly policed state, a fearsome state.”²⁶⁵

Ramachandra Guha, internationellt känd historiker, menar att demokratin i Indien inte var perfekt under Kongresspartiets styre, men försvagats under BJP:s tid vid makten. När Guha skrev mastodontverket *India After Gandhi: The History of the World's Largest Democracy* 2007 menade han att Indien var 50 procent demokrati.²⁶⁶ 2022 beskriver han Indien som 30 procent demokrati. Guha hävdar att trovärdigheten för tre av Indiens nyckelinstitutioner – polisen, parlamentet och högsta domstolen – har minskat och att de allt mer politiserats.²⁶⁷ Guha förfäktar också att det har utvecklats en personkult kring Modi, vilket indikerar att demokratin håller på att erodera.²⁶⁸

Amartya Sen, den snart 90-åriga politiska filosofen och nobelpristagaren i ekonomi, har länge med oro betraktat vart Indien är på väg, och menar att demokratin succesivt försvagats under de senaste 10–20 åren. Sen lyfter fram ekonomisk ojämlikhet och diskriminering av minoriteter, som muslimer och daliter, och menar att indier under Modi i ökad grad är rädda för att uttrycka obekväma uppfattningar och att det utvecklats ett klimat av fruktan. Sen har dock uttryckt hopp om den indiska demokratis motståndskraft, i form av modiga publicister, en oberoende högsta domstol, och delstater som inte styrs av BJP.²⁶⁹

Devesh Kapur, professor i Sydasiastudier vid Johns Hopkins universitet, och associerad med Center for Policy Research (CPR), en tankesmedja i New Delhi som utsatts av det indiska skattemyndighetens räder, hävdar att Indien är på väg att bryta samman. Detta på grund av angrepp på den muslimska minoriteten, civilsamhället och liberala värderingar samt att regeringen behandlar oppositionella som fiender, sätter munkavle på media, och trakasserar akademiker och tankesmedjor. Kapur menar att inrikesminister Amit Shah, Indien näst mäktigaste man, driver på

utvecklingen genom att i ökad grad använda statens tvångsmakt mot oppositionella och organisationer i civilsamhället, t.ex. genom anklagelser om korruption och bedrägeri.²⁷⁰

Sushant Singh, säkerhetspolitisk analytiker associerad med CPR och föreläsare vid Yale-universitet, menar att BJP driver ett ideologiskt projekt i syfte skapa en hinduisk nation (*rashtra*) där minoriteter behandlas som andra klassens medborgare, vilket i sin tur destabiliserar Indien som nation. Singh menar t.ex. att våldsbrottet i Manipur 2023 orsakades av att ledare för den dominerande befolkningsgruppen meitis under senare år gått med i BJP och anammat dess hindunationalistiska ideologi, vilket gett dem politiskt skydd att agera mot andra grupper i delstaten utan kritik från centralmakten. Singh menar vidare att den indiska regeringens polariserande ideologi inte bara försvagar sammanhållningen i samhället utan omöjliggör förverkligande av stormaktsambitionerna, t.ex. genom att tusentals soldater vid gränsen mot Kina har behövt flyttas för att sättas in i Manipur.²⁷¹

Ashutosh Varshney, professor i internationella och sociala studier vid Brown University, USA, menar också att den indiska demokratin är i förfall. Varshney menar, å ena sidan, att valen i Indien är fria och förhållandevis rättvisa, och noterar att BJP har accepterat valförluster och maktskiften på delstatsnivå. Å andra sidan menar han att den hindunationalistiska ideologin resulterat i att muslimers medborgarskap urholkats genom diskriminerande lagstiftning och att ett ökat antal lynchningar tillåtit äga rum. I den hindunationalistiska diskursen framställs, enligt Varshney, dessutom liberaler och vänstersympatisörer, som ”anti-nationella”, vilka i sin tur underminerar friheten i civilsamhället, på universiteten och i pressen. Han menar vidare att BJP allt sedan segern i valet 2019 gått till frontalangrepp mot den indiska liberalismen genom tillägg till terrorlagstiftningen, vilket ger större möjlighet att terrorklassa misshagliga personer på oklara grunder.²⁷²

5.4.2 Extern kritik

Indienforskare utanför landet tycks i ökad grad instämma i bedömningen att Indien upplever en demokratisk nedgång.

Maya Tudor, demokratiforskare vid Oxfords universitet med fokus på Sydasien, hävdar att den indiska demokratin successivt har eroderat och bör beskrivas som en hybrid-regim, i och med att två av demokratins två viktigaste institutioner, skyddet av medborgerliga friheter och begräsningarna av den exekutiva makten, gröpts ur. Tudor menar att den indiska regeringen i ökad grad beskriver legitim kritik som anti-nationell och använder koloniala lagar mot uppvigling för att inskränka oppositionen inom civilsamhället. Hon menar också att den indiska regeringen gjort förändringar i lagstiftningen som möjliggör klassificering av individer som terrorister utan tydliga bevis; försvårar mötesfriheten genom att frekvent blockera tillgången till internet; komplicerar för icke-statliga organisationer med utländsk finansiering att få licens att bedriva verksamhet; och kraftigt begränsar medias oberoende, genom censur och ökad koncentration av medielandskapet i Modi-lierade affärsmäns händer. Tudor menar också att begräsningarna av den exekutiva makten försvagats genom att både den lagstiftande och dömande makten i allt högre grad blivit regeringen underdånig. Antalet lagförslag som granskas av parlamentet, där BJP har majoritet, har, enligt Tudor, kraftigt sjunkit under Modis tid vid makten. Högsta domstolen, som tidigare var känd för starkt oberoende från den politiska makten, har delvis bytts ut och understött regeringens förslag i en rad kritiska frågor. Tudor menar vidare att den demokratiska nedmonteringen i Indien

sker subtilt, inte främst genom ändrad lagstiftning. Samtidigt som Tudor hävdar att demokratin håller på att erodera, är en demokratisk uppgång inte omöjlig, om principen om rättvisa och hemliga val upprätthålls, och om ledande partier, som Kongresspartiet eller Aadmi Party (AAP) återvitaliseras.²⁷³

Christophe Jaffrelot, professor vid Science Po i Paris och King's College i London, och ledande expert på hindunationalismen, delar bedömningen att Indiens demokrati är på nedgång. Jaffrelot menar att valen i Indien förvisso är fria, men inte rättvisa, då spelplanen rubbats i och med att indisk medias rapportering blivit allt mer partisk och partiernas partikassor skiljer sig starkt åt, till BJP:s förmån. Jaffrelot menar, precis som många andra bedömare ovan, att parlamentet och högsta domstolen inte längre begränsar den exekutiva maktutövningen, utan godtar de förslag som den politiska ledningen vill driva igenom. Han menar vidare att säkerhetsorganen leds av BJP-trogna individer och att kritiska journalister förföljs, oppositionella politiker hotas, och icke-statliga organisationer blivit av med sin finansiering. I Indien får, enligt Jaffrelot, dessutom xenofobin allt friare utlopp, med muslimer och kristna som primära måltavlor, utsatta för våld från hindu-extremistiska miliser. Jaffrelot kritiserar också Frankrikes president Macron för att bjuda in Modi på statsbesök under nationaldagen och menar att det är en kortsiktig strategi av Frankrike att stärka de relationerna till Indien när värdegemenskap inte längre existerar.²⁷⁴

Daniel Markey, amerikansk Sydasienforskare som arbetade med policy-utveckling under George W. Bush presidentskap, argumenterar i en uppmärksamrad artikel i Foreign Affairs att amerikanska beslutsfattare felaktigt tror att relationerna med Indien kan baseras på gemensamma värderingar. Markey menar att USA och Indien inte längre delar demokratiska värderingar, men däremot att länderna har delvis gemensamma nationella intressen. USA bör därför, enligt Markey, fortsätta att samarbeta i frågor där det nationella intresset förenar och inte pådyvla Indien demokrati, men samtidigt publicera korrekta beskrivningar av Indiens demokrati-status. Han menar därför att USA behöver behandla Indien som en illiberal partner, och inte ge landet fördelar utifrån dess påstådda demokratiska styrelseskick.²⁷⁵

George Soros, amerikansk finansman, har också öppet kritiserat utvecklingen i Indien. Vid den årliga säkerhetskonferensen i München 2023 sade han att "Modi inte är någon demokrat" och uttryckte en förväntan om att en skandal kring affärsmannen Gautam Adani, nära allierad till premiärministern, skulle leda till "ett demokratiskt uppvaknande i Indien".²⁷⁶

5.4.3 Till BJP:s försvar

Representanter för BJP menar, föga överraskande, att den indiska demokratin är i mycket gott skick och stärkts under Modis styre. Indiska ministrar gick exempelvis till hårt motangrepp efter Soros uttalande i München. Utrikesminister Jaishankar beskrev Soros som en "gammal, rik och påstridig" man som sysslar med "skrämselpropaganda".²⁷⁷ Minister Smriti Irani menade att Soros för "ett krig mot Indien" och vill "förstöra Indiens demokratiska processer".²⁷⁸

Inrikesminister Amit Shah hävdar att det verkliga hotet mot demokratin i Indien är en återgång till styre av Kongresspartiet och dess "dynastiska politik" där en familj (Gandhi) styr auktoritärt. Han menar att högsta domstolen är oberoende och att svårigheterna att samarbeta i parlamentet beror på de oppositionella partiernas motstånd.²⁷⁹ Shah menar vidare att radioprogrammet *Mann Ki Baat* ("tal från

hjärtat”), där Modi vid över hundra tillfällen talat direkt till ”folket”, fördjupat demokratin genom ”dialog” mellan regeringen och medborgarna.²⁸⁰

Forskare och analytiker, både i Indien och utomlands, menar också att tesen om Indiens demokratiska nedgång är obalanserad och felaktig.

Ruchir Sharma, ordförande i *Rockefeller International* och författare till bland annat *Democracy on the Road*, menar att Indien har ett robust civilsamhälle, en diversifierad befolkning och oberoende delstater, vilka utgör motvikter mot auktoritära impulser inom BJP. Sharma påstår att det finns starka krafter i den stora multikulturella indiska nationen som förhindrar steg mot auktoritärt styre.²⁸¹

Rahul Verma, analytiker vid CPR, hävdar att talet om den indiska demokratis död är kraftigt överdrivet. Han utgår från att Indiens demokrati förändrats i och med att det politiska systemet tidigare var baserat på svaga koalitionsregeringar, och nu på majoritetsstyre av BJP. Verma accepterar tesen att BJP:s kontroll av staten ökar, att polariseringen i samhället tilltar och att regeringen för en nationalistisk och populistisk politik, men menar samtidigt att det är en naturlig följd av ett demokratiskt system som domineras av *ett* parti. Han menar också att den sociala basen för den indiska demokratin har stärkts, vilket tar sig uttryck i växande och mer jämlikt valdeltagande, samt mobilisering av utsatta grupper. Indien leds inte längre av en högstastig bramin, som varit fallet under en stor del av Indiens moderna historia, utan av ”en man ur folket” som befinner sig i mitten av kastsystemets struktur. (Modi tillhör den officiella kategorin *Other Backward Castes*, OBC). Modis fortsatta popularitet indikerar dessutom, enligt Verma, att majoriteten av medborgarna i Indien, är nöjda med demokratis funktionssätt och vad politiken levererar.²⁸²

Tripurdaman Singh, forskare vid University of London, menar att den indiska demokratin alltid har haft stora brister, men att situationen inte blivit värre under BJP:s styre. Den indiska politiska och konstitutionella strukturen har, enligt Singh, medgett för politiska ledare att använda auktoritära instrument. De juridiska och institutionella verktygen användes tidigare av Gandhi-dynastin under Kongresspartiets styre, och nyttjas av BJP i dag. Singh menar också att man inte kan jämföra Indiens typ av demokrati med en västerländsk dito, och att internationella forskningsinstitut därför använder felaktiga indikatorer för att bedöma landets demokratiska status. Singh hävdar vidare att Indiens demokrati under BJP är som den alltid varit: rörig, unik och med betydande auktoritära inslag.²⁸³

Indiens demokrati försvaras också av representanter för västliga regeringar. Frankrikes president Macron talar om Indien som ”en demokratisk och demografisk makt”²⁸⁴ USA:s president John Biden beskriver också Indiens som en demokrati, och lyfter särskilt fram landets demokratiska karaktär, mångfald samt ”öppna, toleranta [och] robusta debatt”.²⁸⁵ John Kirby, koordinator för strategisk kommunikation i USA:s nationella säkerhetsråd, menar att ”India is a vibrant democracy. Anybody that, you know, happens to go to New Delhi can see that for themselves.”²⁸⁶ Även om frågan om demokrati och mänskliga rättigheter sannolikt diskuteras bakom lyckta dörrar, finns en västländsk ovilja att offentliga rum problematisera demokratiutvecklingen i Indien mot bakgrund av statens ökade geopolitiska och ekonomiska betydelse.

5.5 Slutsatser

Trots att Indien alltid haft brister i sin demokrati, bedömer detta kapitel att situationen har försämrats under BJP:s styre. Flera ledande demokratiforskningsinstitut menar att Indien under Modis styre har gått från att vara ”världens största demokrati” till att bli ett en hybridregim där de medborgerliga friheterna i ökad grad inskränks och spärrarna för den exekutiva maktens försvagas. Många forskare, såväl inom som utom landet, betonar att den indiska demokratin är på väg att erodera i och med att pressfriheten, organisationsfriheten och den akademiska friheten minskar, och att respekten för minoriteter, framför allt muslimer, avtar. Samtidigt finns det motviker inom staten och i samhället som skulle kunna förhindra att Indien blir en auktoritär stat.

Den negativa demokratiutvecklingen i Indien är en faktor som behöver vägas in, givet det svenska nationella intresset att värna en demokratisk världsordning samt att mottagarlandets respekt för demokrati och mänskliga rättigheter ska tas hänsyn till vid tillståndsprövning för krigsmaterielsamarbete.

6 Fyra scenarier: indisk säkerhetspolitik på lång sikt

Beslut om långsiktiga förpliktelser, som försvarssamarbeten ofta innebär, kräver resonemang kring möjliga samarbetspartners försvars- och säkerhetspolitiska utveckling på längre sikt. Att bedöma Indiens framtida säkerhetspolitik är en utmaning i sig, och blir desto svårare då landet står inför avgörande vägval i en tid av stora geopolitiska skiften och då bedömningar skiljer sig åt mellan olika forskare om landets utveckling. Ett sätt att strukturerat resonera kring framtida utvecklingsvägar – och sporra diskussion om strategiska vägval om fördelar och nackdelar med fördjupat försvarssamarbete – är att använda sig av scenariometodik. Detta avsnitt målar upp Indiens säkerhetspolitiska utveckling på tio års sikt genom fyra explorativa scenarier.

I scenarierna används två faktorer, vars utveckling det råder osäkerhet om, men beroende på utfall, kan resultera i stora skillnader för säkerhetspolitiken. Den ena variabeln är ”balansen i relationerna mellan Väst och Ryssland”, där värdena är ”nära relationer till Väst” och ”nära strategiska band till både Väst och Ryssland”. Den andra variabeln är graden av demokrati/auktoritärt styre, där de två värdena är ”demokrati” respektive ”auktoritärt styre”. Genom att variera de två variablerna kan fyra utfallsrum skapas och lika många scenerier målas upp.

Innehållet i de explorativa scenarierna utgår från de tidigare kapitlen, men innehåller av nödvändighet spekulation. Scenarierna syftar inte till att förutsäga framtiden, utan att spänna upp ett rimligt utfallsrum och understödja diskussionen om olika svenska vägval om försvarssamarbete med Indien.

Det första scenariot bedöms som mest sannolikt och är baserat på prolongering av befintliga trender. Övriga tre scenarier uppfattas också vara möjliga utfall med medelhög probabilitet.

Scenario 1: ett auktoritärt Indien som lutar västerut

USA med allierade och partners fortsätter att utveckla de ekonomiska och strategiska relationerna till Indien mot bakgrund av det gemensamma hotet från Kina, och de smörjmedel som den indiska diasporan i Väst och omfattande ekonomiska korskopplingar utgör. De gemensamma militärövningarna blir inte bara fler, utan även större och mer komplexa. Indien fördjupar samarbeten om kritiska teknologier med Väst, samtidigt som indiska och västerländska företag utvecklar och producerar allt mer försvarsmateriel tillsammans på plats i Indien. Det innebär också att Indien blir en allt mer betrodd partner, och att avancerad teknologi med militära användningsområden i större utsträckning tillåts hamna i indiska händer. Som en följd av att västerländska makter tar större plats på den indiska vapenmarknaden, en trend förstärkt av krigen i Ukraina, minskar sakta men säkert Rysslands relativa betydelse som samarbetspartner inom försvarssektorn. Indiens import av olja från Ryssland under krigsåren visar sig också vara en tillfällig och kortvarig effekt av den ryska invasionen; indiska energiföretag återgår snart att primärt köpa råolja från gulfstaterna. I och med att diversifieringen från rysk försvarsmateriel är en lång och utdragen process fortsätter dock Indien att vara beroende av teknologi, kompetens och reservdelar från Ryssland, men samarbetet blir successivt allt svagare. Trots att Indien starkt lutar åt Väst i fråga om militärt

samarbete och att samsynen i strategiska frågor ökar, fortsätter landet att driva en oberoende säkerhetspolitik och motsätta sig alla former av ömsesidiga försvarsförpliktelser liksom gemensam försvarsplanering. Indien blir en allt viktigare samarbetspartner för Väst, men agerar strikt efter sina egna nationella intressen.

Hotet från Kina gör samtidigt att västerländska stater inte bara är villiga att leva med en obändig indisk säkerhetspolitik, utan också se mellan fingrarna på den erosion av demokratin som förvandlat Indien till en allt mer auktoritär stat. Efter valet 2024 fortsätter BJP att ytterligare beskära de medborgerliga friheterna, domstolars oberoende, medias självständighet och minoriteters rättigheter. Efter att Modi överlämnar makten till Yogi Adityanath, i samband med valet 2029, tilltar de auktoritära tendenserna ytterligare och de hinduextremistiska krafterna får allt friare tyglar. Inrikesminister Amit Shah använder i ökad grad säkerhetstjänsterna som verktyg för att såväl hantera interna kritiker som "terrorister" utomlands. Trots detta fortsätter västerländska stater att odla relationerna till Indien genom att betona gemensamma nationella intressen, snarare än värdegemenskap. Indien, världens tredje största ekonomi, uppfattas helt enkelt vara för viktig för att inte ha på sin sida i den geopolitiska kampen med Kina.

Scenario 2: ett auktoritärt Indien hand i hand med Kina och Ryssland

Demokratin nedmonteras successivt och Indien blir i all väsentlighet en auktoritär stat där valen varken är fria eller rättvisa, och där de medborgerliga friheterna är kraftigt beskurna. Makten koncentreras till en liten kärna bestående av ett fåtal individer inom BJP och RSS, som kontrollerar samhället via säkerhetstjänsterna och har ett järngrepp om media. Muslimer behandlas som andra klassens medborgare, vilket i sin tur göder radikalisering. Våldsbejakande islamistiska grupper uppstår och genomför terrordåd mot statliga institutioner. Det stärker i sin tur hinduextremistiska krafter, som tillåts härja fritt. Angrepp, vissa kallar det moderna pogromer, äger rum mot civila muslimer i Uttar Pradesh i slutet av 20-talet. Samtidigt avslöjas att Indiens externa säkerhetstjänst, RAW, genomfört en lång rad riktade mord mot "terrorister" och "separatister" i Väst. Reaktionerna i Väst mot det hindu-nationalistiska styret i Indien tilltar och demonstrationer äger rum på gatorna i Washington, Paris och London. Ledande politiker i USA och EU känner sig pressade av den inhemska opinionen att agera, uttalar sig kritiskt om utvecklingen i Indien och utlovar att dra ned på samarbetet med vad de beskriver som den "hinduiska diktaturen". Frågan om det "statsstödda våldet" i Uttar Pradesh lyfts samtidigt i FN:s säkerhetsråd. Sanktioner mot Indiens premiärminister Yogi Adityanath förespråkas brett av västerländska politiker. Regeringen i New Delhi slår dock bakut och anklagar Väst för kolonial mentalitet och att bland sig i Indiens interna angelägenheter.

Kina och Ryssland kritiserar däremot inte de statligt sanktionerade våldsbrotten, i en strävan att slå en kil mellan Väst och Indien. Kinesiska och ryska representanter instämmer inte bara retoriskt den indiska regeringens tirader mot Väst utan förändrar sin politik för att bekräfta "en rättvis, demokratisk och multipolär världsordning". Ryssland erbjuder sin senaste vapentechnologi liksom råolja långt under världsmarknadspriset. Kina, där Xi Jinping nyligen lämnat över makten till Dong Jingwei, förändrar i all hast sin Indienpolitik, flyttar trupper från omtvistade områden i Ladakh och menar sig villigt att erkänna Arunachal Pradesh som en integrerad av indiskt territorium. Samtidigt uttalar Kina sitt ovillkorliga stöd för "stormakten Bharats oersättliga roll i den framväxande världsordningen" och för en indisk permanent plats i FN:s säkerhetsråd. Indien nappar på Kinas och

Rysslands beten, vilket snart leder fram till att den indisk-kinesiska gränstvisten får en lösning, på till stora delar indiska villkor, och att nord-sydliga transportkorridoren mellan Indien och Ryssland, via Iran och Centralasien, materialiseras. Samtidigt återupplivas det trilateral samarbetet mellan Peking, New Delhi och Moskva (känt som RIC). Indiens bli också en allt mer aktiv och konstruktiv partner inom SCO och BRICS i frågor som rör valutasamarbete och formaliserat säkerhetssamarbete.

När väl den indisk-västliga stormen lugnat ned sig, fortsätter Indien samarbeta med USA och Europa i olika format, om än nedtonat, och parallellt med det förnyade ”anti-imperialistiska RIC-samarbetet för en rättvis värld där det globala syds intressen prioriteras.”

Scenario 3: ett demokratiskt Indien som balanserar mellan öst och väst

I den era av geopolitisk rivalitet som följer av kriget i Ukraina, och den fortsatta rivaliteten mellan USA och Kina, lyckas Indien framställa sig som oundgänglig partner för såväl Washington som Bryssel och Moskva. Under Rysslands fullskaliga krig mot Ukraina utnyttjar Indien framgångsrikt Moskvas behov av att sälja energi för att hålla ekonomin flytande, och vikten att bibehålla Indien som exportmarknad för försvarsmateriel. Detta leder fram till att Indiens storskaliga import av rabatterad olja från Ryssland fortsätter långt in på 20-talet. I samband med kriget i Ukraina använder Indien dessutom Rysslands försvagade position för att få tillgång till rysk robot- och kärnteknologi liksom till att signera ett kontrakt om det strategiska bombflyget Tu-160 (”den vita svanen”) i syfte att öka den strategiska avskräckningen mot Kina. Indien lyckas dessutom framställa sig som en oundgänglig partner för USA och Västeuropa i rivaliteten med Kina. USA ser sig nödgat och tvunget att fortsätta med sin ”strategiska altruism”, det vill säga att erbjuda Indien ekonomiska och teknologiska fördelar som en motvikt mot Kina, trots relationerna till Ryssland. USA väljer alltså att se mellan fingrarna på det rysk-indiska samarbetet, för att kunna uppnå det högre målet: att motverka det kinesiska hotet mot den USA-ledda världsordningen. Amerikanska investeringar, nya teknologier och militära plattformar når Indien, som fortsätter sina militärövningar inom Malabar och samarbetena inom Quad. EU och de ledande europeiska makterna följer USA:s exempel och fortsätter att utveckla relationerna till Indien, med den ständigt återkommande förhoppningen att landet ändå någon gång, förr eller senare, borde släppa taget om Ryssland.

Väst får stöd i sin förhoppning om ett ”naturligt partnerskap” genom att Indien åter rör sig i demokratisk riktning. Det visar sig att det indiska politiska systemets ”kontroller och motviker” förhindrar BJP-styrets värsta auktoritära impulser. Redan under Modi-administrationens tredje mandatperiod stärker högsta domstolen sin ställning samtidigt som yttrandefriheten tilltar. Negativ rapportering om Indien i internationella medier får tillsammans med både tyst och högljudd diplomati, samt intern opposition, den indiska regeringen att backa från inskränkningar av medborgerliga friheter. Precis som vid valet 2004 missbedömer dessutom BJP sitt stöd bland den indiska befolkningen och en koalition, ledd av Kongresspartiet och AAP, kommer till makten 2029. Med regeringsskiftet följer också ett öppnare samhällsklimat.

Scenario 4: ett demokratiskt Indien som lutar västerut

I slutet av 20-talet återfår den indiska demokratin sin vitalitet. Efter 15 år vid makten har den indiska befolkningen tröttnat på Modis styre. Oppositionskoalitionen

”INDIA”, ledda av Kongresspartiet och AAP, mobiliserar den växande medelklassen för att kräva politiska förändringar genom att spela på korruptions-skandaler kopplade till högt upp BJP-politiker, den skriande ojämlikheten i samhället, de allt värre luftföroreningarna och extremväder i klimatförändringarnas spår. När AAP:s ledare Arvind Kejriwal installeras som premiärminister sommaren 2029 inleds en ny era i indisk politik kännetecknad av en återgång till mer demokratiskt styre, om än med fortsatta inslag av korruption och nepotism.

De inrikespolitiska förändringarna bidrar till stärkt värdegemenskap med västerländska demokratier, vilket i sin tur cementerar redan befintligt strategiska partnerskap förankrade i det gemensamma intresset att hantera Kina. De militärstrategiska relationerna mellan Indien och Väst utvecklas i positiv riktning, utan att för den skull leda till en formell allians. Rysslands roll i indisk försvars- och säkerhetspolitik avtar, men upphör inte, på grund av trögrörligheten i fråga om förändringar av den indiska försvarsmaktens materielstock, och New Delhis fortsatta ambition att skydda sin strategiska autonomi och förverkliga visionen om en multipolär världsordning.

7 Slutsatser: möjligheter, risker och alternativa strategiska förhållningssätt

Den här rapporten analyserar fyra dimensioner av indisk säkerhetspolitik – hot- och målbild, internationell strategi, försvarspolitik och demokratiutveckling i ljuset av svenska säkerhetsintressen – och presenterar fyra scenarier kring Indiens långsiktiga utveckling. Rapporten utgår från att Sveriges nationella intressen är att möta det långsiktiga hotet från Ryssland, hantera den geopolitiska utmanaren Kina, värna demokratiska värden och den regelbaserade världsordningen, samt att stärka internationella organisationer såsom Nato och EU.

7.1 Indisk säkerhetspolitisk utveckling i korthet

En slutsats av rapporten är att Indien sedan länge upplever sig stå inför tre hot – Kina, Pakistan och interna väpnade grupper – men att balansen dem emellan förändrats under senare år; i dag uppfattats Kina, inte Pakistan, som det största, långsiktiga och strategiska hotet mot Indiens säkerhet. Samtidigt kräver såväl Pakistan som intern säkerhet betydande militär uppmärksamhet och finansiella resurser. Indiens säkerhetspolitiska mål bedöms vidare vara att bli en strategiskt autonom stormakt som propagerar hinduiska värden i en regelbaserad multipolär världsordning där den internationella rätten upprätthålls; i händelse av att det nationella intresset inte överensstämmer med respekten för internationell rätt, prioriteras det förstnämnda. Indiens ovilja att fördöma Rysslands invasion av Ukraina är ett av flera exempel på detta.

Studien kommer också fram till att Indiens strategi är förankrad i realpolitiskt tänkande och principen om multi-alignment, dvs. att stärka relationerna till alla stormakter parallellt, för att garantera sin säkerhet, öka sin makt och skydda sin handlingsfrihet. Operativt har Indien sedan början av 00-talet med framgång agerat för att stärka relationerna till såväl Ryssland, USA som Europa parallellt. Indien har fördjudat de politiska relationerna och inte minst militära banden till Ryssland under de senaste två decennierna och breddat relationerna sedan invasionen av Ukraina genom massiv import av rysk råolja. New Delhi har också, i snabb takt, utvecklat relationerna till USA såväl ekonomiskt som militärstrategiskt, och förstärkt banden genom nya samarbeten om försvarsmateriel och kritiska teknologier. Indiens relationer till EU och europeiska stater som Frankrike, Storbritannien, Tyskland och Italien följer en liknande positiv trend.

En ytterligare slutsats är att Indien är på väg att implementera omfattande försvarspolitiska reformer med stor effekt på försvarets organisation, personalförsörjning, planering, operationer och finansiering. Indiens resurser för anskaffning av försvarsmateriel bedöms också att växa på sikt. Å andra sidan står den indiska försvarssektorn inför stora utmaningar som inte kan lösas på kort eller medellång sikt, såsom enorma materielbehov men begränsade resurser; en svag försvarsindustri; komplicerade procedurer för materielanskaffning; en ineffektiv byråkrati; politisering av försvarspolitiska beslut; och en hög grad av korruption.

En avslutande slutsats är att den indiska demokratin är på nedgång genom att de medborgerliga friheterna, såsom yttrandefrihet, akademisk frihet och organisationsfrihet, inskränks, och att makten i ökad utsträckning koncentreras till kretsen kring Modi. Indien är därför inte längre världens största demokrati, utan en hybridform mellan demokrati och auktoritärt styre. Trots den nedåtgående trenden i fråga om

demokrati finns institutionella och samhällsliga motvikter som skulle kunna förhindra att Indien blir en fullt utvecklad auktoritär stat.

7.2 Möjligheter och risker utifrån svenska säkerhetsintressen

Utifrån svenska nationella säkerhetsintressen innebär försvarssamarbete med Indien geopolitiska, ekonomiska, och försvarsindustriella möjligheter, men också stora risker.

I de svenska nationella säkerhetsintressena ingår att möta det långsiktiga hotet från Ryssland och hantera den geopolitiska utmaningen från Kina. Å ena sidan skulle ett stärkt försvarssamarbete med Indien kunna bidra till att förbättra omvärldens hantering av Kina, försvaga det indisk-ryska partnerskapet och dra in världens folkrikaste land i ett starkare samarbete med Väst. Indien skulle potentiellt kunna närma sig Väst, på ett liknande sätt som man gjorde med Sovjetunionen under 1970- och 80-talen. Å andra sidan tyder Indiens strategiska tänkande och faktiska agerande på att New Delhi fortsatt vill bibehålla goda relationer till Ryssland, och att détente med Kina inte är uteslutet, trots de nu mycket spända relationerna. Om nu Indien skulle vilja minska sitt beroende av Ryssland, kommer en diversifieringsprocess dock att ta mycket lång tid, på grund av att majoriteten av den indiska försvarsmaktens materiel är av ryskt ursprung. En liknande logik gäller Indiens relationer till Kina i och med det indiska beroendet av kinesiska varor är stort och rör kritiska områden. Indiska beroenden av framför allt Ryssland, men även Kina, kommer sannolikt därför bestå även på sikt. Det finns således en risk att Sverige och andra västliga stater understödjer Indien som en motvikt mot Kina, t.ex. genom att erbjuda avancerade militära plattformar och teknologier, men att Indien ändå bibehåller nära militärstrategiska band till Ryssland och möjligtvis på sikt återknyter relationerna till Kina.

Ett annat svenskt nationellt säkerhetsintresse är att värna sammanhållningen inom Nato och EU. Genom ett fördjupat samarbete med Indien skulle Sverige följa samma väg som viktiga samarbetspartners, såsom USA och Frankrike, och därmed bidra till ökad sammanhållning inom Nato och EU. Intresset att värna enheten inom EU och Nato kan dock innebära att man bortser andra nationella intressen. Risker är att EU, Nato och västerländska stater går för långt i sina försvarssamarbeten med Indien, i synnerhet om de djupa banden mellan Moskva och New Delhi fortgår. Stater skeptiska till fördjupat samarbete med Indien skulle, mot bakgrund av intresset av att skydda den organisatoriska enheten, kunna bidra till strategiska misstag genom att inte höja sina röster och framföra invändningar.

Sverige har också intresse av att skydda en demokratisk och regelbaserad världsordning samt att ta hänsyn till demokrati och mänskliga rättigheter vid tillståndsprövning om krigsmaterielsamarbeten. Indiens demokratiska nedgång och minskade respekt för mänskliga rättigheter är i sammanhanget en risk att förhålla sig till. Det är också den indiska ambitionen att, likt Ryssland och Kina, verka för en multipolär världsordning, där demokratiska västerländska staters inflytande avtar. Sverige behöver också förhålla sig till risken att Indiens retorik om den regelbaserade världsordningen åtföljs av agerande som strider mot internationell rätt.

7.3 Tre alternativa strategiska förhållningssätt

Strategiska förhållningssätt till Indien skulle kunna anta åtminstone tre olika former: *offensivt-optimistiskt*, *passivt-pessimistiskt* eller *avvaktande-kritiskt*.

Ett *offensivt-optimistiskt förhållningssätt* innebär betoning av möjligheter, och användning av det nuvarande geopolitiska läget för att bidra till att Indien rör sig i västerut. Utgångspunkten är att Indien kommer att distansera sig från Ryssland och i bästa fall återupprätta sin demokratiska status, dvs. att scenarierna 1 eller 4 infrias (se kapitel 6). I en tid då Ryssland är försvagat på grund av kriget i Ukraina och har svårt att leverera nya vapensystem, och relativ indisk-västlig samsyn råder om Kina, skulle västmakter på olika sätt kunna använda morötter för att dra Indien närmare den västliga sfären. Det offensivt-optimistiska förhållningssättet är i dag utbrett bland västerländska stater, t.ex. i USA och Frankrike.

Ett *passivt-pessimistiskt förhållningssätt* innebär betoning av risker, såsom svårigheter med att navigera på den indiska vapenmarknaden, farorna med långvariga och intima rysk-indiska band, riskerna för teknologispredning till tredje land, delvis inkongruenta nationella intressen samt avtagande värdegemenskap. Utgångspunkten är att riskerna är stora för att Indien bibehåller nära strategiska band till Ryssland, eventuellt återknyter samarbetet med Kina, och/eller går i auktoritär riktning, dvs. att scenarierna 1, 2 eller 3 realiseras. Det passivt-pessimistiska förhållningssättet medför att en fördjupning av banden med Indien om avancerade plattformar och kritiska teknologier är uteslutet. Hållningen innebär en låg profil i strategiska frågor – i hopp om bättre tider.

Ett *avvaktande-kritiskt förhållningssätt* antar att riskerna med ett djupare samarbete i nuläget är större än möjligheterna, men att det ändå är viktigt att bidra till att Indien rör sig från Ryssland i riktning mot Väst. Utgångspunkten är att potentiella risker, såsom scenarierna 1, 2 och 3, bör motverkas, och att scenario 4 – om ett demokratisk och Västlutande Indien – bör främjas, men inte främst med morötter. Hållningen innebär att fördjupade försvarssamarbeten villkoras av förändrad inrikes- och utrikespolitik i Indien, och att kritik samtidigt framförs öppet. I dagsläget behandlar de flesta framträdande västerländska aktörer Indien med silkesvantar, genom att erbjuda investeringar och teknologier utan att offentligt kritisera samarbetet med Ryssland eller den demokratiska nedgången. Ett avvaktande-kritiskt förhållningssätt innebär signalering till Indien, i samråd med likasinnade stater, att ett djupare försvarssamarbete inte kan komma på fråga förrän Indien tar konkreta steg bort från Ryssland och den negativa demokratiutvecklingen vänder uppåt. Vikten av svensk säkerhetspolitisk forskning om Indien

Som världens folkrikaste land och snabbast växande större ekonomi kommer Indien sannolikt att spela en större roll på världsarenan framgent. I dagsläget är dock forskning om indisk säkerhetspolitik ytterst begränsad i Sverige – till skillnad från till exempel USA och andra europeiska stater. Om Sverige, EU och Nato ska undvika att trampa snett när det gäller relationerna till den framväxande stormakten, krävs välgrundade beslut, som i sin tur är avhängig kontinuerlig och djupgående analys.

Källor

- ¹ Se t ex: C. Raja Mohan, "India Romances the West: In a deepening geopolitical shift, New Delhi is inching closer on many fronts", 19 mars 2021, Foreign Policy, <https://foreignpolicy.com/2021/03/19/india-modi-west-quad-china-biden-non-aligned> (2023-11-11).
- ² The Economist, "What if China and India became friends?", 19 juli 2023, <https://www.economist.com/international/2023/07/19/what-if-china-and-india-became-friends> (2023-11-12).
- ³ Se t.ex. debatten i Foreign Affairs under 2023: Sameer Lalwani, Happymon Jacob, "Will India Ditch Russia?: Debating the Future of an Old Friendship", Foreign Affairs, 24 januari 2023, <https://www.foreignaffairs.com/india/will-india-ditch-russia> (2023-11-12).
- ⁴ The International Institute for Strategic Studies, "India's defence transformation", vol. 28, comment 22, oktober 2022, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13567888.2022.2142363> (2023-11-12); Anit Mukherjee, Rajeswari Pillai Rajagopalan och Nishant Rajeev (red.), *Momentous Changes: Defence Reforms, Military Transformation, and India's New Strategic Posture*, Observer Research Foundation, 2023, https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2023/07/ORF-RSIS_MomentousChanges-DefenceReforms.pdf (2023-11-12)
- ⁵ Intervjuer i New Delhi, mars 2023.
- ⁶ Se kapitel 5.
- ⁷ Harsh . V Pant (red.), *The Routledge Handbook of Indian Defence Policy: Themes, Structures and Doctrines, Second Edition*, Oxford: Routledge, 2020.
- ⁸ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, *Allvarstid: Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023*, Ds 2023:19, <https://www.regeringen.se/contentassets/de808e940116476d8252160c58b78bb7/allvarstid-ds-202319.pdf> (2023-11-12.)
- ⁹ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, s. 12.
- ¹⁰ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, s. 11.
- ¹¹ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, s. 14.
- ¹² Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, s. 13.
- ¹³ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, s. 13.
- ¹⁴ Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, s. 17.
- ¹⁵ Riksdagen, Utrikesutskottets betänkande 2017/18:UU9, "Skärpt exportkontroll av krigsmateriel", 2017, <https://data.riksdagen.se/fil/604D3D2F-9FBB-477D-BBB6-1A9E0B3C2008> (2023-11-12).
- ¹⁶ Riksdagen, 2017.
- ¹⁷ Kate Sullivan de Estrada, "What is a vishwaguru? Indian civilizational pedagogy as a transformative global imperative", *International Affairs*, vol. 99:2, mars 2023, s. 433–455.
- ¹⁸ Frågor som har betonats är individens ansvar för att motverka klimatförändringar; vikten av internationellt samarbete enligt principen om *vasuhaiva kutumbaka* ("världen är en familj"); och de förmodat hälsobringande effekterna av traditionell medicin och praktik (som ayurveda, yoga etc).
- ¹⁹ Jaishankar, *The India Way*, 2020.
- ²⁰ High Commission of India, Singapore, "IISS Fullerton Lecture by Foreign Secretary in Singapore", 20 juli 2015, <https://www.hcisingapore.gov.in/archnotice?id=eyJpdjI6ImdNRjhTQzIXaHU4d0oxNUQxMXNtb2c9PSIsInZhbHVlIjoiaMHd2aEZrNE45RU90NmNVN0FUZTlOQT09IiwibWFjIjoiaYmFhNmFiNTZkMGE0YjZlOGYzMDg5YWJhNzI5ZTAwNmNjZGE3YWZmNjZiZmUzNTY0MGZhNjhlODAMTY2ZWQ1YSJ9> (2023-11-12).
- ²¹ Group of 20 (G20); Quadrilateral Security Dialogue (QUAD); Brazil, Russia, India, China, South Africa (BRICS); Shanghai Cooperation Organisation (SCO).

- ²² Bharatiya Janata Party, *Sankalp Bharat, Sabakt Bharat*, Sankalp Patra, Lok Sabha 2019, <https://library.bjp.org/jspui/bitstream/123456789/2988/1/BJP-Election-english-2019.pdf> (2023-11-12), s. 17.
- ²³ Bharatiya Janata Party, 17.
- ²⁴ Internationella valutafonden, "Datamapper", <https://www.imf.org/external/datamapper> (2023-11-12).
- ²⁵ Prime Minister's Office, "The Prime Minister, Shri Narendra Modi addressed the nation from the ramparts of the Red Fort on the 76th Independence Day", 12 augusti 2022, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1852024#:~:text=Compliments%20to%20my%20dear%20countrymen,who%20love%20their%20country%20immensely> (2023-11-12).
- ²⁶ Se t ex: Outlook, "PM Modi Calls For Making India A Technological Hub Of World", 15 augusti 2022, <https://www.outlookindia.com/business/pm-modi-calls-for-making-india-a-technological-hub-of-world-news-216465> (2023-11-12); Jibu Elías, "AI for All: How India is carving its own path in the global AI race", <https://oecd.ai/en/wonk/india> (2023-11-12); Ministry of Electronics & Information Technology, Government of India, "India Semiconductor Mission", <https://ism.gov.in> (2023-11-12).
- ²⁷ Press Information Bureau, Ministry of Information & Broadcasting, Government of India, "New India: Shedding the Vestiges of Colonial Past", 1 december 2022, <https://pib.gov.in/FeaturesDeatils.aspx?NoteId=151220&ModuleId%20=%202> (2024-03-08).
- ²⁸ Press Information Bureau, Government of India, "New India: Shedding the Vestiges of Colonial Past", 1 december 2022, <https://pib.gov.in/FeaturesDeatils.aspx?NoteId=151220&ModuleId%20=%202#:~:text=Rajpath%20Renamed%20Kartavya%20Path,Delhi%20on%20September%2008%2C%202022> (2023-11-12).
- ²⁹ Se t ex: Alyssa Ayres, "India's New Self-Reliance: What Does Modi Mean?", *Council on Foreign Relations*, <https://www.cfr.org/blog/indias-new-self-reliance-what-does-modi-mean> (2023-11-12).
- ³⁰ Se t ex: Sanchari Ghosh, "PM Modi calls for rules-based global order to strengthen Asean-India cooperation", *Mint*, 7 september 2023, <https://www.livemint.com/news/world/pm-modi-calls-for-rules-based-global-order-to-strengthen-asean-india-cooperation-11694082765392.html> (2023-11-13).
- ³¹ Dan Bilefsky och Mujib Mashal, "Amid Russia's growing international isolation, India's leader tells Putin that today is no time for war.", *The New York Times*, 16 september 2022, <https://www.nytimes.com/2022/09/16/world/europe/modi-putin-ukraine-russia.html> (2023-11-13).
- ³² Roger Cohen, "Russia's War Could Make It India's World", *The New York Times*, 31 december 2022, <https://www.nytimes.com/2022/12/31/world/asia/india-ukraine-russia.html> (2023-11-13).
- ³³ Sayantani Biswas, "India-Canada row: Justin Trudeau doubles down on claim, says 'if bigger countries violate law without consequences...'", *Mint*, 12 november 2023, <https://www.livemint.com/news/world/indiacanada-row-justin-trudeau-doubles-down-on-claim-says-if-bigger-countries-violate-law-without-consequences-modi-11699779981046.html> (2023-11-13).
- ³⁴ Ashley J. Tellis, "Non-Allied Forever: India's Grand Strategy According to Subrahmanyam Jaishankar", 3 mars 2021, Carnegie, <https://carnegieendowment.org/2021/03/03/non-allied-forever-india-s-grand-strategy-according-to-subrahmanyam-jaishankar-pub-83974> (2023-11-23).
- ³⁵ Jaishankar, *The India Way*, 2020.
- ³⁶ Ministry of External Affairs, Government of India, "Interview by EAM, Dr. S. Jaishankar to leading German economic daily, Handelsblatt during his visit for the Munich Security Conference", 20 februari 2024, <https://www.mea.gov.in/interviews.htm?dtl/37642/Interview+by+EAM+Dr+S+Jaishankar+to+leading+German+economic+daily+Handelsblatt+during+his+visit+for+the+Munich+Security+Conference>.

- ³⁷ Indiens ambassad i Moskva, "India's EAM S. Jaishankar visit to Moscow July 07-09 2021", 8 juli 2021, <https://indianembassy-moscow.gov.in/press-releases-EAM-08-07-2021-1.php> (2023-11-13).
- ³⁸ Se även: Press Trust of India, "India values multipolar order premised on territorial integrity of all countries: Harsh Vardhan Shringla", *The Economic Times*, 23 juni 2021, <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/india-values-multipolar-order-premised-on-territorial-integrity-of-all-countries-harsh-varadhan-shringla/articleshow/83777847.cms> (2023-11-13).
- ³⁹ Se t ex: Tanvi Madan, "Modi-Biden meet: India, US and the China anxiety", *The Indian Express*, 8 september 2023, <https://indianexpress.com/article/opinion/columns/modi-biden-meet-india-us-and-the-china-anxiety-8929602> (2023-11-13); Shreya Upadhyay, "BRICS, Quad, and India's Multi-Alignment Strategy", 12 juli 2022, *Stimson*, <https://www.stimson.org/2022/brics-quad-and-indias-multi-alignment-strategy> (2023-11-13).
- ⁴⁰ Guha, *India After Gandhi*, 2007; Shivshankar Menon, *India and Asian Geopolitics: The Past, Present, Washington: Brookings*, 2021; Jaishankar, *The India Way*, 2020.
- ⁴¹ Brookings, Global India Podcast, "A big-picture look at the India-China relationship", 20 september 2023, <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2023/09/Global-India-Gokhale-Menon-20230920.pdf> (2023-11-13); intervjuer i New Delhi, mars 2023.
- ⁴² Rezaul H Laskar, "No normalisation of ties without peace on LAC: EAM Jaishankar tells China", *Hindustan Times*, 9 juni 2023, <https://www.hindustantimes.com/india-news/jaishankar-warns-china-normalisation-of-ties-impossible-without-peace-on-lac-101686250103401.html> (2023-11-14); India Today, "Power balance has shifted against us: Ex-foreign secretary Shivshankar Menon on India-China standoff", 14 november 2023, <https://www.indiatoday.in/world/story/power-balance-shifted-former-foreign-secretary-shivshankar-menon-india-china-standoff-1862908-2021-10-09> (2023-11-14).
- ⁴³ Intervjuer i New Delhi, mars 2023; Manoj Joshi, *Understanding the India-China Border: The Enduring Threat of War in High Himalayas*, Hurst, 2022.
- ⁴⁴ Sushant Singh, "The Challenge of a Two-Front War: India's China-Pakistan Dilemma", *Stimson*, 19 april 2021, <https://www.stimson.org/2021/the-challenge-of-a-two-front-war-indias-china-pakistan-dilemma> (2023-11-13); Brookings, Global India Podcast, september 2023; Brookings, Global India Podcast, "How India Sees China's Ties with Pakistan and Bhutan", 1 november 2023, <https://www.brookings.edu/articles/how-india-sees-chinas-ties-with-pakistan-and-bhutan> (2023-11-14).
- ⁴⁵ Brookings, Podcast, "India-China security competition on land, at sea, in space, and beyond", 4 oktober 2023, <https://www.brookings.edu/articles/india-china-security-competition-on-land-at-sea-in-space-and-beyond> (2023-11-13); Brookings, Global India Podcast, september 2023.
- ⁴⁶ C. Raja Mohan, "It's time India and Japan rethink their nuclear policy", *The Indian Express*, 26 juli 2022, <https://indianexpress.com/article/opinion/columns/its-time-india-and-japan-rethink-their-nuclear-policy-8051160> (2023-11-13); Pulkit Mohan, "China's Nuclear Ambitions, the Implications for India, and the Future of Global Disarmament", Observer Research Foundation, Issue Brief, Nr. 560, juli 2022, https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2022/07/ORF_IssueBrief_560_China-Nuclear.pdf (2023-11-13).
- ⁴⁷ Srikanth Kondapalli, "India's Approaches in Managing China's Challenges", i Sujan Chonoy, Vijay Chauthaiwale och Uttam Kumar Sinha, *Modi: Shaping a Global Order in Flux*, New Delhi: Wisdom Tree, 2023, s.22; Brookings, Global India Podcast, september 2023; Vijay Gokhale, "The Road from Galwan: The Future of India-China", 10 mars 2021, *Carnegie India*, <https://carnegieindia.org/2021/03/10/road-from-galwan-future-of-india-china-relations-pub-84019> (2023-11-13).
- ⁴⁸ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ⁴⁹ Ministry of Commerce and Industry, Department of Commerce, Government of India, Export Import Data Bank, <https://tradestat.commerce.gov.in/eidb/default.asp> (2023-11-13).
- ⁵⁰ Raj Verma, "India's Economic Decoupling from China: A Critical Analysis", *Asia Policy*, Vol 18:1, januari 2023, s. 143–66, https://www.nbr.org/wp-content/uploads/pdfs/publications/asiapolicy_18-1_verma_jan2023.pdf (2023-11-14).

- ⁵¹ Vijay Gokhale, "The Road from Galwan: The Future of India-China", 10 mars 2021, *Carnegie India*, <https://carnegieindia.org/2021/03/10/road-from-galwan-future-of-india-china-relations-pub-84019> (2023-11-13); The Economist, "What if China and India became friends?", 19 juli 2023, <https://www.economist.com/international/2023/07/19/what-if-china-and-india-became-friends> (2023-11-12).
- ⁵² Se t.ex. Stimson, "Regional Roundtable: Reflections on Balakot", <https://southasianvoices.org/regional-roundtable-reflections-on-balakot> (2023-11-14); Michael Sheldon, "India's Airstrike on Pakistan May Not Have Hit its Target", *The Wire*, 2 mars 2019, <https://thewire.in/security/indias-airstrike-on-pakistan-may-not-have-hit-its-target> (2023-11-14).
- ⁵³ Surya Valliappan Krishna, "Bordering on Peace: Evaluating the Impact of the India-Pakistan Ceasefire", 24 februari 2022, <https://carnegieindia.org/2022/02/24/bordering-on-peace-evaluating-impact-of-india-pakistan-ceasefire-pub-86513> (2023-11-14); Derek Grossman, "India-Pakistan Ties Are Warming—but Don't Get Excited Just Yet", 27 september 2022, RAND, <https://www.rand.org/pubs/commentary/2022/09/india-pakistan-ties-are-warming-but-dont-get-excited.html> (2023-11-14).
- ⁵⁴ Hannah Ellis-Petersen och Shah Meer Baloch, "Pakistani minister flies to India for first visit by a senior official in 12 years", *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2023/may/04/pakistani-minister-flies-to-india-for-first-visit-by-a-senior-official-in-12-years> (2023-11-14).
- ⁵⁵ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ⁵⁶ Intervju, New Delhi, mars 2023.
- ⁵⁷ Amit Ahuja och Daves Kapur, *International Security in India: Violence, Order and the State*, Oxford: Oxford University Press, 2023, s. 12-15.
- ⁵⁸ Se t.ex. Dhiren A. Sadokpam, "What is really behind the violence in Manipur?", 6 maj 2023, *Frontline*, <https://frontline.thehindu.com/news/what-is-really-behind-the-violence-in-manipur/article66820969.ece> (2023-11-14); Hindustan Times, "Manipur violence: Death toll touches 175 mark, few stolen weapons recovered, says police", 15 september 2023, <https://www.hindustantimes.com/india-news/manipur-toll-175-few-stolen-weapons-recovered-police-101694716778763.html> (2023-11-14).
- ⁵⁹ Ahuja och Kapur, s. 12-14.
- ⁶⁰ Ahuja och Kapur, s. 12-14.
- ⁶¹ Deeptiman Tiwary, "Four years after removal of Article 370: How J&K security situation has changed", *The Indian Express*, 6 augusti 2023, <https://indianexpress.com/article/explained/four-years-after-removal-of-art-370-how-jk-security-situation-has-changed-8877147> (2023-11-14).
- ⁶² Vivek Gupta, "What Explains Amritpal Singh's Mystifying Rise as the New Poster Boy of Radical Sikh Politics?", *The Wire*, 11 februari 2023, <https://thewire.in/politics/amritpal-singh-radical-sikh-politics-rise> (2023-11-14).
- ⁶³ John Paul Tasker, "Trudeau accuses India's government of involvement in killing of Canadian Sikh leader", *CBS*, 18 september 2023, <https://www.cbc.ca/news/politics/trudeau-indian-government-nijjar-1.6970498> (2023-11-14).
- ⁶⁴ Se t ex: Human Rights Watch, "India: Gujarat Officials Took Part in Anti-Muslim Violence", 30 april 2002, <https://www.hrw.org/news/2002/04/30/india-gujarat-officials-took-part-anti-muslim-violence> (2023-11-14).
- ⁶⁵ Grand Tamasha, "Opening the Black Box of India's Internal Security State", 10 mars 2023, <https://grand-tamasha.simplecast.com/episodes/opening-the-black-box-of-indias-internal-security-state> (2023-11-14); Ahuja och Kapur, 2023; Danish Raza, "'Cow is my mother': India's cow-related lynching incidents are on the rise. Is the BJP to blame?", *South China Morning Post*, 11 september 2022, <https://www.scmp.com/week-asia/people/article/3191981/cow-my-mother-indias-cow-related-lynching-incidents-are-rise-bjp>.
- ⁶⁶ Kanti Bajpai (red.), *How Realist Is India's Security Policy?*, London: Routledge India, 2023.
- ⁶⁷ Press Trust of India, "Tharoor thanks Jaishankar for giving him 'credit' for term 'multi-alignment', posts selfie", *The Print*, 26 april 2022, <https://theprint.in/india/tharoor-thanks-jaishankar-for-giving-him-credit-for-term-multi-alignment-posts-selfie/932190> (2023-11-15).

- ⁶⁸ Jaishankar, *The India Way*, 2020, s. 15.
- ⁶⁹ Sunil Khilnani et al, "NonAlignment 2.0: A Foreign and Strategic Policy for India in the Twenty First Century", *Centre for Policy Research*, 29 februari 2012, <https://cprindia.org/wp-content/uploads/2021/12/NonAlignment-2.pdf> (2023-11-15).
- ⁷⁰ Ministry of External Affairs, Government of India, "External Affairs Minister's speech at the 4th Ramnath Goenka Lecture, 2019", 14 november 2019, <https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/32038/External+Affairs+Ministers+speech+at+the+4th+Ramnath+Goenka+Lecture+2019> (2023-11-15).
- ⁷¹ Jaishankar, *The India Way*, 2020, s 9, 11.
- ⁷² Jaishankar, *The India Way*, 2020, s. 62.
- ⁷³ Jaishankar, *The India Way*, 2020, s. 47-105.
- ⁷⁴ Christine Huang, Moira Fagan och Sneha Gubbala, "Views of India Lean Positive Across 23 Countries: Among Indians, Modi and India's global influence are viewed favorably 23", *Pew Research Center*, 29 augusti 2023, https://www.pewresearch.org/global/wpcontent/uploads/sites/2/2023/08/PG_2023.08.29_views-of-india_report.pdf (2023-11-15); Sonnet Frisbie och Scott Moskowitz, "India in Between: Modi's Delicate Dance of Diplomatic Moderation Offers Risks and Rewards", *Morning Consultant*, 17 januari 2023, <https://pro.morningconsult.com/analysis/india-diplomatic-moderation-offers-risks-and-rewards> (2023-11-15).
- ⁷⁵ Indiens ambassad i Moskva, "Bilateral Relations: India-Russia Relations", <https://indianembassy-moscow.gov.in/bilateral-relations-india-russia.php> (2023-11-15).
- ⁷⁶ Indiens ambassad i Moskva, "Bilateral Relations: India-Russia Relations", <https://indianembassy-moscow.gov.in/bilateral-relations-india-russia.php> (2023-11-15).
- ⁷⁷ Indiens ambassad i Moskva, "Bilateral Relations: India-Russia Relations", <https://indianembassy-moscow.gov.in/bilateral-relations-india-russia.php> (2023-11-15).
- ⁷⁸ The Shanghai Cooperation Organisation (SCO) and India, Members' Reference Service, *Lok Sabha Secretariat*, No.28/RN/Ref./July/2017, https://loksabhadocs.nic.in/Refinput/New_Reference_Notes/English/The_Shanghai_Cooperation_Organization.pdf (2023-11-15), s. 9-10.
- ⁷⁹ Indiens ambassad i Moskva, "Bilateral Relations: India-Russia Relations", <https://indianembassy-moscow.gov.in/bilateral-relations-india-russia.php> (2023-11-15).
- ⁸⁰ Ministry of Commerce and Industry, Government of India, <https://tradestat.commerce.gov.in> (2023-11-15).
- ⁸¹ Nidhi Verma, "Russia makes up 40% of Indian oil imports, dents OPEC's share", *Reuters*, 20 oktober 2023, <https://www.reuters.com/world/india/russia-makes-up-40-indian-oil-imports-dents-opecs-share-2023-10-20> (2023-11-15).
- ⁸² Ministry of Commerce and Industry, Government of India, <https://tradestat.commerce.gov.in> (2023-11-15).
- ⁸³ Dipanjan Roy Chaudhury, "Eurasian economic union meets to speed up proposed FTA with India", *The Economic Times*, 26 mars 2023, <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/foreign-trade/eurasian-economic-union-meets-to-speed-up-proposed-fta-with-india/articleshow/100510786.cms?from=mdr> (2023-11-15).
- ⁸⁴ Rhik Kundu, "India to iron out rupee trade problems amid stranded Russian assets", *Mint*, 27 september 2023, <https://www.livemint.com/news/india/india-to-iron-out-rupee-trade-problems-amid-stranded-russian-assets> 11695833201640.html#:~:text=By%20utilizing%20the%20respondent%20bank%27s,imports%20and%20exports%20in%20rupees (2023-11-15).
- ⁸⁵ Anup Roy, Sudhi Ranjan Sen och Rakesh Sharma, "India Pushes Back Against Russia Demands to Pay for Oil in Yuan", *Bloomberg*, 20 oktober 2023, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-10-20/india-pushes-back-against-russia-demands-to-pay-for-oil-in-yuan> (2023-11-15).
- ⁸⁶ Intervju, New Delhi, mars 2023.

- ⁸⁷ Sameer Lalwani och Tyler Sagerstrom, "What the India–Russia Defence Partnership Means for US Policy", *Survival*, Vol 63:4, 27 juli 2021, s. 149-182, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00396338.2021.1956196> (2023-11-15).
- ⁸⁸ BrahMos Aerospace, "BRAHMOS Supersonic Cruise Missile", <https://www.brahmos.com/content.php?id=10&sid=10> (2023-11-15).
- ⁸⁹ Kerry R Bolton, "Indo–Russian Defence Cooperation And INS Arihant", *World Affairs: The Journal of International Issues*, Vol 17:1, s. 52-61. Jyoti Malhotra, "How India's pride INS Arihant was built", *Business Standard*, 19 augusti 2013, https://www.business-standard.com/article/specials/how-india-s-pride-ins-arihant-was-built-113081100745_1.html (2023-11-15); Pawan Atri, "Russia Likely to Continue Supporting India's Nuclear Sub Program: Navy Veteran", *Sputnik*, 16 mars 2023, <https://sputniknews.in/20230316/russia-may-continue-supporting-indias-nuclear-sub-program-says-navy-veteran-1177270.html> (2023-11-15).
- ⁹⁰ Happymon Jacob, "Russia Is Losing India: How Putin's Ukraine Gambit Doomed a Long Partnership", *Foreign Affairs*, 22 september 2022. Matthew Stein, "India Takes a Step Away from the Russian Defense Industry", *Journal of Indo-Pacific Affairs*, Air University (AU), 31 juli 2023, <https://www.airuniversity.af.edu/JIPA/Display/Article/3475660/india-takes-a-step-away-from-the-russian-defense-industry/#:~:text=The%20Indian%20government%20cancelled%20or,17%20V5%20helicopters%20from%20Russia> (2023-11-15); Dhruva Jaishankar, "The Ukraine war could transform India's military preparedness", <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/ukraine-war-could-transform-india-s-military-preparedness>, *The Interpreter*, 10 mars 2022, <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/ukraine-war-could-transform-india-s-military-preparedness> (2023-11-15).
- ⁹¹ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ⁹² Dinakar Peri, "Indo-Russian joint venture begins manufacturing AK-203 assault rifles in U.P.", *The Hindu*, 17 januari 2023, <https://www.thehindu.com/news/national/indo-russian-joint-venture-begins-manufacturing-ak-203-assault-rifles-in-up/article66386155.ece> (2023-11-15).
- ⁹³ Reuters, "Russia, India discussing joint production of aircraft weapons -RIA news agency", 14 november 2023, <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/russia-india-discussing-joint-production-aircraft-weapons-ria-news-agency-2023-11-14> (2023-11-15).
- ⁹⁴ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ⁹⁵ Se t.ex. Lalwani och Sagerstrom, s. 158.
- ⁹⁶ Sameer Lalwani, Happymon Jacob, "Will India Ditch Russia?: Debating the Future of an Old Friendship", *Foreign Affairs*, 24 januari 2023, <https://www.foreignaffairs.com/india/will-india-ditch-russia> (2023-11-12).
- ⁹⁷ Arvind Gupta, "Introduction", i Arvind Gupta and Anil Wadhwa (red), *India's Foreign Policy: Surviving in a Turbulent World*, Thousand Oaks: SAGE, 2020, s. 6.
- ⁹⁸ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "Exercise INDRA - 2017: Indo-Russia Joint Exercise: First Ever International Tri Service Exercise", 16 oktober 2017, <https://pib.gov.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=171756> (2023-11-15).
- ⁹⁹ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "IAF Phase of Indo - Russian Tri- Services Exercise Indra 2019 in Pune, Gwalior, Babina and Goa", 16 december 2019, <https://pib.gov.in/Pressreleaseshare.aspx?PRID=1596684> (2023-11-15).
- ¹⁰⁰ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "EXERCISE INDRA-21", 27 juli 2021, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1739351#:~:text=12th%20Edition%20of%20Indo,force%20against%20international%20terror%20groups> (2023-11-15).
- ¹⁰¹ AFP, "Russia holds naval drills with India in Bay of Bengal", *The Economic Times*, 21 november 2023, <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/russia-holds-naval-drills-with-india-in-bay-of-bengal/articleshow/105386397.cms?from=mdr> (2024-03-08).
- ¹⁰² Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "CURTAIN RAISER INDIAN ARMY TO PARTICIPATE IN MULTI-LATERAL EXERCISE ZAPAD 2021 IN RUSSIA", 1 september 2021, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1751101> (2023-11-15); Manjeet Negi, "Indian Army demonstrates its battle drills, firing skills at Zapad 2021", *India Today*, 13 september 2021, <https://www.indiatoday.in/india/story/indian-army-military-exercise-zapad-2021-russia-1852140-2021-09-13> (2023-11-15); Mint, "Indian Army to

- participate in multi-nation military exercise 'ZAPAD 2021' in Russia", 1 september 2021, <https://www.livemint.com/news/india/indian-army-to-participate-in-multi-nation-military-exercise-zapad-2021-in-russia-11630511720499.html> (2023-11-15).
- ¹⁰³ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "Indian Army Contingent Participates in Exercise Vostok- 2022 at Sergeyevsky, East Military District Russia", 1 september 2022, <https://pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1856018> (2023-11-15).
- ¹⁰⁴ Rajat Pandit, "India pulls out of Russia war game due to China, Pakistan's participation", *Times of India*, 30 augusti 2020, <https://timesofindia.indiatimes.com/india/india-pulls-out-of-russia-war-game-due-to-china-pakistans-participation/articleshow/77825323.cms> (2023-11-15).
- ¹⁰⁵ Gautam Chikermane, "A brief history of India-US relations: Nehru to Modi, Truman to Biden", *Observer Research Foundation*, 17 juni 2023, <https://www.orfonline.org/expert-speak/a-brief-history-of-india-us-relations> (2023-11-16).
- ¹⁰⁶ Ashley J. Tellis, "US-India Relations: The Struggle for an Enduring Partnership" i David M. Malone, C. Raja Mohan och Srinath Raghavan, *The Oxford Handbook of Indian Foreign Policy*, Oxford: Oxford University Press, 2015, 481-494.
- ¹⁰⁷ The White House, "Joint Statement from the United States and India", 22 juni 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/06/22/joint-statement-from-the-united-states-and-india> (2023-11-16).
- ¹⁰⁸ Patrick Gerard Buchanand och Benjamin Rimland, "Defining the Diamond: The Past, Present, and Future of the Quadrilateral Security Dialogue", *CSIS*, 16 mars 2020, <https://www.csis.org/analysis/defining-diamond-past-present-and-future-quadrilateral-security-dialogue> (2023-11-16).
- ¹⁰⁹ Ministry of External Affairs, Government of India, "First I2U2 (India-Israel-UAE-USA) Leaders' Virtual Summit", 12 juli 2022, <https://www.mea.gov.in/virtual-meetings-detail.htm?35489/First+I2U2+IndiaIsraelUAEUSA+Leaders+Virtual+Summit> (2023-11-16).
- ¹¹⁰ U.S. Department of Commerce, "Indo-Pacific Economic Framework", <https://www.commerce.gov/ipef#:~:text=In%20May%202022%2C%20the%20United,Partners%20across%20the%20Indo%2DPacific> (2023-11-16).
- ¹¹¹ Sidhartha, TNN, "Ambitious IMEEC set to merge geopolitics and geoeconomics", *Times of India*, 1 oktober 2023, <https://timesofindia.indiatimes.com/india/ambitious-imeec-set-to-merge-geopolitics-and-geoeconomics/articleshow/104074709.cms?from=mdr> (2023-11-16).
- ¹¹² Robert D. Blackwill och Ashley J. Tellis, "The India Dividend: New Delhi Remains Washington's Best Hope in Asia", *Foreign Affairs*, september/oktober 2019, <https://www.foreignaffairs.com/articles/india/2019-08-12/india-dividend> (2023-11-16); Ashley J. Tellis, "The U.S.-India Relationship Under Trump and Modi", *Carnegie*, 15 maj 2017, <https://carnegieendowment.org/2017/05/15/u.s.-india-relationship-under-trump-and-modi-pub-70034> (2023-11-16).
- ¹¹³ Ministry of Commerce and Industry, Government of India, "Export Import Data Bank", <https://tradestat.commerce.gov.in/eidb/default.asp> (2023-11-16).
- ¹¹⁴ Philip Wen och Greg Ip, "China Finally Has a Rival as the World's Factory Floor", 9 maj 2023, *The Wall Street Journal*, <https://www.wsj.com/world/india-china-factory-manufacturing-24a4e3fe> (2023-11-16).
- ¹¹⁵ Reuters, "India jobs and investment to double, says Foxconn, as it moves away from China", *South China Morning Post*, 17 september 2023, <https://www.scmp.com/news/asia/south-asia/article/3234870/india-jobs-and-investment-double-says-foxconn-it-moves-away-china> (2023-11-16); Billy Perrigo, "Story of One iPhone Factory Powering Apple's Pivot to India", *Time*, 2 oktober 2023, <https://time.com/6318369/apple-iphone-factory-india> (2023-11-16).
- ¹¹⁶ Micron, "Micron Announces New Semiconductor Assembly and Test Facility in India", 22 juni 2023, <https://investors.micron.com/news-releases/news-release-details/micron-announces-new-semiconductor-assembly-and-test-facility> (2023-06-22).
- ¹¹⁷ Aditi Shah och Aditya Kalra, "Tesla to discuss factory plan for new \$24,000 car with India commerce minister", 24 juli 2023, [https://www.reuters.com/business/autos-transportation/tesla-discuss-factory-plan-new-24000-car-with-india-commerce-minister-source-2023-07-24/#:~:text=NEW%20DELHI%2C%20July%2024%20\(Reuters,of%20the%20matter%20told%20Reuters](https://www.reuters.com/business/autos-transportation/tesla-discuss-factory-plan-new-24000-car-with-india-commerce-minister-source-2023-07-24/#:~:text=NEW%20DELHI%2C%20July%2024%20(Reuters,of%20the%20matter%20told%20Reuters) (2023-11-16).
- ¹¹⁸ Outlook, "Air India Signs Purchase Agreement With Airbus, Boeing For 470 New Planes", 20 juni 2023, <https://www.outlookindia.com/business/air-india-signs-purchase-agreement-with-airbus-boeing-for-470-new-planes-news-296521> (2023-11-16).

- ¹¹⁹ ET Bureau, "India, a Capitol idea: The rising heft of India caucus in US", *The Economic Times*, 3 maj 2023, <https://economictimes.indiatimes.com/opinion/et-commentary/india-a-capitol-idea-the-rising-heft-of-india-caucus-in-us/articleshow/99968617.cms> (2023-11-16).
- ¹²⁰ Damien Cave, "Modi and India's Diaspora: A Complex Love Affair Making Global Waves", *The New York Times*, 18 juli 2023, <https://www.nytimes.com/2023/07/18/world/asia/india-diaspora.html> (2023-11-16).
- ¹²¹ https://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/India_US_brief.pdf
- ¹²² Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, 2 februari 2021, <https://pib.gov.in/Pressreleaseshare.aspx?PRID=1696140> (2023-11-16).
- ¹²³ Indian Navy, "Exercise MALABAR -23 concludes", <https://indiannavy.nic.in/content/exercise-malabar-23-concludes> (2023-11-16).
- ¹²⁴ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "RIMPAC 2014", 1 juli 2014, <https://pib.gov.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=105994> (2023-11-16).
- ¹²⁵ Abhishek Bhalla, "In a first, Indian Navy to participate in French naval exercise La Perouse, Quad allies to join", *India Today*, 24 mars 2021, <https://www.indiatoday.in/india/story/indian-navy-participate-french-naval-exercise-la-perouse-quad-allies-1783239-2021-03-24> (2023-11-16).
- ¹²⁶ Indian Navy, "Exercise Sea Dragon 23", <https://indiannavy.nic.in/content/exercise-sea-dragon-23> (2023-11-16).
- ¹²⁷ Indian Navy, "INS Trikand Participates in International Maritime Exercise/ Cutlass Express 2023 (IMX/CE-23)", <https://indiannavy.nic.in/content/ins-trikand-participates-international-maritime-exercise-cutlass-express-2023-imx-23> (2023-11-16).
- ¹²⁸ Kalyan Ray, "Indian warship in Bahrain for CMF drill; officials meet onboard INS Vikrant", *Deccan Herald*, 5 mars 2023, <https://www.deccanherald.com/india/indian-warship-in-bahrain-for-cmf-drill-officials-meet-onboard-ins-vikrant-1197522.html> (2023-11-16).
- ¹²⁹ US Navy, "US Forces Participate in Indian Navy-led Exercise Milan for first time", 25 februari 2022, <https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/2946520/us-forces-participate-in-indian-navy-led-exercise-milan-for-first-time/#:~:text=This%20year%20marks%20the%20first,to%20the%20COVID%2D19%20pandemic> (2023-11-16).
- ¹³⁰ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "IN MARCOs – USN seals Joint Special Forces Exercise Commences at Goa", 4 december 2022, <https://pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1880810> (2023-11-16); Indian Navy, "5th Edition of The Joint Indian Navy - US Navy Special Forces Exercise, Sangam-22", <https://indiannavy.nic.in/content/5th-edition-joint-indian-navy-us-navy-special-forces-exercise-sangam-22> (2023-11-16).
- ¹³¹ Outlook, "Indo-US Military Exercise 'Yudh Abhyas 2022' Commences Today", <https://www.outlookindia.com/business/indo-us-military-exercise-yudh-abhyas-2022-commences-today-news-237659> (2023-11-16).
- ¹³² Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "INDO – US SPECIAL FORCES JOINT EXERCISE CULMINATES AT BAKLOH, HIMACHAL PRADESH", 28 augusti 2022, <https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1855014> (2023-11-16).
- ¹³³ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, "CULMINATION OF EXERCISE COPE INDIA-2023 AT AIR FORCE STATION KALAIKUNDA", 25 april 2023, <https://pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1919361#:~:text=This%20joint%20exercise%20provided%20valuable,bond%20of%20friendship%20and%20camaraderie> (2023-11-16); Press Trust of India, "Cope India 2023 concludes with spectacular aerial manoeuvres by Indian, US fighter jets", *The Economic Times*, 25 april 2023, <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/cope-india-2023-concludes-with-spectacular-aerial-manoevres-by-indian-us-fighter-jets/articleshow/99754170.cms> (2023-11-16).
- ¹³⁴ U.S. Indo-Pacific Command, "U.S., India Launch First Tiger TRIUMPH Exercise", 15 november 2019, <https://www.pacom.mil/Media/News/News-Article-View/Article/2018116/us-india-launch-first-tiger-triumph-exercise> (2023-11-16).
- ¹³⁵ The Indian Express, "Indo-US exercise TARKASH has drill against nuke, bio terror attacks for the first time. What are these attacks?", 15 februari 2023, <https://indianexpress.com/article/explained/indo-us-joint-exercise-what-are-cbrn-weapons-tarkash-8442357> (2023-11-16).
- ¹³⁶ Kate Sullivan de Estrada, "India and the Quad: When a 'Weak Link' Is Powerful", *The National Bureau of Asian Research*, 30 oktober 2023, <https://www.nbr.org/publication/india-and-the-quad-when-a-weak-link-is-powerful> (2024-03-08).

- ¹³⁷ Congressional Research Service, "India-U.S.: Major Arms Transfers and Military Exercises", 29 juni 2023, <https://sgp.fas.org/crs/row/IF12438.pdf> (2023-11-16).
- ¹³⁸ Mayank Pandey, "India to buy 31 Predator drones from US for \$3.5 bn; all you need to know" *Business Standard*, 20 juni 2023, https://www.business-standard.com/india-news/india-to-buy-31-predator-drones-from-us-for-3-5-bn-all-you-need-to-know-123062000324_1.html (2023-11-16).
- ¹³⁹ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ¹⁴⁰ U.S. Department of State, "U.S. Security Cooperation With India", 20 januari 2021, <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-withindia/#:~:text=Commensurate%20with%20this%20designation%2C%20in,by%20the%20Department%20of%20Commerce> (2023-11-16).
- ¹⁴¹ The White House, "FACT SHEET: United States and India Elevate Strategic Partnership with the initiative on Critical and Emerging Technology (iCET)", 31 januari 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/01/31/fact-sheet-united-states-and-india-elevate-strategic-partnership-with-the-initiative-on-critical-and-emerging-technology-icet> (2023-11-16).
- ¹⁴² Embassy of India, Washington D.C., "Launch of India-US Strategic Trade Dialogue", <https://www.indianembassyusa.gov.in/News?id=249871> (2023-11-16).
- ¹⁴³ US Department of Defence, "ROADMAP FOR U.S.-INDIA DEFENSE INDUSTRIAL COOPERATION", 5 juni 2023, <https://media.defense.gov/2023/Jun/21/2003244834/-1/-1/0/ROADMAP-FOR-US-INDIA-DEFENSE-INDUSTRIAL-COOPERATION-FINAL.PDF> (2023-11-16).
- ¹⁴⁴ US Department of Defence, "INDIA-U.S. DEFENSE ACCELERATION ECOSYSTEM (INDUS-X)", <https://media.defense.gov/2023/Jun/21/2003244837/-1/-1/0/FACTSHEET-INDUS-X-FINAL.PDF> (2023-11-16).
- ¹⁴⁵ GE, "GE Aerospace signs MOU with Hindustan Aeronautics Limited to produce fighter jet engines for Indian Air Force", 22 juni 2023, <https://www.ge.com/news/press-releases/ge-aerospace-signs-mou-with-hindustan-aeronautics-limited-to-produce-fighter-jet-0> (2023-11-16).
- ¹⁴⁶ U.S. Department of Commerce, "Secretary Raimondo Announces U.S.-India Semiconductor Supply Chain and Innovation Partnership MOU in New Delhi", 15 mars 2023, <https://www.commerce.gov/news/blog/2023/03/secretary-raimondo-announces-us-india-semiconductor-supply-chain-and-innovation> (2023-11-16); The White House, "Joint Statement from the United States and India", 22 juni 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/06/22/joint-statement-from-the-united-states-and-india> (2023-11-16).
- ¹⁴⁷ U.S. Department of Commerce, 15 mars 2023, <https://www.commerce.gov/news/blog/2023/03/secretary-raimondo-announces-us-india-semiconductor-supply-chain-and-innovation> (2023-11-16).
- ¹⁴⁸ U.S. Department of State, "Secretary Antony J. Blinken, Secretary of Defense Lloyd J. Austin III, Indian Minister of External Affairs Subrahmanyam Jaishankar, And Indian Minister of Defense Rajnath Singh Remarks Before the U.S.-India 2+2 Ministerial Dialogue", <https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-secretary-of-defense-lloyd-j-austin-iii-indian-minister-of-external-affairs-subrahmanyam-jaishankar-and-indian-minister-of-defense-rajnath-singh-remarks-before-the-u-s> (2023-11-16).
- ¹⁴⁹ The White House, "Joint Statement from the United States and India", 22 juni 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/06/22/joint-statement-from-the-united-states-and-india> (2023-11-16).
- ¹⁵⁰ NASA, "What is Artemis?", 25 juli 2019, <https://www.nasa.gov/general/what-is-artemis> (2023-11-16).
- ¹⁵¹ NDTV, "Even Sky Is Not The Limit": PM Modi On India-US Partnership", 23 juni 2023, <https://www.ndtv.com/india-news/even-sky-is-not-the-limit-pm-modi-on-india-us-partnership-4145033> (2023-11-16).
- ¹⁵² See text: Daniel Markey, "India as It Is: Washington and New Delhi Share Interests, Not Values", *Foreign Affairs*, 16 juni 2023, <https://www.foreignaffairs.com/india/markey-modi-biden-united-states> (2023-11-11); Ashley J. Tellis, "America's Bad Bet on India: New Delhi Won't Side With Washington Against Beijing", *Foreign Affairs*, 1 maj 2023, <https://www.foreignaffairs.com/india/americas-bad-bet-india-modi> (2023-11-16).
- ¹⁵³ Rohit Khanna, "AMENDMENT TO RULES COMMITTEE PRINT 117-54 OFFERED BY MR. KHANNA OF CALIFORNIA", *U.S. House of Representatives*, https://amendments-rules.house.gov/amendments/KHANNA_085_xml220705174122033.pdf (2023-11-16).

- ¹⁵⁴ Mint, “India can buy as much Russian oil it wants, if...: US’s Janet Yellen,” <https://www.livemint.com/news/india/india-can-buy-as-much-russian-oil-it-wants-if-us-s-janet-yellen-11668387480108.html> (2023-11-16).
- ¹⁵⁵ Indian Embassy, Brussels, “India-European Union Bilateral Relations”, <https://indianembassybrussels.gov.in/pdf/230930%20Unclassified%20India-EU%20Bilateral%20Brief.pdf> (2023-11-16).
- ¹⁵⁶ Airbus, “India’s IndiGo places record order for 500 A320 Family aircraft”, 19 juni 2023, <https://www.airbus.com/en/newsroom/press-releases/2023-06-indias-indigo-places-record-order-for-500-a320-family-aircraft> (2023-11-16).
- ¹⁵⁷ Hindustan Times, “Air India purchases 470 aircraft from Boeing, Airbus”, 20 juni 2023, <https://www.hindustantimes.com/business/air-india-purchases-470-aircraft-from-boeing-airbus-report-101687272670840.html> (2023-11-16).
- ¹⁵⁸ European Commission, “JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL: Elements for an EU strategy on India”, 20 november 2018, https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/jc_elements_for_an_eu_strategy_on_india_-_final_adopted.pdf (2023-11-16); Council of the European Union, “Council conclusions on the EU Strategy on India”, 10 december 2018, <https://www.consilium.europa.eu/media/37410/st14638-en18.pdf> (2023-11-16).
- ¹⁵⁹ European Commission, 2018.
- ¹⁶⁰ European Commission, 2018.
- ¹⁶¹ European Commission, 2018.
- ¹⁶² Garima Mohan, “Prospects for the New EU Strategy on India: Game Changer or Business as Usual?”, IFRI, september 2019, https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/mohan_prospect_new_ue_2019.pdf (2023-11-16).
- ¹⁶³ European Union External Action Service, “EU-India Strategic Partnership: A Roadmap to 2025”, https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/euindia_strategic_partnership_a_roadmap_to_2025_0.pdf (2023-11-16).
- ¹⁶⁴ European Union External Action Service, “EU-India Joint Naval Exercise”, 21 juni 2021, https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-india-joint-naval-exercise-0_en#:~:text=On%2018%2D19%20June%202021,in%20the%20Gulf%20of%20Aden (2023-11-16).
- ¹⁶⁵ European Commission, “EU-India: Joint press release on launching the Trade and Technology Council”, 25 april 2022, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2643 (2023-11-16).
- ¹⁶⁶ DW, “EU's Von der Leyen tries to woo India away from Russia”, 25 maj 2022, <https://www.dw.com/en/eus-von-der-leyen-tries-to-woo-india-away-from-russia/a-61589853> (2023-11-16).
- ¹⁶⁷ European Union External Action Service, “Financial Times - EU urged to crack down on imports of Indian fuels made with Russian oil”, 16 maj 2023, https://www.eeas.europa.eu/eeas/financial-times-eu-urged-crack-down-imports-indian-fuels-made-russian-oil_en (2023-11-16); European Union External Action Service, “Foreign Affairs Council: Press remarks by High Representative Josep Borrell after the meeting”, 22 juni 2023, https://www.eeas.europa.eu/eeas/foreign-affairs-council-press-remarks-high-representative-josep-borrell-after-meeting-5_en (2023-11-16).
- ¹⁶⁸ Sanjay Dutta, TNN, “India's fuel exports to EU up 572% since Ukraine war”, 14 juni 2023, <https://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/indias-fuel-exports-to-eu-up-572-since-ukraine-war/articleshow/100975043.cms?from=mdr> (2023-11-16); Reuters, “EU will go easy on Indian resale of Russian fuel”, 22 maj 2023, <https://www.reuters.com/breakingviews/eu-will-go-easy-indian-resale-russian-fuel-2023-05-23> (2023-11-16).
- ¹⁶⁹ India Today, “Not Russian anymore...: Jaishankar after EU calls for action against India reselling Russian oil”, 17 maj 2023, <https://www.indiatoday.in/india/story/jaishankar-russian-oil-import-refined-fuel-eu-foreign-policy-chief-josep-borrell-council-regulations-brussels-2380190-2023-05-17> (2023-11-16).
- ¹⁷⁰ European Union External Action Service, “Foreign Affairs Council: Press remarks by High Representative Josep Borrell after the meeting”, 22 juni 2023, https://www.eeas.europa.eu/eeas/foreign-affairs-council-press-remarks-high-representative-josep-borrell-after-meeting-5_en (2023-11-16).

- ¹⁷¹ European Parliament, “India, the situation in Manipur: European Parliament resolution of 13 July 2023 on India, the situation in Manipur”, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0289_EN.pdf (2023-11-16).
- ¹⁷² The Times of India, “Govt slams European Parl for ‘interference’ in internal affairs”, 14 juli 2023, <https://timesofindia.indiatimes.com/india/govt-slams-european-parl-for-interference-in-internal-affairs/articleshow/101712294.cms#:~:text=Such%20interference%20in%20India%27s%20internal,and%20order%2C%E2%80%9D%20he%20added> (2023-11-16).
- ¹⁷³ European Commission, “President von der Leyen marks the EU's commitment to the Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII) during the event hosted at the G20 in New Delhi”, 9 september 2023, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4421 (2023-11-16).
- ¹⁷⁴ Ministry of External Affairs, Government of India, “Joint Communiqué on the visit of Prime Minister Shri Narendra Modi to France”, 14 juli 2023, https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/36803/Joint_Communique_on_the_visit_of_Prime_Minister_Shri_Narendra_Modi_to_France (2023-11-16).
- ¹⁷⁵ Ministry of External Affairs, Government of India, “Joint Communiqué on the visit of Prime Minister Shri Narendra Modi to France”, 14 juli 2023, https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/36803/Joint_Communique_on_the_visit_of_Prime_Minister_Shri_Narendra_Modi_to_France (2023-11-16).
- ¹⁷⁶ External Affairs, Government of India, “Horizon 2047: 25th Anniversary of the India-France Strategic Partnership, Towards A Century of India-France Relations”, 14 juli 2023, https://www.mea.gov.in/bilateraldocuments.htm?dtl/36806/Horizon_2047_25th_Anniversary_of_the_IndiaFrance_Strategic_Partnership_Towards_A_Century_of_IndiaFrance_Relations (2023-11-16); Ministry of External Affairs, Government of India, “India-France Indo-Pacific Roadmap”, 14 juli 2023, https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/36799/IndiaFrance_IndoPacific_Roadmap (2023-11-16).
- ¹⁷⁷ External Affairs, Government of India, “Horizon 2047: 25th Anniversary of the India-France Strategic Partnership, Towards A Century of India-France Relations”, 14 juli 2023, https://www.mea.gov.in/bilateraldocuments.htm?dtl/36806/Horizon_2047_25th_Anniversary_of_the_IndiaFrance_Strategic_Partnership_Towards_A_Century_of_IndiaFrance_Relations (2023-11-16).
- ¹⁷⁸ Ministry of External Affairs, Government of India, “India-France Indo-Pacific Roadmap”, 14 juli 2023, https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/36799/IndiaFrance_IndoPacific_Roadmap (2023-11-16).
- ¹⁷⁹ Safran Group, “Safran and HAL to form joint venture company to co-design and produce new generation helicopter engines in India”, 14 juli 2023, <https://www.safran-group.com/pressroom/safran-hal-vont-creer-coentreprise-concevoir-produire-inde-moteurs-helicoptere-nouvelle-generation-2023-07-14> (2023-11-16).
- ¹⁸⁰ Manjeet Negi, “India, France begin talks on Rs 50,000 crore Rafale Marine jets deal”, India Today, 28 augusti 2023, <https://www.indiatoday.in/india/story/india-france-begin-talks-rafale-marine-deal-defence-acquisition-2427850-2023-08-28> (2023-11-16).
- ¹⁸¹ External Affairs, Government of India, “Horizon 2047: 25th Anniversary of the India-France Strategic Partnership, Towards A Century of India-France Relations”, 14 juli 2023, https://www.mea.gov.in/bilateraldocuments.htm?dtl/36806/Horizon_2047_25th_Anniversary_of_the_IndiaFrance_Strategic_Partnership_Towards_A_Century_of_IndiaFrance_Relations (2023-11-16).
- ¹⁸² Safran Group, “Safran and HAL to form joint venture company to co-design and produce new generation helicopter engines in India”, 14 juli 2023, <https://www.safran-group.com/pressroom/safran-hal-vont-creer-coentreprise-concevoir-produire-inde-moteurs-helicoptere-nouvelle-generation-2023-07-14> (2023-11-16).
- ¹⁸³ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, “21st EDITION INDIA FRANCE BILATERAL NAVAL EXERCISE ‘VARUNA’ – 2023”, 8 september 2023, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1955639> (2023-11-16).
- ¹⁸⁴ Indian Navy, “Exercise La Perouse – 2023”, <https://indiannavy.nic.in/content/exercise-la-perouse-%E2%80%93-2023-1> (2023-11-16); Franska ambassaden, New Delhi, “La Pérouse exercise”, <https://in.ambafrance.org/La-Perouse-exercise#:~:text=La%20P%C3%A9rouse%20exercice%20%5Bfr%5D&text=On%20March%2013%20and%2014,Japan%20and%20the%20United%20Kingdom> (2023-11-16).
- ¹⁸⁵ Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Defence, “INDO-FRANCE JOINT MILITARY EXERCISE FRINJEX-2023 TO COMMENCE AT

- THIRUVANANTHAPURAM”, 6 mars 2023,
<https://pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1904604> (2023-11-17)
- ¹⁸⁶ Ministry of External Affairs, Government of India, “Defence and International Security Partnership”,
<https://www.mea.gov.in/other.htm?dtl/26020/Defence+and+International+Security+Partner+ship> (2023-11-16).
- ¹⁸⁷ Ministry of External Affairs, Government of India “Roadmap 2030 for India-UK future relations launched during India-UK Virtual Summit”, 4 maj 2021,
<https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/33838/Roadmap+2030+for+IndiaUK+future+relations+launched+during+IndiaUK+Virtual+Summit+4+May+2021> (2023-11-16).
- ¹⁸⁸ “Joint Statement on the Visit of the Prime Minister of UK to India: Towards shared security and prosperity through national resilience”, 22 april 2022, <https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/35221/Joint+Statement+on+the+Visit+of+the+Prime+Minister+of+UK+to+India+Towards+shared+security+and+prosperity+through+national+resilience> (2023-11-16).
- ¹⁸⁹ Sunaks fru Akshata Murty är dotter till en av grundarna av Infosys.
- ¹⁹⁰ Department for Trade, United Kingdom, “Open General Export Licence: Military Goods and Technology – India”, mars 2023,
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1137713/open-general-export-licence-military-goods-and-technology-India.pdf (2023-11-16).
- ¹⁹¹ Ministry of External Affairs, “Inaugural India-UK 2+2 Foreign and Defence Dialogue”, 16 oktober 2023, <https://www.mea.gov.in/press-releases.htm?dtl/37191/Inaugural+IndiaUK+22+Foreign+and+Defence+Dialogue> (2023-11-16).
- ¹⁹² Se t ex: The Wire, “UK Government Defends BBC When Asked About I-T Surveys in India”, 22 februari 2023, <https://thewire.in/media/uk-government-defends-bbc-when-asked-about-i-t-surveys-in-india> (2023-11-16); NDTV, Press Trust of India, “S Jaishankar Raises Concerns Over Khalistan Issue With UK Leaders”, 16 november 2023, <https://www.ndtv.com/india-news/s-jaishankar-raises-concerns-over-khalistan-issue-with-uk-leaders-4580536> (2023-11-16).
- ¹⁹³ Ministry of Commerce and Industry, Government of India, “Export Import Data Bank”, <https://tradestat.commerce.gov.in/eidb/default.asp> (2023-11-16).
- ¹⁹⁴ Ministry of Commerce and Industry, Government of India, “Export Import Data Bank”, <https://tradestat.commerce.gov.in/eidb/default.asp> (2023-11-16).
- ¹⁹⁵ Embassy of India, Berlin, “India-Germany Relations”, 30 november 2022,
https://indianembassyberlin.gov.in/pdf/Bilateral_Brief_Germany_30_Nov.pdf (2023-11-16).
- ¹⁹⁶ The Federal Government, “Policy guidelines for the Indo-Pacific”, <https://www.auswaertiges-amt.de/blob/2380514/f9784f7e3b3fa1bd7c5446d274a4169e/200901-indo-pazifik-leitlinien--1--data.pdf> (2023-11-16).
- ¹⁹⁷ Embassy of India, Berlin, ”India-Germany Relations”, 30 november 2022,
https://indianembassyberlin.gov.in/pdf/Bilateral_Brief_Germany_30_Nov.pdf (2023-11-16).
- ¹⁹⁸ Jon Grevatt, ”TKMS, Mazagon Dock enter submarine partnership”, *Janes*, 8 juni 2023,
<https://www.janes.com/defence-news/news-detail/tkms-mazagon-dock-enter-submarine-partnership> (2023-11-16).
- ¹⁹⁹ Hans Brandt och Zac Crellin, ”Pistorius: Russian arms for India not in German interests”, *Deutsche Welle*, 5 juni 2023, <https://www.dw.com/en/pistorius-russian-arms-for-india-not-in-german-interests/a-65827617#:~:text=German%20defense%20minister%3A%20%27We%20woke%20up%20in%20another%20world%27&text=It%27s%20not%20in%20Germany%27s%20interest,to%20shore%20up%20defense%20partnerships> (2023-11-16).
- ²⁰⁰ Dinakar Peri, “India, Italy elevate ties to strategic partnership, sign MoU on defence cooperation”, *The Hindu*, 2 mars 2023, <https://www.thehindu.com/news/national/india-italy-elevate-ties-to-strategic-partnership-sign-mou-on-defence-cooperation/article66572174.ece> (2023-11-16).
- ²⁰¹ Se t ex: Anoop Verma, “Rajnath signs agreement on defence cooperation with Italy; calls for collaboration between India’s startups, Italy’s defence industry”, *The Economic Times*, 10 oktober, 2023, <https://government.economictimes.indiatimes.com/news/defence/rajnath-signs-agreement-on-defence-cooperation-with-italy-calls-for-collaboration-between-indias-startups-italys-defence-industry/104304095>

- ²⁰² Nan tian, et al, "TRENDS IN WORLD MILITARY EXPENDITURE, 2022", Sipri, April 2023, https://www.sipri.org/sites/default/files/2023-04/2304_fs_milex_2022.pdf (2023-11-17).
- ²⁰³ Martin Armstrong, "The World's Biggest Employers", 11 november 2022, <https://www.statista.com/chart/3585/the-worlds-biggest-employers> (2023-11-17).
- ²⁰⁴ International Institute of Strategic Studies, *The Military Balance*, vol. 123: 1, 2023, <https://www.tandfonline.com/toc/tmib20/current> (2023-11-17), s. 247-253; Indian Air Force, "DOCTRINE OF THE INDIAN AIR FORCE", 2022, <https://indianairforce.nic.in/wp-content/uploads/2023/01/2MB.pdf> (2023-11-17).
- ²⁰⁵ Johan Englund et al, "Sjömakt i Indopacifiska regionen: Kampen om den framtida världsordningen", *Totalförsvarets forskningsinstitut*, FOI-R--5194-SE, september 2021, <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI-R--5194--SE> (2023-11-17); Indian Navy, "Indian Maritime Doctrine: Naval Strategic Publication 1.1", 2015, <https://www.indiannavy.nic.in/sites/default/files/Indian-Maritime-Doctrine-2009-Updated-12Feb16.pdf> (2023-11-17).
- ²⁰⁶ SIPRI, *Yearbook 2023: Armaments, Disarmament and International Security*, 247-336, <https://www.sipri.org/sites/default/files/YB23%2007%20WNF.pdf> (2023-11-17).
- ²⁰⁷ International Institute of Strategic Studies, *The Military Balance*, vol. 123: 1, 2023, <https://www.tandfonline.com/toc/tmib20/current> (2023-11-17), s. 247-253; <https://indianairforce.nic.in/wp-content/uploads/2023/01/2MB.pdf> (2023-11-17).
- ²⁰⁸ Harsh V Pant (red.), *The Routledge Handbook of Indian Defence Policy: Themes, Structures and Doctrines, Second Edition*, Oxford: Routledge, 2020, s. 1-14; intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²⁰⁹ Press Information Bureau, Ministry of External Affairs, Government of India, "Statement by Foreign Secretary on 26 February 2019 on the Strike on JeM training camp at Balakot", 26 februari 2019, <https://pib.gov.in/PressReleaseDetail.aspx?PRID=1566325> (2023-11-17); Nathan Ruser och Aakriti Bachhawat, "India's strike on Balakot: a very precise miss?", *ASPI*, 27 mars 2019, <https://www.aspistrategist.org.au/indias-strike-on-balakot-a-very-precise-miss> (2023-11-17); Nathan Ruser, "Were India's airstrikes in Pakistan a strategy for public approval?", *ASPI*, 1 mars 2019, <https://www.aspistrategist.org.au/were-indias-airstrikes-in-pakistan-a-strategy-for-public-approval> (2023-11-17).
- ²¹⁰ The Indian Express, "IAF shows radar image of Pak F-16 being shot down during February skirmish", 8 april 2019, <https://indianexpress.com/article/india/indian-air-force-pakistan-f-16-proof-us-media-report-live-updates-5665274> (2023-11-17); Sameer Lalwani och Emily Tallo, "Did India shoot down a Pakistani F-16 in February? This just became a big deal", 17 april 2019, <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/04/17/did-india-shoot-down-pakistani-f-back-february-this-just-became-big-deal> (2023-11-17); Lara Seligman, "Did India Shoot Down a Pakistani Jet? U.S. Count Says No.", *Foreign Policy*, 4 april 2019, <https://foreignpolicy.com/2019/04/04/did-india-shoot-down-a-pakistani-jet-u-s-count-says-no> (2023-11-17).
- ²¹¹ The Wire, "India Expresses 'Deep Regret' Over 'Accidental Firing' of Missile that Landed in Pakistan", 11 mars 2022, <https://thewire.in/security/india-expresses-deep-regret-over-accidental-firing-of-missile-at-pakistan> (2023-11-17).
- ²¹² Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²¹³ Press Information Bureau, Government of India, "Cabinet approves creation of the post of Chief of Defence Staff in the rank of four star General", 24 december 2019, <https://pib.gov.in/Pressreleaseshare.aspx?PRID=1597425> (2023-11-17); Ministry of Information and Broadcasting, Government of India, "Chief of Defence Staff: A historic reform in High Defence Organisation", <https://static.pib.gov.in/WriteReadData/specificdocs/documents/2021/oct/doc202110501.pdf> (2023-11-17).
- ²¹⁴ Press Trust of India, "CDS General Rawat unveils big ticket military reform agenda", The Economic Times, 17 februari 2020, <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/cds-general-rawat-unveils-big-ticket-military-reform-agenda/articleshow/74176340.cms?from=mdr> (2023-11-17).
- ²¹⁵ India Today, "CDS Gen Bipin Rawat, wife, 11 others die in IAF chopper crash: Timeline of events", 9 december 2021, <https://www.indiatoday.in/india/story/tamil-nadu-coonoor-iaf-chopper-crash-gen-bipin-rawat-dead-timeline-1885625-2021-12-08> (2023-11-17).
- ²¹⁶ Intervju, New Delhi, mars 2023.
- ²¹⁷ Deependra Singh Hooda, "Integrated Theatre Commands: Stage Set for Political Stewardship" *Delhi Policy Group*, 30 augusti 2023, <https://www.delhipolicygroup.org/publication/policy-briefs/integrated-theatre-commands-stage-set-for-political-stewardship.html> (2023-11-17);

- Suchet Vir Singh, "Indian militaries theatre command plans: Where does the proposed overhaul stand?", *Observer Research Foundation*, 10 juli 2023, <https://www.orfonline.org/expert-speak/indian-militaries-theatre-command-plans-where-does-the-proposed-overhaul-stand> (2023-11-17).
- ²¹⁸ The Hindu, "As theatre commands take shape, Lok Sabha clears Inter-Services Organisation Bill", 4 augusti 2023, <https://www.thehindu.com/news/national/as-theatre-commands-take-shape-parliament-clears-inter-services-bill/article67157616.ece> (2023-11-17).
- ²¹⁹ Rahul Bedi, "What's Holding Back the Military's Plan to Institute Integrated Theatre Commands?", *The Wire*, 2 november 20023, <https://thewire.in/government/whats-holding-back-integrated-theatre-commands-plan> (2023-11-17).
- ²²⁰ Laxman Kumar Behera, "Creation of Defence Planning Committee: A Step towards Credible Defence Preparedness", *Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses*, 19 april 2018, <https://idsa.in/idsacomments/creation-of-defence-planning-committee-lkbehera-190418> (2023-11-17); Shishir Gupta, "India to create super-committee for defence planning" *Hindustan Times*, 19 april 2018, <https://www.hindustantimes.com/india-news/india-to-create-super-committee-for-defence-planning/story-PQSPeTpZ8Xm2QKjINXznK.html> (2023-11-17).
- ²²¹ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²²² Intervjuer, New Delhi, mars 2023; Shivshankar Menon, "India's Need for a National Security Strategy Cannot Be Ignored", 1 november 2023, <https://thewire.in/security/indias-need-for-a-national-security-strategy-cannot-be-ignored> (2023-11-17); Rajesh Rajagopalan, "Japan's new security strategy to counter China is a lesson for India", *The Print*, 3 januari 2023, <https://theprint.in/opinion/japans-new-security-strategy-to-counter-china-is-a-lesson-for-india/1294219> (2023-11-17); Nachiket Deuskar, "Why India does not have a national security strategy – and why it needs one", *Scroll.in*, 17 januari 2023, <https://scroll.in/article/1041530/why-india-does-not-have-a-national-security-strategy-and-why-it-needs-one> (2023-11-17).
- ²²³ Amrita Nayak Dutta, "Work starts on shaping first national security strategy, long wait ends", 4 november 2023, <https://indianexpress.com/article/india/work-starts-on-shaping-first-national-security-strategy-long-wait-ends-9012566> (2023-11-17).
- ²²⁴ International Institute of Strategic Studies, *The Military Balance*, vol. 123: 1, 2023, <https://www.tandfonline.com/toc/tmib20/current> (2023-11-17), s. 247-253.
- ²²⁵ Ravi Sharma, "The MiG-21 saga", *Frontline*, 13 augusti 2023, <https://frontline.thehindu.com/the-nation/the-mig-21-saga/article65764377.ece> (2023-11-17).
- ²²⁶ DD News, "First batch of Rafale jets take off for India, to reach on July 29", 27 juni 2020, <https://ddnews.gov.in/national/first-batch-rafales-take-india-reach-ambala-july-29> (2023-11-17).
- ²²⁷ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²²⁸ Johan Englund et al, "Sjömakt i Indopacifiska regionen: Kampen om den framtida världsordningen", *Totalförsvarets forskningsinstitut*, FOI-R--5194-SE, september 2021, <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI-R--5194--SE> (2023-11-17).
- ²²⁹ Saikat Datta och Shekhar Sinha, "Budget 2023: Looming China threat and learnings from Ukraine war demand updated arms acquisition strategies", *Money Control*, 2 februari 2023; intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²³⁰ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²³¹ Pant, s. 3.
- ²³² Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²³³ Kyle Mizokami, "Why India's Arjun Tank Program Failed Miserably", *National Interest*, 18 november 2021, <https://nationalinterest.org/blog/reboot/why-indias-arjun-tank-program-failed-miserably196467#:~:text=The%20service%20date%20for%20the,even%20the%20Indian%20Army%20wants> (2023-11-17).
- ²³⁴ Rahul Singh, "33 years in the making: What took Tejas so long to fly", *Hindustan Times*, 2 juni 2016, <https://www.hindustantimes.com/india-news/33-years-in-the-making-what-took-tejas-so-long-to-fly/story-fCdKMvt6SpVpZdfHMfOEdN.html> (2023-11-17).
- ²³⁵ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²³⁶ Ministry of Defence, Government of India, "Aatmanirbharta' in Defence: MoD approves 4th Positive Indigenisation List of 928 strategically-important Line Replacement Units/Sub-systems/Spares & Components", 14 maj 2023, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1923971> (2023-11-17); Ministry of Defence, Government of India, "Major announcements by Raksha Mantri during the plenary session of

- ‘Swavlamban 2.0’”, 4 oktober 2023, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1964272> (2023-11-17).
- ²³⁷ Ministry of Defence, Government of India, “Defence Acquisition Procedure 2020”, 2020, https://www.ddpmod.gov.in/sites/default/files/DAP%202020%20%2011%20Nov%2021_0.pdf (2023-11-17).
- ²³⁸ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²³⁹ Saroj Bishoyi, “India's Defence Exports”, *Vivekananda International Foundation*, september 2023, <https://www.vifindia.org/sites/default/files/Indias-Defence-Exports-Recent-Trends-and-the-Way-Forward.pdf> (2023-11-17).
- ²⁴⁰ Hindustan Times, “Budget 2023: Defence spending hiked by nearly 13 per cent to ₹5.94 lakh crore”, 1 februari 2023, <https://www.hindustantimes.com/india-news/budget-2023-defence-spending-hiked-by-nearly-13-per-cent-to-rs-5-94-lakh-crore-101675245577146.html> (2023-11-17).
- ²⁴¹ Laxman Kumar Behera och Vinay Kaushal, “The Case for Agnipath”, Issue Brief, *Observer Research Foundation*, nr. 567, augusti 2022, https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2022/08/ORF_IssueBrief_567_Agnipath.pdf (2023-11-17).
- ²⁴² Laxman Kumar Behera och Vinay Kaushal, “The Case for Agnipath”, Issue Brief, *Observer Research Foundation*, nr. 567, augusti 2022, https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2022/08/ORF_IssueBrief_567_Agnipath.pdf (2023-11-17); intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²⁴³ Se t.ex. debatten vid Observer Research Foundation: “The Agnipath Scheme: Radical or Irrational?”, <https://www.orfonline.org/series/the-agnipath-scheme-radical-or-irrational> (2023-11-17); intervjuer i New Delhi, 2023.
- ²⁴⁴ International Monetary Fund, “Datamapper: GDP, current prices”, https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEO_WRLD/IND (2023-11-17).
- ²⁴⁵ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²⁴⁶ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²⁴⁷ Transparency International, “Defence & Security: India”, <https://ti-defence.org/gdi/countries/india> (2023-11-14).
- ²⁴⁸ Se t.ex.: Hindustan Times, “What is AgustaWestland bribery case? Decoding the ₹3,600 cr deal”, 5 december 2018, <https://www.hindustantimes.com/india-news/what-is-agustawestland-bribery-case-decoding-the-rs-3-6k-cr-deal/story-tAlvgyAmbECc365cvOIN9N.html> (2023-11-17).
- ²⁴⁹ Press Trust of India, “Rahul Gandhi attacks govt on Rafale deal”, *The Times of India*, 4 juli 2021, <https://timesofindia.indiatimes.com/india/rahul-gandhi-attacks-govt-on-rafale-deal/articleshow/84111986.cms> (2023-11-17).
- ²⁵⁰ Press Information Bureau, Ministry of Defence, Government of India, “DEFENCE INDUSTRIAL CORRIDOR”, <https://pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1913301> (2023-11-17).
- ²⁵¹ Intervjuer, New Delhi, mars 2023.
- ²⁵² Freedom House, “Freedom in the World: India”, 2003, <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2023> (2023-11-11).
- ²⁵³ V-Dem Institute, “Democracy Report 2023: Defiance in the Face of Autocratization”, 2023, *V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf* (2023-11-11).
- ²⁵⁴ Economist Intelligence Unit, “Democracy Index 2022: Frontline democracy and the battle for Ukraine”, https://www.eiu.com/n/wp-content/uploads/2023/02/Democracy-Index-2022_FV2.pdf?li_fat_id=f1fbad7e-a282-4b9e-9f8f-6a6d5a9fe6b8 (2023-11-11).
- ²⁵⁵ Reporters without Borders, “2023 Press Freedom Index”, 2023, <https://rsf.org/en/index> (2023-11-11).
- ²⁵⁶ Transparency International, “Corruption Perceptions Index”, <https://www.transparency.org/en/cpi/2022> (2023-03-24).
- ²⁵⁷ Transparency International, Global Corruption Barometer, “Asia 2020: Citizens’ Views and Experiences of Corruption”, https://images.transparencycdn.org/images/GCB_Asia_2020_Report_Web_final.pdf (2023-03-24).
- ²⁵⁸ Mohua Chatterjee, “2014 vs 2019: A 26% rise in MPs with criminal history”, *Times of India*, 27 maj 2019; Association for Democratic Reforms, <https://adrindia.org> (2023-11-11).
- ²⁵⁹ Milan Vaishnav, *When Crime Pays: Money and Muscle in Indian Politics*, New Haven, London: Yale University Press, 2017.

- ²⁶⁰ Manoj C G, “Rahul Gandhi’s Cambridge speech: ‘Modi blowing my country to smithereens ... In Kashmir, militants were looking at me’”, 3 mars 2023, <https://indianexpress.com/article/political-pulse/rahul-gandhi-cambridge-speech-narendra-modi-kashmir-pegasus-8477933> (2023-11-11).
- ²⁶¹ Manoj C G, “Rahul Gandhi’s Cambridge speech: ‘Modi blowing my country to smithereens ... In Kashmir, militants were looking at me’”, 3 mars 2023, <https://indianexpress.com/article/political-pulse/rahul-gandhi-cambridge-speech-narendra-modi-kashmir-pegasus-8477933> (2023-11-11).
- ²⁶² Arun Budhathoki, “Dr. Shashi Tharoor on the Future of Indian Democracy”, *The Diplomat*, 19 juni 2019, <https://thediplomat.com/2019/06/dr-shashi-tharoor-on-the-future-of-indian-democracy> (2023-11-11).
- ²⁶³ Pratap Bhanu Mehta, “The Opposition is being vanquished by unfair means. And there is no reaction”, *The Indian Express*, 27 mars 2023, <https://indianexpress.com/article/opinion/columns/rahul-gandhi-disqualification-opposition-vanquished-bjp-8522157> (2023-11-11).
- ²⁶⁴ Arundhati Roy, “Approaching Gridlock: Arundhati Roy on Free Speech and Failing Democracy”, *Literary Hub*, 24 mars 2023, <https://lithub.com/approaching-gridlock-arundhati-roy-on-free-speech-and-failing-democracy> (2023-11-11).
- ²⁶⁵ Arundhati Roy, “Approaching Gridlock: Arundhati Roy on Free Speech and Failing Democracy”, *Literary Hub*, 24 mars 2023, <https://lithub.com/approaching-gridlock-arundhati-roy-on-free-speech-and-failing-democracy> (2023-11-11).
- ²⁶⁶ Ramachandra Guha, *India After Gandhi: A History of the World’s Largest Democracy*, HarperCollins, 2007.
- ²⁶⁷ Ramachandra Guha, “India’s descent from a 50-50 to a 30-70 democracy”, *Hindustan Times*, 11 mars 2020, <https://www.hindustantimes.com/columns/india-s-descent-from-a-50-50-to-a-30-70-democracy/story-CBlmSCCeaxXpO8rPL7nycI.html> (2023-11-11).
- ²⁶⁸ Ramachandra Guha, “The Cult of Modi”, *Foreign Policy*, 4 november 2022, <https://foreignpolicy.com/2022/11/04/modi-india-personality-cult-democracy> (2023-11-11).
- ²⁶⁹ Isaac Chotiner, “Amartya Sen’s Hopes and Fears for Indian Democracy”, *The New Yorker*, 6 oktober 2019, <https://www.newyorker.com/news/the-new-yorker-interview/amartya-sen-hopes-and-fears-for-indian-democracy> (2023-11-11).
- ²⁷⁰ Devesh Kapur, “As the G20 summit nears, India is tearing itself apart”, *The Financial Times*, 4 september 2023, <https://www.ft.com/content/dfda7308-475c-45a3-8abb-ef34087a8f57> (2023-11-11).
- ²⁷¹ Sushant Singh, “Why Modi Can’t Make India a Great Power”, *Foreign Affairs*, 4 september 2023, <https://www.foreignaffairs.com/india/why-modi-cant-make-india-great-power> (2023-11-11).
- ²⁷² Ashutosh Varshney, How India’s Ruling Party Erodes Democracy, *Journal of Democracy*, vol. 22:3, s. 104-118.
- ²⁷³ Maya Tudor, “Why India’s Democracy Is Dying”, *Journal of Democracy*, vol. 34:3, s. 121-132.
- ²⁷⁴ Christophe Jaffrelot, *Modi’s India: Hindu Nationalism and the Rise of Ethnic Democracy*, New Jersey: Princeton University Press, 2021; “Betting on India is a short-sighted strategy for France”, *Le Monde*, 25 maj 2023, https://www.lemonde.fr/en/opinion/article/2023/05/25/betting-on-india-is-a-short-sighted-strategy-for-france_6027951_23.html (2023-11-11).
- ²⁷⁵ Daniel Markey, “India as It Is: Washington and New Delhi Share Interests, Not Values”, *Foreign Affairs*, 16 juni 2023, <https://www.foreignaffairs.com/india/markey-modi-biden-united-states> (2023-11-11).
- ²⁷⁶ George Soros, “Remarks Delivered at the 2023 Munich Security Conference”, 16 februari 2023, <https://www.georgesoros.com/2023/02/16/remarks-delivered-at-the-2023-munich-security-conference> (2023-11-11).
- ²⁷⁷ Kunal Gaurav, “‘Old, rich, and dangerous’: Jaishankar takes on George Soros for remarks on Modi”, *Hindustan Times*, 18 februari 2023, <https://www.hindustantimes.com/india-news/old-rich-opinionated-and-dangerous-jaishankar-takes-on-george-soros-101676695909215.html> (2023-11-11).
- ²⁷⁸ J.P. Yadav, “Smriti Irani describes George Soros’s comments as ‘war on India’”, *The Telegraph Online*, 18 februari 2023, <https://www.telegraphindia.com/india/smriti-irani-describes-george-soross-comments-as-war-on-india/cid/1917281> (2023-11-11).
- ²⁷⁹ K Sandeep Kumar och Sudhir Kumar, “Idea of India is not at risk, dynasty politics is: Amit Shah targets Opposition”, *Hindustan Times*, 8 april 2023, <https://www.hindustantimes.com/india-news/amit-shah-says-india-s-democracy-is-safe-but-dynasty-politics-is-not-bjp-on-course-to-win-2024-polls-with-over-300-seats-101680889087371.html> (2023-11-11).

- ²⁸⁰ Hindustan Times, "Mann Ki Baat has helped improve democracy: Amit Shah", 27 april 2023, <https://www.hindustantimes.com/india-news/amit-shah-lauds-pm-modi-s-mann-ki-baat-says-it-strengthened-democracy-removed-casteism-nepotism-appeasement-politics-mannkibaat100-101682533595701.html> (2023-11-11).
- ²⁸¹ Ruchir Sharma, "No Country for Strongmen: How India's Democracy Constrains Modi", Foreign Affairs, 12 februari 2019, <https://www.foreignaffairs.com/articles/india/2019-02-12/no-country-strongmen> (2023-11-11).
- ²⁸² Rahul Verma, "The Exaggerated Death of Indian Democracy", *Journal of Democracy*, vol. 34:3, s. 153-61; Democracy Paradox, "Is India Still a Democracy? Rahul Verma Emphatically Says Yes", <https://democracyparadox.com/2023/08/22/is-india-still-a-democracy-rahul-verma-emphatically-says-yes> (2023-11-11).
- ²⁸³ Tripurdaman Singh, "The Authoritarian Roots of India's Democracy", *Journal of Democracy*, vol. 34:3, s. 133-43.
- ²⁸⁴ Philippe Ricard och Bruno Philip, "Macron and Modi compare notes on negotiating solution to war in Ukraine", *Le Monde*, 15 juli 2023, https://www.lemonde.fr/en/international/article/2023/07/15/macron-and-modi-compare-notes-on-negotiating-solution-to-war-in-ukraine_6053812_4.html (2023-11-11).
- ²⁸⁵ The White House, "Remarks by President Biden and Prime Minister Modi of the Republic of India in Joint Press Conference", 22 juni 2023, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/06/22/remarks-by-president-biden-and-prime-minister-modi-of-the-republic-of-india-in-joint-press-conference> (2023-11-11).
- ²⁸⁶ Press Trust of India, "India is a vibrant democracy, go to Delhi and see for yourself: White House", *The Hindu*, 6 juni 2023, <https://www.thehindu.com/news/national/india-is-a-vibrant-democracy-go-to-delhi-and-see-for-yourself-white-house/article66936556.ece> (2023-11-11).

